

**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ
ΣΠΟΥΔΩΝ
ΣΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΟΛΙΚΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑ
(MBA-TQM)**

Διπλωματική Εργασία

**ΔΕΙΦΟΡΟΣ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ - Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΛΟΓΙΣΤΗ ΣΤΗ
ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ**

**Μεταπτυχιακός Φοιτητής : Πέππα Σοφία
Επιβλέπων Καθηγητής : Σώρρος Ιωάννης**

Πειραιάς, 2017

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη έχει ως στόχο την κατανόηση του όρου της Αειφόρου Λογιστικής και πως ο ρόλος των επαγγελματιών λογιστών θα μπορούσε να συνεισφέρει στην βιωσιμότητα μιας επιχείρησης. Η ενσωμάτωση της έννοιας της αειφορίας σε μια επιχείρηση δεν είναι εύκολη υπόθεση, καθώς συνεχίζει να προκαλεί διάφορα ερωτήματα και να προσφέρει αβέβαια αποτελέσματα. Στο σημείο αυτό κάνει την εμφάνιση της η αειφόρος λογιστική παρέχοντας τα κατάλληλα εργαλεία για την μέτρηση των επιδόσεων της αειφορίας στην επιχείρηση. Ουσιαστικά, προσφέρει την απαραίτητη πληροφορία στα ενδιαφερόμενα μέρη, βοηθώντας τους να αξιολογήσουν τους στόχους αειφορίας που έχουν θέσει.

Οι προκλήσεις της αειφόρου ανάπτυξης έχουν κεντρίσει το ενδιαφέρον των διοικήσεων, αποκαλύπτοντας τους σημαντικούς κινδύνους και τις ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις. Τα τελευταία είκοσι χρόνια, με την ανάπτυξη της επιστήμης της διοίκησης, έχει τελειοποιηθεί η κατανόηση των δεσμών μεταξύ της εταιρικής επιτυχίας και των πτυχών βιωσιμότητας μιας επιχείρησης. Παρ' όλα αυτά, τα πολυάριθμα εργαλεία και οι έννοιες διαχείρισης έχουν επικριθεί για την αποτυχία τους να συμβάλουν στη βελτίωση των επιδόσεων της βιωσιμότητας. Η λογιστική διαχείριση είναι ένα απαραίτητο σύστημα για την παραγωγή, την προετοιμασία και την παροχή πληροφοριών με σκοπό την αναγνώριση και την επιλογή των σωστών αποφάσεων. Με βάση την συνάφεια των πληροφοριών, η αειφόρος λογιστική έχει λάβει ιδιαίτερη προσοχή κατά την τελευταία δεκαετία.

Υπό τις αρχές της βιωσιμότητας καθώς και των πλαίσιων αναφοράς της, θα αναλύσουμε πως μπορεί να μετρηθεί η απόδοση των επιχειρήσεων με τον ενεργό ρόλο του λογιστή. Η μέτρηση της απόδοσης διαιρείται με γνώμονα τα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά αποτελέσματα.

Τέλος, θα αναφερθούμε και θα μελετήσουμε εφαρμοσμένες πρακτικές που έχουν χρησιμοποιηθεί από την εταιρεία Johnson & Johnson.

Ευχαριστίες

Η παρούσα εργασία αποτελεί τη διπλωματική εργασία, που πραγματοποιήθηκε στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών « MBA - TOTAL QUALITY MANAGEMENT» του Πανεπιστημίου Πειραιώς, του τμήματος Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά, όλους όσους με βοήθησαν να πραγματοποιήσω τη διπλωματική μου εργασία και ιδιαίτερα να υποβάλλω τις ευχαριστίες μου στον αξιότιμο επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Σώρρο Ιωάννη, ο οποίος μέσα από τη βαθιά γνώση του αντικειμένου της Επιστήμης, μου προσέφερε την πολύτιμη βοήθεια του, την υπομονή, την καθοδήγηση και την επικοινωνία που ήταν απαραίτητη.

Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά τους ανθρώπους που στάθηκαν δίπλα μου με υπομονή και με στήριξαν πραγματικά, κυρίως καθ'όλη την διάρκεια του μεταπτυχιακού αλλά και στο τελικό αυτό στάδιο της ολοκλήρωσης του. Ευχαριστώ τους γονείς μου για τα εφόδια που μου έχουν προσφέρει στη ζωή.

Πέππα Σοφία

Κατάσταση Πινάκων

- Wikipedia, Triple Bottom Line
- Components of the sustainability accounting framework
- Comprehensive sustainability accounting framework
- G4 Κατευθυντήριες οδηγίες για τη σύνταξη απολογισμού βιωσιμότητας
- International Integrated Reporting Framework
- Market based approach
- Διαστάσεις Βιωσιμότητας
- Figee & Hahn approach
- Measuring corporate sustainability Christian Faupel
- Johnson & Johnson's sustainability Reports 1993-2008
- Changes in stakeholder coverage, content, tone
- Characteristics of Johnson & Johnson's sustainability reports 1993-2008

Περιεχόμενα

Περίληψη

Ευχαριστίες

Κατάσταση Πινάκων

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

Κεφάλαιο 2: Αειφόρος Λογιστική

2.1 Έννοια

2.2 Ιστορική Εξέλιξη

2.3 Αειφόρος Ανάπτυξη

Κεφάλαιο 3: Αποτελέσματα εφαρμογής αειφόρου λογιστικής

3.1 Ενδιαφερόμενα μέρη

3.2 Πλεονεκτήματα

3.3 Μειονεκτήματα

Κεφάλαιο 4: Πλαίσια έκθεσης αειφορίας

4.1 GRI

4.2 TBL (Triple Bottom Line)

4.3 OECD

4.4 UNCSD

4.5 Πλαίσιο αειφόρου λογιστικής

Κεφάλαιο 5: Ανάλυση πλαισίου GRI

5.1 Κατευθυντήριες οδηγίες

5.2 Θεμελιώδεις αρχές έκθεσης

5.3 Δείκτες μέτρησης

Κεφάλαιο 6: Ο ρόλος του Οικονομικού Διευθυντή

6.1 Σημαντικότητα του ρόλου

6.2 Συμμετοχή στην αειφόρο ανάπτυξη

6.3 Εκσυγχρονισμός εργαλείων & μεθόδων οικονομικής ανάλυσης

Κεφάλαιο 7: Κριτική – Αντίθετη άποψη

7.1 Τάση ή Ουσία

7.2 Αδυναμία μέτρησης των αποτελεσμάτων

Κεφάλαιο 8: Μελέτη Περιπτώσεων

8.1 Johnson & Johnson

Επίλογος

Βιβλιογραφία-Αρθρογραφία

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή

Βιωσιμότητα (ή αειφορία) είναι ένας όρος που μας απασχολεί όλο και περισσότερο με το πέρασμα των ετών. Ουσιαστικά, αφορά ένα πρότυπο που έχει ως στόχο το καλύτερο οικονομικό αποτέλεσμα τόσο για τον άνθρωπο όσο και για το φυσικό περιβάλλον, τόσο στο παρόν όσο και στο αόριστο μέλλον.

Βασικό της στοιχείο της βιωσιμότητας είναι η ισορροπία. Αναφερόμαστε σε ισορροπία κόστους και αποτελέσματος. Στο σημείο αυτό παρουσιάζεται, η αναγκή συνεισφοράς της οικονομικής διεύθυνσης. Η μετάφραση των αποτελεσμάτων ενός οργανισμού σε μετρήσιμους όρους μετρατρέπει τον όρο σε κάτι πραγματικό.

Αρχικά, στα κεφάλαια που ακολουθούν αναφέρεται ο όρος της αειφόρου λογιστικής. Αναπτύσσεται η έννοια του όρου και μέσω της ιστορικής εξέλιξης καταλήγουμε στο πως εξελίσσεται στα χρόνια.

Στη συνέχεια, δίνεται έμφαση στα αποτελέσματα εφαρμογής, προκύπτοντας έτσι τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα. Στο σημείο αυτό αναφέρονται και τα ενδιαφερόμενα μέρη καθώς και το πως συμβάλουν στην αειφόρο ανάπτυξη.

Στο κεφάλαιο 4, αναλύονται τα πλαίσια έκθεσης αειφορίας και δίνοντας ιδιαίτερη προσοχή στις κατευθυντήριες οδηγίες, τις θεμελιώδεις αρχές έκθεσης και τους δείκτες μέτρησης στο πλαίσιο GRI.

Στο επόμενο κεφάλαιο, παρουσιάζεται ο ρόλος του οικονομικού διευθυντή και με ποιους τρόπους συμμετέχει στην αειφόρο ανάπτυξη ενός οργανισμού. Αναφέρονται οι μέθοδοι καθώς και τα εργαλεία που χρησιμοποιεί.

Τέλος, αναλύονται οι αντίθετες απόψεις σχετικά με την αειφόρο ανάπτυξη και μελετάται η περίπτωση της Johnson & Johnson's.

Κεφάλαιο 2: Αειφόρος Λογιστική

2.1 Έννοια

Η Λογιστική Αειφορία είναι επίσης γνωστή, με έννοιες όπως η κοινωνική λογιστική, η περιβαλλοντική λογιστική και άλλες που έχουν να κάνουν με την μη-χρηματοοικονομική πληροφόρηση ενός οργανισμού. Μπορούμε να δούμε πως η πρώτη αναφορά στον όρο ήταν περίπου πριν από 20 χρόνια και θεωρείται μια υποκατηγορία της χρηματοοικονομικής λογιστικής που εστιάζει στην δημοσιοποίηση μη χρηματοοικονομικών πληροφοριών σχετικά με την απόδοση της επιχείρησης στους εξωτερικούς φορείς, όπως στους κατόχους κεφαλαίων, στα ενδιαφερόμενα μέρη, στους πιστωτές καθώς και άλλες αρχές. Όλοι οι παραπάνω αντιπροσωπεύουν τις δραστηριότητες που έχουν άμεσο αντίκτυπο στην κοινωνία, το περιβάλλον και τις οικονομικές επιδόσεις ενός οργανισμού. Η λογιστική αειφορία στη διοικητική λογιστική έρχεται σε αντίθεση με την χρηματοοικονομική λογιστική, όπου στην εν λόγω διοικητική λογιστική, η αειφορία χρησιμοποιείται για την εσωτερική λήψη αποφάσεων και τη δημιουργία νέων πολιτικών που θα έχουν επίδραση στις επιδόσεις του οργανισμού σύμφωνα με οικονομικές, οικολογικές και κοινωνικές μετρήσεις (γνωστό ως triple bottom line or Triple-P's; People (Άνθρωποι), Planet (Πλανήτης) , Profit (Κέρδος). Η λογιστική βιωσιμότητας είναι ένα εργαλείο που χρησιμοποιείται από τους οργανισμούς για να γίνουν πιο βιώσιμοι. Οι πιο γνωστές ευρέως χρησιμοποιούμενες μετρήσεις γίνονται μέσω του Corporate Sustainability Reporting και του Triple Bottom Line. Με τις τεχνικές αυτές, οι επιχειρήσεις αναγνωρίζουν το ρόλο των χρηματοοικονομικών πληροφοριών και δείχνουν πώς η παραδοσιακή λογιστική επεκτείνεται με τη βελτίωση της διαφάνειας και της λογοδοσίας που προκύπτει από την υποβολή των εκθέσεων αυτών.

Η λογιστική αειφορίας είναι μια ευρεία έννοια. Περιλαμβάνει τις μεθόδους της περιβαλλοντικής λογιστικής που εφαρμόζονται στην πράξη από τις βιομηχανικές επιχειρήσεις, καθώς και τις κοινωνικές πτυχές μιας επιχείρησης. Είναι ένα εργαλείο για την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική διαχείριση και η σημασία της για το μέλλον θα πρέπει να συνίσταται κατά κύριο λόγο στη διασύνδεση (ενσωμάτωση) και των τριών πυλώνων της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο στόχος της λογιστικής της βιωσιμότητας και της υποβολής εκθέσεων είναι να συμβάλει στην αλλαγή της συμπεριφοράς των οργανισμών.

2.2 Ιστορική Εξέλιξη

Η έννοια της περιβαλλοντικής (αιεφόρου) λογιστικής έχει εμφανιστεί στην επιστημονική βιβλιογραφία τον 20ο αιώνα, κατά τη δεκαετία του '90. Ένα σημαντικό ορόσημο στην ιστορία της αιεφόρου λογιστικής ήταν η Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη, που πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ το 2002, όπου κυκλοφόρησαν οι Οδηγίες Λογιστικής Βιωσιμότητας. Ήδη κατά την έναρξη της δεκαετίας του '90 ο Gray (1993) περιέγραψε τρεις μεθόδους της λογιστικής βιωσιμότητας: το βιώσιμο κόστος, τη λογιστική απογραφή του φυσικού κεφαλαίου και την ανάλυση εισροών-εκροών. Το 1999 ο Elkington επινόησε μια μορφή λογιστικών βιωσιμότητας γνωστό ως τριπλό (Triple Bottom Line -TBL), η οποία επικεντρώνεται στην αναφορά των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων μιας επιχείρησης. Η TBL λογιστική προκύπτει από την τρισδιάστατο ορισμό της βιώσιμης ανάπτυξης. Ο Lamberton (2005) υπογράμμισε πέντε κύρια θέματα που πρέπει να συζητηθούν και που αποτελούν το βασικό πλαίσιο του συστήματος της λογιστικής. Κατά τη γνώμη του, είναι αναγκαίο οι οργανισμοί να καθορίσουν τη βιωσιμότητα, να επιλέξουν τους κατάλληλους δείκτες για τη μέτρηση της βιωσιμότητας, να επιλέξουν τις μονάδες μέτρησης για την αξιολόγηση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών επιπτώσεων, να έρθουν να συνειδητοποιήσουν τη διεπιστημονική φύση της λογιστικής βιωσιμότητας που απαιτεί συνεργασία μεταξύ της λογιστικής και των κλάδων σε κοινωνικούς και οικολογικούς τομείς, και να χρησιμοποιούν τις βασικές αρχές και πρακτικές της παραδοσιακής λογιστικής εντός του συστήματος με κατάλληλο τρόπο.

Ο Lamberton επίσης, διερεύνησε τις κύριες διαφορές μεταξύ των μοντέλων της οικονομικής και της λογιστικής βιωσιμότητας και βάσει αυτών, ο ίδιος διατύπωσε πέντε συνιστώσες του λογιστικού πλαισίου βιωσιμότητας: στόχους (για τη μέτρηση της απόδοσης προς τους στόχους της αιεφορίας, για την εκπλήρωση της υποχρέωσης λογοδοσίας προς τα ενδιαφερόμενα μέρη, για την παροχή πληροφοριών, για τη λήψη αποφάσεων), αρχές (αναφορά οντότητας, ορισμός της αιεφορίας, αναφορά λογιστικής περιόδου, πεδίου εφαρμογής, υλικότητας, διατήρησης του κεφαλαίου, μονάδων μέτρησης, αρχών της προφύλαξης), εργαλεία συλλογής δεδομένων, λογιστικά βιβλία, καθώς και τεχνικές μέτρησης (δείκτες απόδοσης, αξιολόγηση, ανάλυση του κύκλου ζωής, πρωτογενή συλλογή δεδομένων, πρωτογενή στοιχεία), αναφορές (μορφές

εκθέσεων, συχνότητα υποβολής εκθέσεων) και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά των πληροφοριών (διαφάνεια, πληρότητα, ακρίβεια, επικαιρότητα, ελεγκσιμότητα, καταλληλότητα, συγκρισιμότητα, σαφήνεια, ουδετερότητα, πλαίσιο της βιωσιμότητας, χωρίς αποκλεισμούς).

Όπως έχει αναφερθεί παραπάνω, η λογιστική βιωσιμότητας δεν μπορεί να διαχωριστεί από τον απολογισμό βιωσιμότητας. Προσοχή δόθηκε στο θέμα της υποβολής εκθέσεων ήδη από τη δεκαετία του '60. Τα πρώτα εργαλεία αναφοράς ήταν αυτόνομες μη οικονομικές εκθέσεις που παρείχαν πληροφορίες σε εξωτερικά ενδιαφερόμενα μέρη. Τα πρώτα βήματα σε κοινωνικές εκθέσεις έγιναν στην Ολλανδία και τη Γαλλία. Για άλλες χώρες όπως η Γερμανία, η Αυστρία και η Ελβετία, αυτή η αναφορά χρησιμοποιήθηκε ως βάση για την εφαρμογή περιβαλλοντικών εκθέσεων. Στη δεκαετία του '80, η μέθοδος αυτή χρησιμοποιήθηκε από τα επενδυτικά κεφάλαια στη Μεγάλη Βρετανία και τις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, ως μέρος της επενδυτικής διαδικασίας για τη λήψη αποφάσεων με την οποία, εκτός από τις οικονομικές πτυχές, λήφθηκε υπόψη και η κοινωνική επίδοση και η συμμόρφωση προς τα πρότυπα δεοντολογίας ενός οργανισμού.

Η δεκαετία του '90 χαρακτηρίστηκε από την αναζήτηση νέων δεικτών για την αξιολόγηση της απόδοσης των επιχειρήσεων και για την εκτίμηση της αξίας μιας επιχείρησης. Μιλάμε για το εν λόγω οικονομικό όφελος σύμφωνα με τον Rappaport, 1998, καθώς και για μη-χρηματοοικονομικές μετρήσεις σύμφωνα με τον Sveiby, 1997 .

Ένα σημαντικό ορόσημο στην ιστορία των εκθέσεων αειφορίας ήταν το έτος 1997, όταν η Συμμαχία για Περιβαλλοντικά Υπεύθυνες Οικονομίες (CERES) μαζί με το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP), σύστησαν το Global Reporting Initiative (GRI). Ο στόχος του GRI ήταν να δημιουργήσει κανόνες για την υποβολή εκθέσεων που θα περιλαμβάνει την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική συμπεριφορά των οργανισμών.

Η έννοια της αναφοράς ακολουθεί τη λογιστική TBL. Είναι απαραίτητο να αναφέρουμε τις δραστηριότητες του συνδέσμου Αρχών για υπεύθυνες επενδύσεις, ο οποίος αγωνίζεται για την αύξηση της διαφάνειας στη συμπεριφορά των οργανισμών σε σχέση με την μακροπρόθεσμη βιωσιμότητά τους. Ο σύλλογος προσπαθεί να διασυνδέσει το

χρηματιστήριο, τους επενδυτές, τις ρυθμιστικές αρχές και τις οργανώσεις με σκοπό την υποστήριξη υπεύθυνων επενδύσεων.

Κατά τα τελευταία χρόνια, όλο και μεγαλύτερη σημασία δίνεται στις κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές αλλά και επιπτώσεις και αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να υπάρχει περισσότερη πίεση στις επιχειρήσεις ώστε να διαχειρίζονται τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδόσεις τους αλλά και να ενημερώνουν τους εξωτερικούς φορείς σχετικά με τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους στην κοινωνία και το περιβάλλον. Για το λόγο αυτό, το ενδιαφέρον των επιχειρήσεων στον τομέα της λογιστικής βιωσιμότητας και της υποβολής εκθέσεων έχει αυξηθεί πάρα πολύ. Κατά συνέπεια, ένα βασικό ερώτημα που έχει προκύψει είναι το αν οι εκθέσεις αειφορίας πρέπει να μείνουν προαιρετικές, ή θα γίνουν μέρος των υποχρεωτικών εκθέσεων.

Επί του παρόντος, η υποβολή εκθέσεων αειφορίας είναι υποχρεωτική σε πολλές χώρες. Υπάρχουν έρευνες (Ιωάννου και Σεραφείμ, 2014), επιβεβαιώνοντας ότι η υποχρεωτική αναφορά της εταιρικής βιωσιμότητας συμβάλλει σε μεγαλύτερη κοινωνική ευθύνη των ηγετών των επιχειρήσεων. Η αειφόρος ανάπτυξη και η εκπαίδευση των εργαζομένων έχουν γίνει σημαντικές προτεραιότητες των επιχειρήσεων. Η εταιρική διακυβέρνηση έχει βελτιωθεί, οι εταιρείες έχουν εφαρμόσει κώδικες δεοντολογίας, η διαφθορά έχει μειωθεί, και η διαχειριστική αξιοπιστία έχει αυξηθεί. Για παράδειγμα, θα πρέπει να αναφερθεί ότι οι εταιρείες δίνουν μεγαλύτερη προσοχή στην κατανάλωση ενέργειας και νερού, και τα απόβλητα έχουν μειωθεί. Η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού έχει καταστεί σημαντική προτεραιότητα και οι εταιρείες έχουν αυξήσει τις επενδύσεις στην εκπαίδευση και την κατάρτιση των εργαζομένων.

Το ζήτημα της υποχρεωτικής αναφοράς έχει επίσης συζητηθεί στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το 2014 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ενέκρινε πολλές τροπολογίες που αφορούν τις εκθέσεις διαχείρισης. Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να ασχολούνται με θέματα που αφορούν το περιβάλλον, τις κοινωνικές πτυχές, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα μέτρα κατά της διαφθοράς. Επιπλέον, οι επιχειρήσεις θα πρέπει, ως εκ τούτου, να ασχολούνται με τη μέτρηση και τη διαχείριση των επιπτώσεων των δραστηριοτήτων τους στην κοινωνία και το περιβάλλον. Αυτό προκύπτει από την παγκοσμιοποίηση της οικονομίας και της παγκόσμιας διακυβέρνησης και συνδέεται στενά με τη χρήση των φυσικών πόρων και της ενέργειας, την αλλαγή του κλίματος και

τη βιοποικιλότητα, την απειλή για την παγκόσμια ασφάλεια, τη δημογραφία και τη μετανάστευση (Jasch, 2015).

Οι επιχειρήσεις μπορούν να παρακολουθούν και να υποβάλουν εκθέσεις σχετικά με τις επιπτώσεις των δραστηριοτήτων τους στο περιβάλλον και την κοινωνία ξεχωριστά (μέσω εκθέσεων μη οικονομικών καταστάσεων) ή μπορούν να ακολουθήσουν τον δρόμο της λογιστικής της βιωσιμότητας και της ολοκληρωμένης πληροφόρησης. Σύμφωνα με το Διεθνές Συμβούλιο Ολοκληρωμένης Πληροφόρησης (IIRC) ολοκληρωμένη αναφορά είναι μια διαδικασία που βασίζεται σε ολοκληρωμένη σκέψη και οδηγεί σε μια περιοδική ολοκληρωμένη έκθεση ενός οργανισμού με σκοπό τη δημιουργία αξίας στην πάροδο του χρόνου και σχετίζεται με τις επικοινωνίες σχετικά με τις πτυχές της δημιουργίας αξίας (Integrated Reporting, N.O.).

Μια ολοκληρωμένη έκθεση παρέχει πληροφορίες σχετικά με το πώς η εταιρική στρατηγική, η διακυβέρνηση, οι επιδόσεις και οι προοπτικές συμμετέχουν στην δημιουργία αξίας βραχυπρόθεσμα, μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα. Αυτό είναι, στο πλαίσιο του εξωτερικού περιβάλλοντος. Η λογιστική βιωσιμότητας και ολοκληρωμένης πληροφόρησης αντιπροσωπεύουν μια σημαντική αλλαγή στη λογιστική των επιχειρήσεων καθώς και στην υποβολή εκθέσεων. Οι οικονομικές επιδόσεις και οι οικονομικές καταστάσεις έχουν γίνει μόνο ένα μέρος (αν και σημαντικό) των εταιρικών επιδόσεων και της υποβολής εκθέσεων.

2.3 Αειφόρος Ανάπτυξη

Για τον όρο «αειφόρος» γίνεται για πρώτη φορά αναφορά στον Σοφοκλή. Ο όρος αυτός είχε υιοθετηθεί στον τομέα της δασοπονίας και σήμαινε μια συγκεκριμένη μέθοδος διαχείρισης του δάσους, σύμφωνα με την οποία «όταν αφαιρείται από το δάσος όγκος ξύλου ίσος ή και λιγότερος με αυτόν που έχει παραχθεί κατά το θεωρούμενο διάστημα, τότε λέμε ότι το δάσος αειφορεί» (Αγγελίδης κ.α., 2004). Σύμφωνα με την Παγκόσμια Επιτροπή για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (World Commission for the Environment and Development – WCED), η αειφόρος ανάπτυξη ορίζεται ως «...αυτή που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, δίχως να μειώνει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών ανθρώπων να ικανοποιήσουν τις δικές τους» (Φλογαΐτη, 2006). Η Διεθνής Ένωση για την Προστασία της Φύσης (IUCN –

International Union for Conservation of Nature), το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών (UNEP – United Nations Environmental Programme) και το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (WWF – World Wildlife Fund) συμπληρώνουν τον προηγούμενο ορισμό ως εξής : “Η ανάπτυξη είναι αειφόρος, όταν βελτιώνει την ποιότητα ζωής στο πλαίσιο των ορίων που θέτει η φέρουσα ικανότητα των οικοσυστημάτων που υποστηρίζουν τη ζωή”.

Η αειφορική ανάπτυξη, από περιβαλλοντική άποψη, έχει την έννοια της εξασφάλισης παραγωγής τροφής, κάτι που συνεπάγεται προστασία του εδάφους από τη διάβρωση, ελαχιστοποίηση μέχρι και κατάργηση χρήσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, αποτελεσματική χρήση γεωργικής γης και των αποθεμάτων νερού και αύξηση των αποδόσεων με τη βοήθεια της τεχνολογίας.

Επιπροσθέτως, η αειφορική ανάπτυξη σημαίνει μείωση της ρύπανσης του αέρα και του νερού, αλλά και προστασία όλων των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητάς τους. Ακόμα, είναι απαραίτητη η προστασία του περιβάλλοντος από μεγάλες αλλαγές στη σύσταση της ατμόσφαιρας με ανάλογες συνεπαγόμενες αλλαγές του παγκόσμιου κλίματος, οι οποίες θα δημιουργούσαν προβλήματα επιβίωσης για τις επόμενες γενεές (Γεωργόπουλος, 1998) .

Έτσι, η αειφορική ανάπτυξη έχει τις βάσεις της στη γνώση της πολυπλοκότητας που συνδέει τα οικοσυστήματα του πλανήτη με τα όρια αντοχής τους. Ακόμα, βασίζεται στην απόκτηση κοινωνικών δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση οικουμενικών αξιών, οι οποίες συνήθως διασφαλίζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα σε όλο το φάσμα τους, διότι οι μεν πρώτες αποτελούν χαρακτηριστικό του ενεργού πολίτη, ενώ οι δε δεύτερες συνεπάγονται κοινωνική δικαιοσύνη, αλληλεγγύη, σεβασμό και αποδοχή του άλλου (Αριανούτσου, 1999).

Σύμφωνα με τους περισσότερους διεθνείς μελετητές (Mitcham 1995, Schubert et al 2005, Sneddon et al 2006), ο όρος “αειφόρος ανάπτυξη” έγινε ιδιαίτερα γνωστός μέσω της έκθεσης Brundtland (Brundtland Report, 1987), όπου αποδόθηκε ο ορισμός που αναφέρθηκε και πρωτύτερα (« η αειφόρος ανάπτυξη ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος, δίχως να μειώνει την ικανότητα των μελλοντικών γενεών ανθρώπων να ικανοποιηθούν τις δικές τους »). Ακόμα, μια μικρή αναφορά για την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης είχε γίνει και στη Διάσκεψη της Στοκχόλμης το 1972. Επίσης,

το 1980, η Παγκόσμια Στρατηγική Διατήρησης (World Conservatory Strategy - WCS), που δημιουργήθηκε από το Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση (WWF) και το Πρόγραμμα για το Περιβάλλον των Ηνωμένων Εθνών υιοθέτησε την ιδέα της αειφόρου ανάπτυξης. Όμως, τελικά η έννοια αυτή εισήλθε στα διεθνή πολιτικά δρώμενα με την έκθεση Brundtland, η οποία διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην εγκαθίδρυση της ιδέας της αειφορίας, ο οποίος ρόλος επισημάνθηκε ιδιαίτερα από αρκετούς μελετητές (Dixon & Fallon 1989, Mebratu 1998, Bebbington 2001).

Γενικά, η αειφόρος ανάπτυξη αποτελεί μια έννοια που χρησιμοποιείται ευρέως και έχει αποσπάσει την εκτίμηση όλων των φασμάτων της επιστήμης, κυρίως τα τελευταία χρόνια (Πιμενίδης και άλλοι, 2004). Όπως αναφέρθηκε και πριν, η αειφόρος ανάπτυξη ορίστηκε αδρά στην Έκθεση Brundtland. Γι' αυτό και στις περιβαλλοντικές και κοινωνικές συζητήσεις σε παγκόσμιο επίπεδο ο καθένας έδινε τον δικό του ορισμό (Bebbington, 2001).

Επομένως, η ευρύτητα που χαρακτηρίζει την έννοια της αειφόρου ανάπτυξης την καθιστά μεν αποδεκτή στην κοινωνία, δε βοηθά δε στον προσδιορισμό των αρχών που πρεσβεύει με σαφήνεια (Tietenberg 1992, Turner 1993). Επομένως, όσο ευρεία και να είναι η έννοια της αειφορίας απέχει αρκετά από το να βρεθεί ένα νόημα που να είναι από όλους αποδεκτό στους σύγχρονους αναπτυξιακούς κύκλους (Preto, 1996).

Λόγω της μεγάλης ασάφειας του όρου της αειφορίας, η έννοια έχει αμφισβητηθεί αρκετά από πολλούς μελετητές (Livesey, 2002). Η αμφισβήτηση που υπάρχει για την αειφόρο ανάπτυξη περιλαμβάνει όσους διαφωνούν με την κύρια έννοια της ιδέας, δηλαδή την προστασία της φύσης και την παύση της υλικής ανάπτυξης, και όσους δε συμφωνούν με την ύπαρξη ενός καινούριου είδους ανάπτυξης (Dryzek, 1997). Παρά το γεγονός ότι έχει ασκηθεί μεγάλη κριτική στην ασάφεια της έννοιας της αειφορίας, η έννοια έχει αντλήσει μεγάλο πολιτικό ενδιαφέρον (Parris & Kates, 2003), καθώς απαιτούνται ολοκληρωμένες προσεγγίσεις για την αποτύπωση των δεσμών ανάμεσα στις διαστάσεις της αειφόρου ανάπτυξης, για την ελάττωση της ασάφειάς της (UN 1993).

Από οικονομική άποψη, αρκετοί από τους νέους μελετητές (Pearce et al, 1990) αναφέρονται στον όρο “ευημερία” προτείνοντας ότι η αειφόρος ανάπτυξη οφείλει

να σημαίνει ότι “οι μελλοντικές γενιές δε θα βρίσκονται σε πιο δυσχερή θέση ποιότητας ζωής απ’ ότι η σημερινή γενιά”. Δηλαδή, η κοινωνία θα φρόντιζε για τη διατήρηση της ευημερίας της με την πάροδο του χρόνου. Επίσης, η συζήτηση γύρω από το περιεχόμενο της “αιφορίας” με βάση τα οικονομικά στράφηκε κυρίως προς το φυσικό κεφάλαιο, γι’ αυτό και οι κλασικοί οικονομολόγοι συμπεριλαμβάνουν την συνολική παραγωγική λειτουργία του παράγοντα του φυσικού κεφαλαίου.

Στην πλειοψηφία των ορισμών της αιφόρου ανάπτυξης λαμβάνονται υπ’ όψιν οι μελλοντικές γενιές. Τονίζεται ότι, σύμφωνα με την αιφορία, όλοι οι φυσικοί πόροι πρέπει να χρησιμοποιούνται με σεβασμό, ώστε οι μελλοντικές γενιές να καλύπτουν επαρκώς τις ανάγκες τους (Tietenberg, 1992). Ακόμα, έχει εκφραστεί και η αντίληψη ότι η αιφόρος ανάπτυξη δεν καθιστά τον κόσμο έτοιμο για τις μελλοντικές γενιές, αλλά καλλιεργεί μια βάση πάνω στην οποία ο μελλοντικός κόσμος δύναται να οικοδομηθεί (Alanne & Saari, 2005).

Για να εφαρμοστεί και να υλοποιηθεί η έννοια της αιφόρου ανάπτυξης είναι απαραίτητο να ενσωματωθούν οι οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές αντιλήψεις στη λήψη αποφάσεων, γεγονός που συνδυαζόμενο με τη σταδιακή εξάλειψη της φτώχειας θα δημιουργήσει ισότητα εντός των γενεών.

Επιπροσθέτως, η διασφάλιση αυτής της ισότητας μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συγκέντρωσης των οφελών της ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες περιοχές και λαμβάνοντας υπ’ όψιν τις ανάγκες των επόμενων γενεών (Kenzheguzin & Yessekina, 2004).

Άλλες προσπάθειες ορισμού της αιφορίας τη συσχετίζουν με την ορθολογική χρήση των πόρων και με θέματα δικαιοσύνης. Πιο συγκεκριμένα, ο Bowers (1997) ανέφερε ότι οι οικονομικές δραστηριότητες ευθύνονταν σε μεγάλο βαθμό για την υποβάθμιση του περιβάλλοντος, γι’ αυτό και αρκετές πολιτικές πρωτοβουλίες υπέρ της περιβαλλοντικής προστασίας προηγήθηκαν των υποσχέσεων για αιφόρο ανάπτυξη.

Η αιφορία σχετίζεται στενά με πόρους όπως η ενέργεια και το περιβάλλον, οι οποίοι διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο για τη διαρκή ανάπτυξη της κοινωνίας. Αποτελεί πρόκληση, αλλά είναι απαραίτητο να χρησιμοποιούνται οι φυσικοί πόροι, δίχως η χρήση αυτή να είναι επιβλαβής και επικίνδυνη για το περιβάλλον. Ουσιαστικά να

γίνονται κατανοητές οι ανάγκες της τωρινής, αλλά και της μελλοντικής κοινωνίας (Obata et al, 2005).

Αναφορικά με τη συσχέτιση της αειφορίας με θέματα δικαιοσύνης, δικαιωμάτων και υποχρεώσεων έχει επικρατήσει η άποψη ότι ο όρος ‘αειφόρος ανάπτυξη’ είναι τεχνικός, και αφορά κυρίως εξειδικευμένη γνώση, τεχνολογία και εξειδίκευση (Costanza & Daly, 1987). Για την επίτευξη ολοκληρωμένης αειφορικής ανάπτυξης εντός μιας κοινωνίας οφείλει η κοινωνία να είναι δυναμική οικολογικά, οικονομικά βιώσιμη, κοινωνικά δίκαιη και να διατηρεί τον ανθρωποκεντρικό χαρακτήρα της (Ανδρεοπούλου, 2008).

Συνοπτικά, οι δυσκολίες ορισμού της έννοιας της αειφορίας, λόγω των ασαφειών της, κατηγοριοποιούνται ανάλογα με τους παράγοντες που έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση και είναι :

- Ορισμοί που συσχετίζουν την αειφόρο ανάπτυξη με την έννοια της μη μειούμενης ευημερίας : οι συγκεκριμένοι ορισμοί υποστηρίζουν ότι η χρήση των φυσικών πόρων από τις προηγούμενες γενιές πρέπει να μην υπερβαίνει το επίπεδο εκείνο κατανάλωσης που να εξασφαλίζει το ίδιο τουλάχιστον ή και παραπάνω επίπεδο ευημερίας στις μελλοντικές γενιές. Η συνέπεια ενός τέτοιου ορισμού είναι ότι το άθροισμα των φυσικών και υλικών πόρων, που καλείται και συνολικό κεφαλαιακό απόθεμα, δεν πρέπει να υποστεί μείωση. Επομένως, δύναται κάποια επιμέρους συστατικά στοιχεία του συνολικού αποθέματος να υποβαθμιστούν, αρκεί όμως κάποια άλλα να αυξήσουν την αξία τους, γεγονός που συνήθως επιτυγχάνεται μέσω επενδύσεων, ώστε το συνολικό κεφαλαιακό απόθεμα να μην μεταβληθεί ή να αυξηθεί περαιτέρω.

- Ορισμοί που συσχετίζουν την αειφόρο ανάπτυξη με την έννοια της μη μειούμενης αξίας του φυσικού κεφαλαίου : οι συγκεκριμένοι ορισμοί δίνουν έμφαση τουλάχιστον στη διατήρηση της αξίας του αποθέματος φυσικών πόρων, υποστηρίζοντας ότι η υποκατάσταση του φυσικού κεφαλαίου με υλικό είναι περιορισμένων δυνατοτήτων.

- Ορισμοί που συσχετίζουν την αειφορία με την έννοια της μη μείωσης της εκμετάλλευσης της ροής υπηρεσιών από κάποιους συγκεκριμένους φυσικούς πόρους : οι συγκεκριμένοι ορισμοί υποστηρίζουν ότι οι φυσικές ποσότητες που αποσπώνται

από συγκεκριμένους επιλεγμένους φυσικούς πόρους πρέπει να διατηρούνται επ' αόριστον στο ίδιο περίπου επίπεδο. Η διαφορά τους με τους ορισμούς που αναφέρθηκαν πριν είναι ότι η έμφαση δίνεται στις φυσικές ποσότητες και όχι στην οικονομική αξία τους, αλλά και σε συγκεκριμένους φυσικούς πόρους και όχι σε όλους. Επίσης, τροποποίηση αυτού του ορισμού αναφέρει ότι η μείωση ενός είδους φυσικού κεφαλαίου είναι επιτρεπτή, μόνο εφόσον υπάρξει αντιστάθμιση με αύξηση κάποιου άλλου είδους φυσικού κεφαλαίου. Βέβαια, αυτός ο ορισμός είναι ατελής και παρουσιάζει προβλήματα, διότι δεν είναι δυνατόν να θεωρούνται όλοι οι φυσικοί πόροι ομοιογενείς, καθώς το νερό και ο αέρας αποτελούν ζωτικής σημασίας φυσικοί πόροι. Έτσι, δημιουργήθηκαν οι έννοιες της 'κρίσιμης σημασίας φυσικού κεφαλαίου και 'άλλου' φυσικού κεφαλαίου (πχ προστασία υδροβιότοπων) (Turner & Jones, 1991).

Κεφάλαιο 3: Αποτελέσματα εφαρμογής αειφόρου λογιστικής

Αξίζει να συμπεριλαμβάνεται η αειφόρος λογιστική στην λογιστική θεωρία; Ο ορισμός της αειφόρου λογιστικής είναι η ένταξη των μη-χρηματοοικονομικών πληροφοριών που σχετίζονται με τον περιβαλλοντικό και κοινωνικό αντίκτυπο μιας επιχείρησης στον πλανήτη αλλά και στις περιβάλλουσες κοινωνίες, τα ενδιαφερόμενα μέρη. Η πρακτική είναι επίσης γνωστή, όπως έχει αναφερθεί, ως Triple bottom Line (TBL) και έκθεση Εταιρικής Κοινωνικής ευθύνης (CSR Reporting).

3.1 Ενδιαφερόμενα μέρη

Η θεωρία των ενδιαφερομένων είναι η κυριότερη θεωρία πάνω στην οποία στηρίζεται η Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη.

Τα ενδιαφερόμενα μέρη αποτελούν το περιβάλλον (άμεσο και έμμεσο), το οποίο αλληλεπιδρά με την επιχείρηση και έχει ενδιαφέρον από τις δραστηριότητές της. (Ο αγγλικός όρος είναι Stakeholders, δηλαδή αυτοί που κρατούν-έχουν ενδιαφέρον). Οι άμεσα ενδιαφερόμενοι σε μία επιχείρηση είναι οι μέτοχοι, οι εργαζόμενοι, οι δανειστές-πιστωτές (τράπεζες). Έμμεσα ενδιαφερόμενοι είναι το κράτος, οι τοπικές κοινωνίες, στις οποίες δραστηριοποιείται μία επιχείρηση, οι ομάδες πίεσης, π.χ. ακτιβιστές, διαδηλωτές, κ.ά. Η θεωρία των ενδιαφερομένων μερών βοηθάει την επιχείρηση να λάβει υπόψη της όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη (τόσο άμεσα όσο και έμμεσα) και να εμπλακεί σε μία ουσιαστική διαδικασία διαλόγου πριν καθορίσει το πρόγραμμα δράσης της όσον αφορά την εταιρική κοινωνική της ευθύνη. (Αναλυτής, 2007; Booth, 2009)

Σύμφωνα με τον Νίκο Αναλυτή, πρόεδρο του Ελληνικού Δικτύου για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, «η έννοια της εταιρικής υπευθυνότητας βρίσκει εφαρμογή σε μεγάλο αριθμό ελληνικών επιχειρήσεων. Είναι πλέον γεγονός πως έχουν αρχίσει να αντιλαμβάνονται πως δίχως την αποδοχή της κοινωνίας δεν θα μπορέσουν να λειτουργήσουν ως επιχειρήσεις. Κατά κάποιο τρόπο μιλάμε για Άδεια Κοινωνικής Λειτουργίας» (Αναλυτής, Ν. 2007). Η έννοια της Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης

βρίσκει διαρκώς νέα πεδία δράσης, είναι επόμενο να εισέρχονται επιχειρήσεις με δράσεις που αποβλέπουν στο ίδιο συμφέρον, αμφισβητώντας έτσι την αξία της εταιρικής υπευθυνότητας. Επιπλέον υπάρχει μεγάλο περιθώριο ανάπτυξης των συγκεκριμένων εφαρμογών-πρακτικών μελλοντικά από τις επιχειρήσεις, τουλάχιστον όσον αφορά τον τομέα του περιβάλλοντος».

Τα ενδιαφερόμενα μέρη μιας επιχείρησης μπορούν να χωριστούν σε 3 κατηγορίες:

1. **Οργανωτικούς** (εσωτερικούς ως προς την εταιρεία): εργαζόμενους, διοικητικά στελέχη, συλλόγους, μετόχους.
2. **Οικονομικούς** (εξωτερικούς ως προς την εταιρεία): πελάτες, πιστωτές, διανομείς, προμηθευτές.
3. **Κοινωνικούς** (εξωτερικούς ως προς την εταιρεία): κοινότητες, κυβέρνηση, μη κερδοσκοπικοί φορείς, περιβάλλον. (Αναλυτής, 2007; Booth, 2009)

3.2 Πλεονεκτήματα

Με την εφαρμογή της αειφόρου λογιστικής από τους οργανισμούς, τα τρία κύρια πλεονεκτήματα που προκύπτουν είναι η ικανότητα να αποκτούν συγκριτικό πλεονέκτημα, να ενδυναμώνουν την φήμη των οργανισμών και να βελτιώνουν τη διαχείριση κινδύνου.

- Συγκριτικό πλεονέκτημα

Το πρώτο κύριο προνόμιο, το συγκριτικό πλεονέκτημα, μπορεί να αποκτηθεί διαμέσου της διαδικασίας εξεύρεσης τρόπων για να γίνει η επιχείρηση η εξέχουσα μέσα σε έναν κλάδο βελτιώνοντας την αειφορία σε ένα συγκεκριμένο θέμα. Οι εταιρίες μπορούν να μειώσουν τα κόστη από μη βιώσιμες πρακτικές, αντικαθιστώντας τις με βιώσιμες επιλογές. Ακόμα και αν οι βιώσιμες λύσεις απαιτούν μια τεράστια αρχική επένδυση και μπορεί να περάσουν διάφορες φάσεις κατά την εφαρμογή τους, τα μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη θα ωφελήσουν την εταιρεία και τα ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων και των επενδυτών. Μέσω της καινοτομίας και της σωστής διασύνδεσης των στόχων

βιωσιμότητας με την επιχειρησιακή στρατηγική, το συγκριτικό πλεονέκτημα θα έχει επιτευχθεί. Σε αντίθεση με εταιρίες οι οποίες έχουν επιλέξει να μην ακολουθήσουν το μονοπάτι της βιωσιμότητας, θα μείνουν πίσω και θα υποφέρουν τις συνέπειες που θα έχουν, αφού αγνόησαν το θεμελιώδη βήμα και την επιχειρηματική τάση ως προς τις βιώσιμες πρακτικές για το όφελος των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των μελλοντικών γενιών.

- Εταιρική Φήμη

Το δεύτερο κύριο πλεονέκτημα που οφείλουμε να αναφέρουμε είναι ότι η αιφόρος λογιστική ενδυναμώνει την εικόνα μιας επιχείρησης, την φήμη της αλλά και την αφοσίωση των πελατών της. Καθώς όλο και πιο πολλοί καταναλωτές αποκτούν συνείδηση σχετικά με περιβαλλοντικά, κοινωνικά και υγείας θέματα, οι εταιρίες οι οποίες αντιλαμβάνονται αυτή την όλο και μεγαλύτερη ζήτηση για καινοτομία και εφαρμογή βιώσιμων πρακτικών, θα έχουν καλύτερη εικόνα από εκείνες που δεν το λαμβάνουν υπόψη. Καταναλωτές, για παράδειγμα, οι οποίοι ενδιαφέρονται με τη χρήση μη ανανεώσιμης ενέργειας είναι πιθανό να επιλέξουν εταιρίες οι οποίες ψάχνουν να χρησιμοποιούν περισσότερο ανανεώσιμες μορφές ενέργειας. Τέτοιες πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο μιας εταιρείας σε αυτές τις πρωτοβουλίες μπορεί κανείς να βρει μέσω των εκθέσεων εταιρικού μάρκετινγκ, των εταιρικών ιστοσελίδων και από τις εκθέσεις εταιρικής κοινωνικής ευθύνης. Οι επενδυτές συνειδητοποιούν ότι τα μακροπρόθεσμα οικονομικά οφέλη των βιώσιμων ενάντια των μη-βιώσιμων πρακτικών, και είναι περισσότερο πρόθυμοι να επενδύσουν τα χρήματά τους σε εταιρίες προσανατολισμένες με τη βιωσιμότητα.

- Διαχείριση Κινδύνου

Το τρίτο κύριο όφελος που προκύπτει είναι η βελτίωση που υπάρχει στη διαχείριση κινδύνου μέσω των εκθέσεων εταιρικής κοινωνικής ευθύνης, η οποία επιτρέπει στους επενδυτές να παίρνουν περισσότερο εμπεριστατωμένες αποφάσεις σχετικά με μελλοντικά ρίσκα με τα οποία μια εταιρεία μπορεί να έρθει αντιμέτωπη. Μη βιώσιμες πρακτικές με καμία πρόθεση και η τωρινή δράση για την έναρξη της μετάβασης στην βιωσιμότητα αυξάνει το ενδιαφέρον και τις ανησυχίες ανάμεσα σε μερικούς επενδυτές στην ενδεχομένως

αναπόφευκτη απώλεια στις τιμές των μετοχών και στο κόστος ευκαιρίας, καθώς άλλες εταιρείες τους ξεπερνούν και προσελκύουν όλο και περισσότερους επενδυτές αλλά και πελάτες.

Σύμφωνα, με την PWC (Price Waterhouse Coopers), μια τεράστια λογιστική εταιρεία, σε μια έκθεση τους για το αν οι επενδυτές νοιάζονται για την βιωσιμότητα (Do investors care about sustainability), δηλώνουν ότι έχει παρατηρηθεί μια σταθερή ανάπτυξη στην βιώσιμη επένδυση η οποία εξηγείται ως “ η αξιολόγηση- εκτίμηση του πως οικονομικά, κυβερνητικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά ρίσκα και ευκαιρίες αλληλεπιδρούν στην μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα μιας επένδυσης”. Είναι φανερό ότι οι επενδυτές βλέπουν μικρότερο ρίσκο σε επιχειρήσεις οι οποίες δρουν με γνώμονα τη βιωσιμότητα.

Επιπλέον, η PWC υποστηρίζει έρευνες που ισχυρίζονται ότι υπάρχει θετική σχέση μεταξύ περιβαλλοντικών, κοινωνικών και κυβερνητικών παραγόντων με την χρηματοοικονομική απόδοση των οργανισμών. Οι τρεις αυτοί παράγοντες (περιβάλλον, κοινωνία, κυβέρνηση) μπορούν να βελτιώσουν την επενδυτική αξία ή και να περιορίσουν το ρίσκο. Σύμφωνα με άρθρο του Harvard Business School “ Ηγέτες της βιωσιμότητας τείνουν να έχουν καλύτερες αποδόσεις των μετοχών τους, μικρότερη αστάθεια, και μεγαλύτερα απόδοση ιδίων κεφαλαίων και στοιχείων ενεργητικού. Άρα περισσότερα κέρδη.

Σύμφωνα με την PWC, χρηματοοικονομικά ιδρύματα εγκαθιδρύουν τμήματα έρευνας βιωσιμότητας, το οποίο υπονοεί ότι τέτοια ιδρύματα πιστεύουν ότι η βιωσιμότητα στις επιχειρήσεις ελαχιστοποιεί το ρίσκο. Σε αντίθετη περίπτωση, δεν υπάρχει λόγος να σπαταλούν προσπάθεια εάν η έρευνα αυτή δεν οδηγούσε στην διαχείριση και λήψη καλύτερων επιχειρηματικών αποφάσεων. Η απόδειξη και τα αποτελέσματα δείχνουν ότι η εταιρική κοινωνική ευθύνη και οι εκθέσεις της αποτελούν σημαντικό κομμάτι για τους επενδυτές στην διαχείριση του ρίσκου των αποφάσεων τους.

3.3 Μειονεκτήματα

Τρία βασικά μειονεκτήματα είναι η συμβατότητα, ο επιπλέον χρόνος και κόστος και οι αντίθετες απόψεις σχετικά με τα αποτελέσματα της βιωσιμότητας.

- Συμβατότητα

Η πρόκληση της συμβατότητας συμπεριλαμβάνει πώς να αξιολογείται και να μετριέται σωστά η αξία των περιβαλλοντικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων που αναλαμβάνονται από μια εταιρεία, πώς να ενσωματώνεται η πληροφορία με την χρηματοοικονομική λογιστική και τότε να γνωστοποιείται αποτελεσματικά στους επενδυτές και τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέρη. Επιπλέον, ακριβείς μετρήσεις χρειάζονται από μια εταιρεία για να συγκρίνει τα δεδομένα των προηγούμενων χρόνων και να γνωρίζει πόσο έχουν βελτιωθεί ή πόσα χρήματα έχουν εξοικονομήσει ή πόσο θα κερδίσουν όταν θα λάβουν την επιστροφή από την απόδοση των επενδύσεων. Πολλές λογιστικές εταιρίες και άλλοι οργανισμοί εργάζονται διαρκώς πάνω στις προδιαγραφές, τα πλαίσια και τις μεθόδους με σκοπό να ξεπεράσουν αυτή την πρόκληση της συμβατότητας.

Η KPMG, όπου είναι μια μεγάλη πολυεθνική λογιστική εταιρεία, δηλώνει σε μια έκθεση βιωσιμότητας τους ότι για να είναι τα προγράμματα βιωσιμότητας κατάλληλα ενσωματωμένα στην λειτουργική στρατηγική μιας εταιρείας, ουσιαστικές και αξιόπιστες μετρήσεις θα πρέπει να αναπτυχθούν μαζί με τις βασικές διαδικασίες και συστήματα ώστε να παράγουν τη σωστή πληροφορία.

Η PWC αναφέρει ότι είναι πιο εύκολο στις μέρες μας να συγκρίνεις και να καταλάβεις τη σχέση μεταξύ των εταιρικών χρηματοοικονομικών δεδομένων και των δεδομένων βιωσιμότητας. Οι επενδυτές είναι ικανοί να αναλύουν τον κοινωνικό και περιβαλλοντικό αντίκτυπο μιας εταιρείας καθώς και να αξιολογούν και να μετρούν την αξία των παραγόντων αυτών πάνω στα κέρδη προ φόρων & τόκων μιας επιχείρησης αλλά και στην τιμή της μετοχής.

- Επιπλέον χρόνος και κόστος

Το δεύτερο μειονέκτημα είναι ο επιπλέον χρόνος και κόστος που απαιτείται για την συλλογή των πληροφοριών, την οργάνωση και την ανάπτυξη αυτών των κατάλληλων εκθέσεων. Μια εταιρεία είναι πιθανό να χρειάζεται να προσλάβει επιπλέον προσωπικό για να μπορέσει να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις αυτές. Σύμφωνα με την International Journal of Business, Humanities & Technology, μια εταιρεία μπορεί να αυξήσει το φορτίο εργασίας των υπαρχόντων υπαλλήλων το οποίο όμως πιθανώς να προκαλέσει τα εξής αρνητικά αποτελέσματα στους εργαζόμενους :

1. Κακή υγεία
2. Απουσία -Κοπάνα
3. Μειωμένη εργασιακή ικανοποίηση
4. Συναισθηματική αστάθεια

Η εφημερίδα επίσης τονίζει το μεγάλο κόστος εκπαίδευσης των εργαζομένων για τις διαδικασίες απαιτείται να συμβαδίζει με τις απαιτήσεις του TBL. Η πρόκληση αυτή μπορεί να ξεπεραστεί αναθέτοντας σε εξωτερικούς συνεργάτες αυτά τα θέματα ή προσλαμβάνοντας ειδικούς συμβούλους. Έτσι η εταιρεία εξοικονομεί το κόστος εκπαίδευσης. Ακόμα και αν τα αρχικά κόστη ξεπερνούν τα οφέλη βραχυπρόθεσμα, μακροπρόθεσμα η εταιρία εξοικονομεί τεράστια χρηματικά ποσά.

- Αντίθετες απόψεις

Οι αντίθετες κριτικές απόψεις οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν αρνητικό αντίκτυπο, το λιγότερο αρχικά στην αντίληψη της επιχείρησης κατά τη μετάβαση του οργανισμού. Σύμφωνα με την International Journal of Business, Humanities & Technology, αυτοί που κρίνουν είναι αργοί να παينέψουν και γρήγοροι στο να κριτικάρουν και να κρίνουν. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα στις εταιρείες ίσως να διστάζουν να αγκαλιάσουν ένα πρόγραμμα βιωσιμότητας ή να γίνουν υπερβολικά εσωστρεφείς κατά τη διάρκεια της αλλαγής. Αυτή η πρόκληση είναι ενδεχομένως ένα μικρό ρίσκο, επειδή η τάση σχετικά με τη

βιωσιμότητα αυξάνεται συνεχώς και οποιοσδήποτε λογικός άνθρωπος αναγνωρίζει ότι όποια δεοντολογικά προβλήματα υπήρχαν στο παρελθόν, τώρα είναι αναγνωρισμένα από την κάθε εταιρία και διορθωτικές πράξεις μπορούν πια να εφαρμοστούν.

Κεφάλαιο 4: Πλαίσια έκθεσης αειφορίας

4.1 GRI

Το Global Reporting Initiative (Διεθνής Πρωτοβουλία για την Έκδοση Απολογισμών Βιωσιμότητας), γνωστό ως ένα οικολογικό αποτύπωμα αναφοράς, είναι ένας μη κερδοσκοπικός οργανισμός, ο οποίος προωθεί την οικονομική βιωσιμότητα των οργανισμών, παράγοντας ένα από τα πιο διαδεδομένα πρότυπα στον κόσμο (ολοκληρωμένα πλαίσια έκδοσης απολογισμών βιωσιμότητας) για την υποβολή εκθέσεων αειφορίας. Τα πλαίσια αυτά, συμπεριλαμβανομένου και των κατευθυντήριων οδηγιών για την έκδοση απολογισμών βιωσιμότητας, καθορίζουν τις αρχές και τους δείκτες βάση των οποίων οι οργανισμοί μπορούν να μετρήσουν και να εκδώσουν απολογισμούς της συνολικής τους ετήσιας επίδοσης. Το GRI επιδιώκει την κατάρτιση καθώς και την υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας από όλους τους οργανισμούς, συγκρίνοντάς τες με τις χρηματοοικονομικές αναφορές τους, δίνοντας έτσι πληροφορίες σχετικά με την οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική απόδοση, καθώς και την εταιρική διακυβέρνηση τους.

Οι κατευθυντήριες γραμμές GRI είναι ευρέως γνωστές για τη χρήση τους, καθώς πάνω από 4.000 οργανώσεις από εξήντα (60) χώρες τις χρησιμοποιούν για την παραγωγή και κατάρτιση αναφορών βιωσιμότητάς τους. Απευθύνονται συνήθως σε μεγάλες επιχειρήσεις, δημόσιους οργανισμούς, μη κυβερνητικές οργανώσεις, βιομηχανίες, καθώς και μικρότερες επιχειρήσεις. Παράλληλα υπάρχουν παρόμοιες κατευθυντήριες γραμμές από τον ΟΗΕ ICLEI που χρησιμοποιούν οι δημοτικές κυβερνήσεις. Ο GRI δεσμεύεται για τη συνεχή βελτίωση και εξάπλωση των οδηγιών, οι οποίες διατίθενται δωρεάν στο κοινό.

Το GRI αναφέρεται σε παγκόσμιο δίκτυο σε χιλιάδες οργανώσεις που δημιουργούν το πλαίσιο αναφοράς. Οι επιχειρήσεις το χρησιμοποιούν ως αποκάλυψη των επιδόσεων της βιωσιμότητάς τους λόγω του ότι απαιτούν τη χρήση του από τις οργανώσεις αυτές ως βάση για την εμφάνιση των οικονομικών κυρίως πληροφοριών. Το δίκτυο υποστηρίζεται από μια θεσμική πλευρά του GRI, η οποία αποτελείται από τους ακόλουθους φορείς διακυβέρνησης, το Διοικητικό Συμβούλιο, το Συμβούλιο των ενδιαφερομένων μερών, την Τεχνική Συμβουλευτική Επιτροπή, την Οργανωτική, και τη γραμματεία.

Το 1997 στις Ηνωμένες Πολιτείες, ο Ceres (Συμμαχία για περιβαλλοντικά υπεύθυνες οικονομίες) και το UNEP (Περιβαλλοντολογικό πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών) ίδρυσαν έναν πολυμερή μη κερδοσκοπικό οργανισμό τον GRI. Το πρώτο σχέδιο έκθεσης των κατευθυντήριων γραμμών για τον απολογισμό βιωσιμότητας των οργανισμών, ξεκίνησε την κυκλοφορία εν έτη 1990 και ακολούθησε η πρώτη πια πλήρης έκδοση του το 2000. Έπειτα ακολούθησε η δεύτερη έκδοση, η οποία κυκλοφόρησε στην Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την Αειφόρο Ανάπτυξη στο Γιοχάνεσμπουργκ. Παρά το γεγονός ότι το GRI είναι ανεξάρτητο εξακολουθεί να συνεργάζεται με το κέντρο του UNEP και λειτουργεί σε συνεργασία με το United Nations Global Compact. Μέλος της ομάδας του GRI και πιο συγκεκριμένα διευθυντής από το 2006 έχει υπάρξει ο συνταξιούχος δικαστής της Νότιας Αφρικής Mervyn E. King.

Τα κεντρικά γραφεία του GRI ξεκίνησαν στο Άμστερνταμ, Ολλανδία το 2002, όπου και βασίζεται σήμερα η γραμματεία του ως ένα μόνιμο ίδρυμα, όμως πέρα από το Άμστερνταμ έχει τοπικά γραφεία και σε άλλες χώρες. Κάποια από αυτά βρίσκονται στην Αυστραλία, τη Βραζιλία, την Κίνα, την Ινδία και τις ΗΠΑ, και αποτελείται από ένα παγκόσμιο δίκτυο 30.000 ανθρώπων.

Σήμερα, αρκετές οργανώσεις σε διάφορους τομείς αναγνωρίζουν τη χρήση των κατευθυντήριων γραμμών GRI για την υποβολή των οικονομικών τους εκθέσεων σχετικά με του χρηματοοικονομικούς δείκτες απολογισμών βιωσιμότητας, ωστόσο η αγορά είναι μακριά, μέχρι στιγμής, από την πλήρη μόχλευση. Πολλοί οργανισμοί, κυρίως μεγάλες επιχειρήσεις, έχουν υιοθετήσει τους δείκτες αειφορίας στην τακτική πρακτική αναφορά τους. Αντίθετα όμως, τομείς βιομηχανίας δεν έχουν αναπτύξει τη συναίνεση τους με τους δείκτες απόδοσης για την υποβολή εκθέσεων προόδου καθώς και αρκετά διαφορετικά συστήματα αναφοράς υπονομεύουν τη συνολική διαφάνεια και συγκρισιμότητα των οικονομικών τους εκθέσεων.

Η εξέλιξη του GRI όμως δε στάθηκε μόνο εκεί. Το G3, το λεγόμενο "τρίτης γενιάς" των κατευθυντήριων γραμμών της βιωσιμότητας αναφοράς του GRI, ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2006 σε διεθνές συνέδριο και προσέλκυσε χιλιάδες οργανισμούς. Το G3 βασίζεται στο G2 όπου και αυτό με τη σειρά του θεωρείται μεταγενέστερο μοντέλο των αρχικών κατευθυντήριων γραμμών. Χρονολογικά το G2 κυκλοφόρησε το 2000 και έπειτα ακολούθησε το G3 μετεξέλιξη των προηγούμενων

κατευθυντηρίων γραμμών με κυκλοφορία το 2002. Οι κατευθυντήριες γραμμές G3 παρέχουν μια καθολική καθοδήγηση για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τις επιδόσεις της βιωσιμότητας. Αυτό σημαίνει ότι ισχύει για τις μικρές επιχειρήσεις, μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις, το δημόσιο τομέα, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλα είδη οργανισμών από όλο τον κόσμο. Είναι δηλαδή ένας άμεσος τρόπος ώστε οι κατευθυντήριες γραμμές που δημιουργήθηκαν να επιτρέπουν μία κοινή ευρέως εφαρμόσιμη μέθοδος.

Οι αρχές του GRI αφήνουν τη δυνατότητα στους δημοσιογράφους να καθορίζουν το περιεχόμενο της έκθεσης καθώς και την ποιότητα της, δίνοντας βέβαια οδηγίες για το πώς να ρυθμίζετε το όριο της έκθεσης. Οι αρχές περιλαμβάνουν άμεση την ένταξη των ενδιαφερομένων στο περιεχόμενο της έκθεσης καθώς και την επιφανή συγκρισιμότητα. Η δημοσιοποίηση των στοιχείων περιλαμβάνει γνωστοποιήσεις σχετικά με τη διαχείριση των θεμάτων, καθώς και τους δείκτες απόδοσης.

4.2 TBL (Triple Bottom Line)

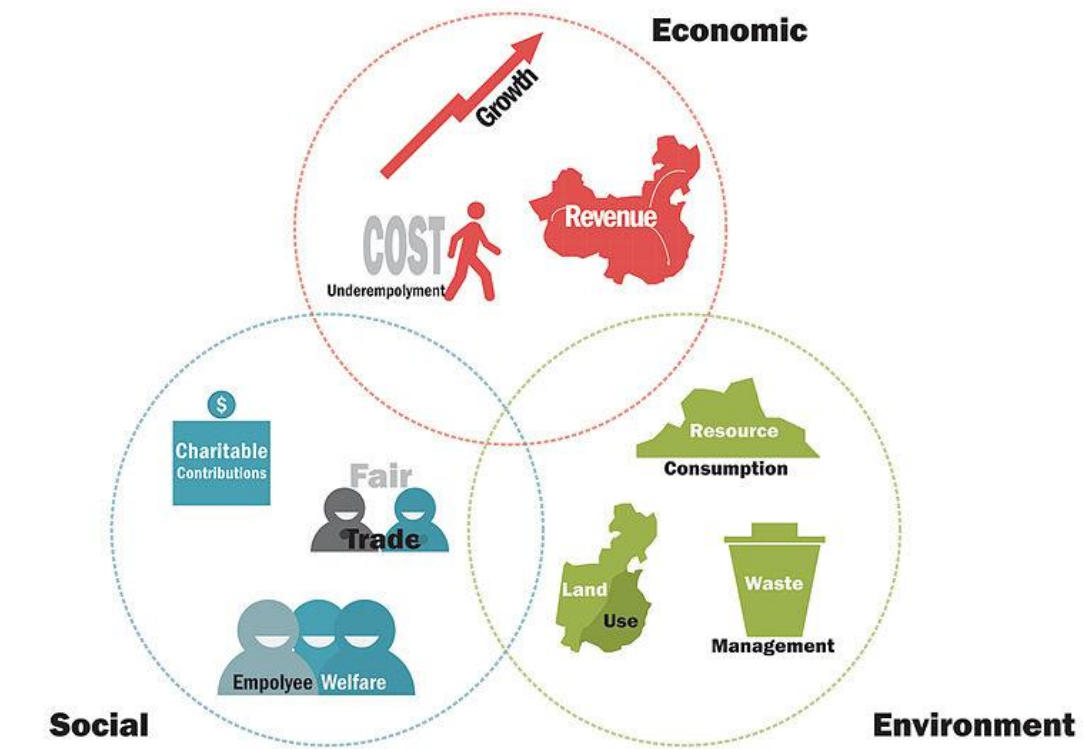
Ο όρος «Triple Bottom Line» εμφανίστηκε πρώτα στα τέλη της δεκαετίας του '90 από τον οργανισμό Account Ability. Από τότε η έννοια αυτή διαδόθηκε σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα σε όλο τον επιχειρηματικό κόσμο και σήμερα χρησιμοποιείται ευρέως από μεγάλες λογιστικές επιχειρήσεις, από επιχειρήσεις επενδυτικής αξιολόγησης, από συμβουλευτικές εταιρείες, κυβερνητικούς και μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς.

Η έννοια της τριπλής βάσης (Triple Bottom Line) υποστηρίζει ότι οι κοινωνικές και περιβαλλοντικές αποδόσεις μιας επιχείρησης μπορούν να μετρηθούν με αντικειμενικά κριτήρια αξιολόγησης. Έτσι μια επιχείρηση πρέπει να δημοσιεύει στις ομάδες ενδιαφέροντος της τα τρία είδη αποτελεσμάτων:

- Οικονομικά
- Περιβαλλοντικά
- Κοινωνικά

Με αυτόν τον τρόπο προκύπτει ένα ενιαίο αποτέλεσμα που λαμβάνει υπόψη όλες τις παραμέτρους της απόδοσης μιας επιχείρησης. Για παράδειγμα, το ετήσιο οικονομικό αποτέλεσμα μιας επιχείρησης μπορεί να μειωθεί από κάποια μορφή ρύπανσης που δημιουργεί η επιχείρηση στο περιβάλλον και να αυξηθεί από δωρεές που η επιχείρηση έχει κάνει στην κοινωνία. Το όφελος της επιχείρησης από ένα τέτοιο αποτέλεσμα είναι ότι μπορεί να μετρήσει ποια περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα επιδρούν στην οικονομική της απόδοση θετικά και ποια αρνητικά, ώστε να είναι σε θέση στο μέλλον να ενισχύσει και να βελτιώσει αντίστοιχα.

Τα κυριότερα εμπόδια που αντιμετωπίζει η εφαρμογή της έννοιας “Triple Bottom Line” είναι ότι η μέτρηση των κοινωνικών και περιβαλλοντικών αποτελεσμάτων είναι ιδιαίτερα δύσκολη και αμφιλεγόμενη αφού δεν υπάρχουν διεθνώς αποδεκτά πρότυπα. Επίσης δεν υπάρχουν όμοιες μονάδες μέτρησης για τα τρία είδη αποδόσεων μιας επιχείρησης , με συνέπεια να μην είναι δυνατό να εξαχθεί ένα ενιαίο τελικό καθαρό αποτέλεσμα.

Πηγή: Wikipedia, Triple Bottom Line

4.3 OECD

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις επιχειρήσεις (οι Κατευθυντήριες Οδηγίες), αποτελούν συστάσεις των κυβερνήσεων προς τις επιχειρήσεις. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν ότι η λειτουργία των εν λόγω επιχειρήσεων εναρμονίζεται με κυβερνητικές πολιτικές, να ενδυναμώσουν την αμοιβαία εμπιστοσύνη μεταξύ επιχειρήσεων και των κοινωνιών στις οποίες δραστηριοποιούνται, να βοηθήσουν στη βελτίωση του κλίματος για τις ξένες επενδύσεις και να αυξήσουν τη συμβολή των πολυεθνικών επιχειρήσεων στην αειφόρο ανάπτυξη.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες αποτελούν μέρος της Δήλωσης του ΟΟΣΑ για τις Διεθνείς Επενδύσεις και τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις τα άλλα στοιχεία της οποίας αφορούν την εθνική μεταχείριση, τις συγκρουόμενες απαιτήσεις έναντι των επιχειρήσεων και τα κίνητρα και αντικίνητρα για τις διεθνείς επενδύσεις. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες παρέχουν εθελοντικές αρχές και πρότυπα υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς, σύμφωνης με την εφαρμοστέα νομοθεσία και με διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα. Εντούτοις, οι χώρες που έχουν προσχωρήσει στις Κατευθυντήριες Οδηγίες δεσμεύονται επίσημα να τις εφαρμόζουν σύμφωνα με την Απόφαση του Συμβουλίου του ΟΟΣΑ για τις Κατευθυντήριες Οδηγίες του ΟΟΣΑ για τις Πολυεθνικές Επιχειρήσεις. Εντούτοις, ζητήματα που καλύπτονται από τις Κατευθυντήριες Οδηγίες μπορούν επίσης να διέπονται από το εθνικό δίκαιο και από διεθνείς δεσμεύσεις. Η διεθνής επιχειρηματική δραστηριότητα έχει υποστεί ευρείες διαρθρωτικές αλλαγές και οι Κατευθυντήριες Οδηγίες έχουν εξελιχθεί ούτως ώστε να αντανακλούν τις αλλαγές αυτές. Με την άνοδο των βιομηχανιών υπηρεσιών και υψηλής τεχνογνωσίας και με την εξάπλωση της οικονομίας του Διαδικτύου, οι επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών και τεχνολογίας διαδραματίζουν διαρκώς σημαντικότερο ρόλο στη διεθνή αγορά. Οι μεγάλες επιχειρήσεις εξακολουθούν να κατέχουν το μεγαλύτερο μερίδιο των διεθνών επενδύσεων και παρατηρείται τάση για υψηλής κλίμακας διεθνείς συγχωνεύσεις. Συγχρόνως, έχουν αυξηθεί οι διεθνείς επενδύσεις μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων οι οποίες παίζουν πλέον σημαντικό ρόλο στη διεθνή σκηνή. Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις, όπως και οι ομόλογές τους εθνικές, περιλαμβάνουν πλέον πολλές διαφορετικές μορφές επιχειρηματικών συμφωνιών και οργανωτικών δομών. Στρατηγικές συμμαχίες και στενότερες σχέσεις

με προμηθευτές και υπεργολάβους τείνουν να κάνουν λιγότερο διακριτά τα όρια της επιχείρησης. Η ταχεία εξέλιξη στη διάρθρωση των πολυεθνικών επιχειρήσεων, αντανακλάται επίσης στις δραστηριότητές τους στον αναπτυσσόμενο κόσμο, όπου οι ξένες άμεσες επενδύσεις έχουν αυξηθεί ταχύτατα. Στις αναπτυσσόμενες χώρες οι πολυεθνικές επιχειρήσεις έχουν διαφοροποιήσει τις δραστηριότητές τους και έχουν επεκταθεί, πέραν της πρωτογενούς παραγωγής και της εξορυκτικής βιομηχανίας, στην κατασκευή, συναρμολόγηση, ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς και στις υπηρεσίες. Ένα άλλο σημαντικό γεγονός είναι η ανάδυση πολυεθνικών επιχειρήσεων σε αναπτυσσόμενες χώρες ως μείζονες διεθνείς επενδυτές. Οι δραστηριότητες των πολυεθνικών επιχειρήσεων στους τομείς του διεθνούς εμπορίου και των επενδύσεων, έχουν ενισχύσει τους δεσμούς που συνδέουν τις διάφορες χώρες και τις διάφορες περιφέρειες του κόσμου.

Οι δραστηριότητες αυτές δημιουργούν σημαντικά οφέλη τόσο για τις χώρες προέλευσης όσο και για τις χώρες υποδοχής. Τα οφέλη αυτά συγκεκριμενοποιούνται όταν οι πολυεθνικές επιχειρήσεις προμηθεύουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες που επιθυμούν οι καταναλωτές σε ανταγωνιστικές τιμές και όταν οι μέτοχοί τους απολαμβάνουν ικανοποιητικών αποδόσεων. Οι εμπορικές και επενδυτικές τους δραστηριότητες συμβάλλουν στην αποτελεσματική χρήση κεφαλαίου, τεχνολογίας και ανθρώπινων και φυσικών πόρων. Διευκολύνουν την μεταφορά τεχνολογίας ανά τον κόσμο και την ανάπτυξη τεχνολογιών προσαρμοσμένων στις τοπικές ανάγκες.

Μέσω συστηματικής εκπαίδευσης και εκμάθησης κατά την εκτέλεση της εργασίας, οι επιχειρήσεις συμβάλλουν επίσης στην ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού και στη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης στις χώρες υποδοχής.

Η φύση, το εύρος και η ταχύτητα των οικονομικών αλλαγών προσφέρουν νέες στρατηγικές προκλήσεις για τις επιχειρήσεις και τους παράγοντες που ενδιαφέρονται γι' αυτές. Οι πολυεθνικές επιχειρήσεις έχουν την ευκαιρία να εφαρμόσουν πολιτικές βέλτιστης πρακτικής στον τομέα της αειφόρου ανάπτυξης, που έχουν στόχο τη συνοχή οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών σκοπών. Η δυνατότητα των πολυεθνικών να προωθήσουν την αειφόρο ανάπτυξη ενισχύεται όταν το εμπόριο και οι επενδύσεις διεξάγονται σε πλαίσιο ανοιχτών, ανταγωνιστικών και κατάλληλα ρυθμισμένων αγορών.

Πολλές πολυεθνικές επιχειρήσεις έχουν αποδείξει ότι η τήρηση υψηλών προτύπων επιχειρηματικής συμπεριφοράς μπορεί να βελτιώσει την ανάπτυξη. Οι ανταγωνιστικές δυνάμεις του σήμερα είναι έντονες και οι πολυεθνικές επιχειρήσεις βρίσκονται αντιμέτωπες με διάφορους νομικούς και κοινωνικούς κανόνες. Στο πλαίσιο αυτό, ορισμένες επιχειρήσεις θα μπορούσαν να μπουν στον πειρασμό να παραβλέψουν τις ορθές αρχές και πρότυπα συμπεριφοράς, προκειμένου να αποκτήσουν αθέμιτα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Τέτοιες πρακτικές ολίγων επιχειρήσεων μπορεί να βλάψουν τη φήμη των πολλών και να προκαλέσουν τις ανησυχίες της κοινής γνώμης.

Πολλές επιχειρήσεις έχουν ανταποκριθεί στις ανησυχίες αυτές με την υιοθέτηση εσωτερικών προγραμμάτων, καθώς και συστημάτων διοίκησης και καθοδήγησης που καταδεικνύουν τη δέσμευσή τους να ακολουθούν οι ίδιοι και τα στελέχη τους καλή επιχειρηματική συμπεριφορά. Ορισμένες έχουν κάνει χρήση συμβουλευτικών και ελεγκτικών υπηρεσιών, καθώς και υπηρεσιών πιστοποίησης, συμβάλλοντας στη συσσώρευση εμπειρίας στους τομείς αυτούς. Οι επιχειρήσεις έχουν επίσης συμβάλει στην προώθηση του κοινωνικού διαλόγου σχετικά με το τι συνιστά υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά και έχουν εργαστεί με τους ενδιαφερόμενους παράγοντες, και στο πλαίσιο πρωτοβουλιών πολλαπλών ενδιαφερόντων, προκειμένου να θεσπίσουν κατευθύνσεις για υπεύθυνη επιχειρηματική συμπεριφορά.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες διευκρινίζουν τις κοινές προσδοκίες των κυβερνήσεων που προσχωρούν σε αυτές ως προς την συμπεριφορά των επιχειρήσεων και αποτελούν σημείο αναφοράς για τις επιχειρήσεις και άλλους ενδιαφερόμενους παράγοντες. Ως εκ τούτου, οι Κατευθυντήριες Οδηγίες συμπληρώνουν και ενισχύουν τις ιδιωτικές προσπάθειες καθορισμού και εφαρμογής υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς.

Οι κυβερνήσεις συνεργάζονται μεταξύ τους αλλά και με άλλους παράγοντες για την ενίσχυση του διεθνούς νομικού και ρυθμιστικού πλαισίου λειτουργίας των επιχειρήσεων. Η εκκίνηση αυτής της διαδικασίας μπορεί να τοποθετηθεί στο έργο της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας στις αρχές του εικοστού αιώνα. Η υιοθέτηση, το 1948, της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου από τα Ηνωμένα Έθνη υπήρξε άλλο ένα ορόσημο.

Ακολουθήθηκε από τη διαρκή ανάπτυξη προτύπων σχετικών με πολλούς τομείς της υπεύθυνης επιχειρηματικής συμπεριφοράς – διαδικασία που εξακολουθεί έως σήμερα.

Ο ΟΟΣΑ έχει συμβάλει σημαντικά σε αυτή τη διαδικασία με την ανάπτυξη προτύπων που καλύπτουν τομείς όπως το περιβάλλον, η καταπολέμηση της διαφθοράς, τα συμφέροντα των καταναλωτών, η εταιρική διακυβέρνηση και η φορολογία.

Κοινός στόχος των κυβερνήσεων που προσχωρούν στις Κατευθυντήριες Οδηγίες είναι να ενθαρρύνουν τη θετική συμβολή των πολυεθνικών επιχειρήσεων στην οικονομική, περιβαλλοντική και κοινωνική πρόοδο και να ελαχιστοποιήσουν τις δυσκολίες που μπορεί να δημιουργήσει η λειτουργία των πολυεθνικών. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, οι κυβερνήσεις συνεργάζονται με τις πολλές επιχειρήσεις, συνδικαλιστικές ενώσεις εργαζομένων και άλλες μη κυβερνητικές οργανώσεις που επιδιώκουν τον ίδιο στόχο. Οι κυβερνήσεις μπορούν να συμβάλλουν υιοθετώντας αποτελεσματικά εθνικά πλαίσια πολιτικής, που να περιλαμβάνουν σταθερή μακρο-οικονομική πολιτική, μη διακριτική μεταχείριση των επιχειρήσεων, κατάλληλο νομικό πλαίσιο και σύστημα προληπτικού ελέγχου, αμερόληπτο δικαστικό και αστυνομικό σύστημα και αποτελεσματική και έντιμη δημόσια διοίκηση. Οι κυβερνήσεις μπορούν επίσης να συμβάλλουν με την υιοθέτηση και προώθηση κανόνων και πολιτικών που να υποστηρίζουν την αειφόρο ανάπτυξη και με συνεχιζόμενες μεταρρυθμίσεις που να στοχεύουν στην αποτελεσματικότητα του δημόσιου τομέα. Οι κυβερνήσεις που προσχωρούν στις Κατευθυντήριες Οδηγίες αναλαμβάνουν την υποχρέωση συνεχούς βελτίωσης της εθνικής και διεθνούς πολιτικής τους με σκοπό τη βελτίωση της ευημερίας και την ανύψωση του βιοτικού επιπέδου του συνόλου της κοινωνίας.

4.4 UNCSO

Η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Αειφόρο Ανάπτυξη (UNCSO), επίσης γνωστή ως Ρίο 2012, ή Σύνοδο Κορυφής της Γης το 2012 ήταν η τρίτη διεθνής διάσκεψη για την αειφόρο ανάπτυξη με στόχο τη συμφιλίωση των οικονομικών και περιβαλλοντικών στόχων της παγκόσμιας κοινότητας. Φιλοξενήθηκε από τη Βραζιλία στο Ρίο ντε Τζανέιρο 13-22 Ιουνίου 2012. Η Ρίο + 20 ήταν μια 20-χρονη συνέχεια της Διάσκεψης του 1992 των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη (UNCED) που πραγματοποιήθηκε στην ίδια πόλη, και η 10η επέτειος της Παγκόσμιας Διάσκεψης Κορυφής του 2002 για την Αειφόρο Ανάπτυξη (WSSD) στο Γιοχάνεσμπουργκ.

Η δεκαήμερη μέγα-σύνοδος κορυφής, η οποία κορυφώθηκε με μια υψηλού επιπέδου διάσκεψη του ΟΗΕ τριών ημερών, διοργανώθηκε από το Τμήμα των Ηνωμένων Εθνών Οικονομικών και Κοινωνικών Υποθέσεων και περιελάμβανε τη συμμετοχή 192 κρατών μελών του ΟΗΕ - συμπεριλαμβανομένων των 57 αρχηγών κρατών και 31 αρχηγών της κυβέρνησης, εταιρείες του ιδιωτικού τομέα, ΜΚΟ και άλλες ομάδες. Η απόφαση για τη διεξαγωγή του συνεδρίου έγινε από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ το ψήφισμα A / RES / 64/236, στις 24 Δεκεμβρίου 2009.

Είχε ως στόχο να είναι μια διάσκεψη υψηλού επιπέδου, συμπεριλαμβανομένων των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων ή άλλους εκπροσώπους και καταλήγοντας στη διαμόρφωση της παγκόσμιας περιβαλλοντικής πολιτικής.

Το συνέδριο είχε τρεις στόχους:

1. Την εξασφάλιση ανανεωμένης πολιτικής δέσμευσης για την αειφόρο ανάπτυξη
2. Αξιολόγηση των κενών της προόδου και της εφαρμογής στην εκπλήρωση των προηγούμενων δεσμεύσεων
3. Η αντιμετώπιση νέων και αναδυόμενων προκλήσεων.

Οι επίσημες συζητήσεις είχαν να κάνουν με δύο θέματα. Το ένα ήταν για το πώς να οικοδομήσουμε μια πράσινη οικονομία για την επίτευξη της αειφόρου ανάπτυξης καθώς και να καταπολεμηθεί η φτώχεια των ανθρώπων, συμπεριλαμβανομένης της υποστήριξης για τις αναπτυσσόμενες χώρες, που θα

τους επιτρέπει να βρουν μια πράσινη διαδρομή για την ανάπτυξη. Το δεύτερο θέμα που συζητήθηκε ήταν πώς μπορεί να βελτιωθεί ο διεθνής συντονισμός για την αειφόρο ανάπτυξη, με τη δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου.

Το πρωτογενές αποτέλεσμα του συνεδρίου ήταν το μη δεσμευτικό έγγραφο, «Το μέλλον που θέλουμε», ένα έγγραφο 49 σελίδων. Σε αυτό, οι αρχηγοί κρατών των 192 κυβερνήσεων ανανέωσαν με την προσέλευση τους, την πολιτική τους δέσμευση για την αειφόρο ανάπτυξη και δήλωσαν τη δέσμευσή τους για την προώθηση ενός βιώσιμου μέλλοντος. Το έγγραφο επιβεβαιώνει σε μεγάλο βαθμό τα προηγούμενα σχέδια δράσης.

Μερικά σημαντικά αποτελέσματα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Το κείμενο υποστηρίζει την ανάπτυξη των Στόχων της Αειφόρου Ανάπτυξης (SDGs), ένα σύνολο μετρήσιμων στόχων που αποσκοπούν στην προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης σε παγκόσμιο επίπεδο. Θεωρείται ότι Στόχοι της Αειφόρου Ανάπτυξης (SDGs), θα επιτύχουν να αντιμετωπίσουν το ρόλο του περιβάλλοντος στην ανάπτυξη.
- Η προσπάθεια να καλυφθεί το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα του ΟΗΕ (UNEP), προκειμένου να γίνει η «ηγετική παγκόσμια περιβαλλοντική αρχή» εκθέτοντας οκτώ βασικές συστάσεις, συμπεριλαμβάνοντας, την ενίσχυση της διακυβέρνησης της μέσω καθολική συμμετοχή, την αύξηση των χρηματοδοτικών πόρων της και την ενίσχυση της εμπλοκής του σε καίρια συντονιστικά όργανα του ΟΗΕ.
- Τα έθνη συμφώνησαν να διερευνήσουν εναλλακτικές λύσεις ως προς το ΑΕΠ ως μέτρο του πλούτου που λαμβάνοντας υπόψη περιβαλλοντικούς και κοινωνικούς παράγοντες, σε μια προσπάθεια να αξιολογήσουν και να πληρώσουν για τις «περιβαλλοντικές υπηρεσίες» που παρέχονται από τη φύση, όπως η δέσμευση του άνθρακα και την προστασία των βιοτόπων.
- Η αναγνώριση ότι "θεμελιώδεις αλλαγές στον τρόπο με τον οποίο οι κοινωνίες καταναλώνουν και παράγουν είναι απαραίτητες για την επίτευξη παγκόσμιας αειφόρου ανάπτυξης." Αξιωματούχοι της Ευρωπαϊκής Ένωσης δείχνουν ότι θα μπορούσε να οδηγήσουν σε μια μετατόπιση των φόρων, ώστε οι εργαζόμενοι να πληρώνουν λιγότερα και αυτοί που ρυπαίνουν να πληρώνουν περισσότερα.

Το έγγραφο καλεί την ανάγκη να επανέλθουν τα αποθέματα των ωκεανών σε βιώσιμα επίπεδα ως "επείγουσα" και καλεί τις χώρες να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν σχέδια διαχείρισης με βάση την επιστήμη.

Όλα τα έθνη επανέλαβαν τις δεσμεύσεις για τη σταδιακή κατάργηση των επιδοτήσεων για ορυκτά καύσιμα.

Η Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την Αειφόρο Ανάπτυξη είχε ως στόχο να θέσει τις βάσεις για μια αειφόρο ανάπτυξη που θα θέτει κανόνες στις κοινωνίες, έχοντας την στήριξη των κυβερνήσεων.

4.5 Πλαίσιο Αειφόρου Λογιστικής

Παρακάτω απεικονίζονται οι πέντε συνιστώσες :

- I. Στόχοι του λογιστικού πλαισίου βιωσιμότητας
- II. Αρχές που διέπουν την εφαρμογή του πλαισίου
- III. Εργαλεία συλλογής δεδομένων, λογιστικές εγγραφές και τεχνικές μέτρησης
- IV. Αναφορές που παρουσιάζουν εκθέσεις στα ενδιαφερόμενα μέρη
- V. Ποιοτικά χαρακτηριστικά των πληροφοριών που κοινοποιούνται σύμφωνα με το πλαίσιο.

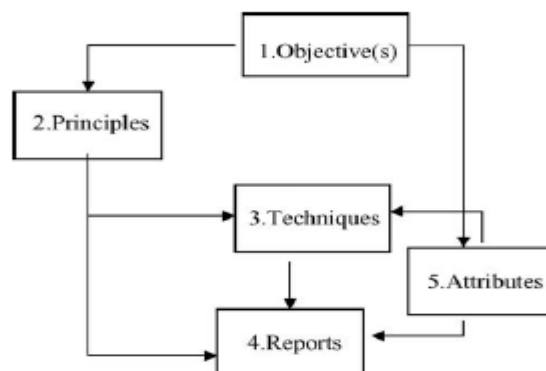

Fig. 1. Components of the sustainability accounting framework.

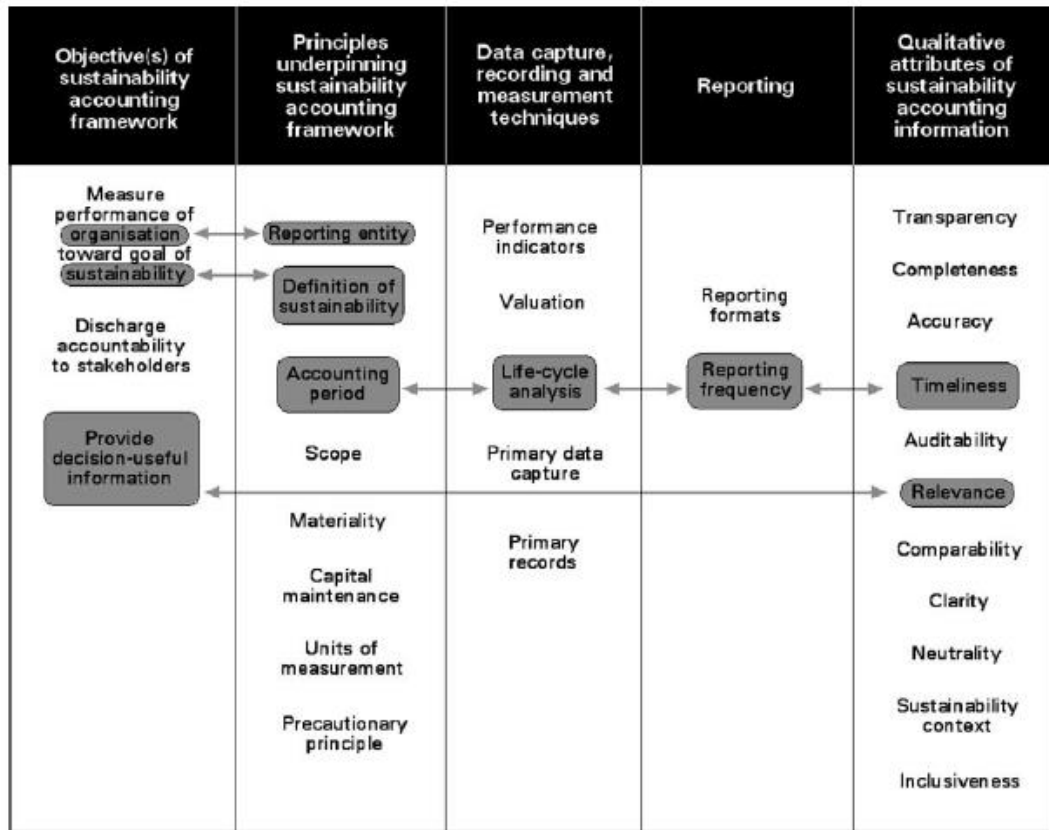

Fig. 2. Comprehensive sustainability accounting framework.

Ο πρωταρχικός στόχος του λογιστικού πλαισίου βιωσιμότητας είναι η μέτρηση της οργανωτικής απόδοση προς το στόχο της βιωσιμότητας. Σύμφωνα με τον Ijiri (1983) πληροφορίες μέτρησης της απόδοσης ως προς την αειφορία θα μπορούσε να χρησιμεύσουν είτε στην υπευθυνότητα που θα δημιουργηθεί (ως προς το αποτέλεσμα) ή στις αποφάσεις που σχετίζονται με στόχους που είναι εμφανείς στην παροχή λογιστικών πληροφοριών. Ζωτικής σημασίας για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι ο ορισμός της αειφορίας, ο οποίος καθορίζει το βάθος και την πολυπλοκότητα του λογιστικού πλαισίου. Εάν ένας τρισδιάστατος ορισμός της βιωσιμότητας υιοθετηθεί, το λογιστικό πλαίσιο πρέπει να υποβάλει έκθεση σχετικά με την οργανωτική του απόδοση από οικολογική, κοινωνική και οικονομική σκοπιά.

Ο πρωταρχικός στόχος του λογιστικού πλαισίου βιωσιμότητας, μαζί με τον επιλεγμένο ορισμό της βιωσιμότητας καθορίζουν τις αρχές που καθοδηγούν τη σύλληψη και την υποβολή εκθέσεων των λογιστικών πληροφοριών. Οι αρχές αυτές είναι ανάλογες με τις αρχές και τις συμβάσεις που στηρίζουν την χρηματοοικονομική

λογιστική, όπως το ιστορικό κόστος, οι αρχές συντηρητισμού, και των συμβάσεων που αφορούν τη λογιστική περίοδο και την υποβολή εκθέσεων.

Εργαλεία διαχείρισης δεδομένων που χρησιμοποιούνται για να συλλάβουν και να καταγράψουν δεδομένα της λογιστικής αειφορίας είναι ανάλογα τα βιβλία, τα καθολικά και τα ισοζύγια των λογιστών που χρησιμοποιούνται για την καταγραφή οικονομικών στοιχείων.

Οι τεχνικές μέτρησης περιλαμβάνουν τη χρήση δεικτών απόδοσης και μεθόδους αποτίμησης που χρησιμοποιούνται για την εκτίμηση. Τα δεδομένα που λαμβάνονται από το λογιστικό πλαίσιο βιωσιμότητας, θα πρέπει να αναφέρονται στους χρήστες και πρέπει να περιέχουν τόσο ποσοτικές όσο και ποιοτικές πληροφορίες και πρέπει να συμμορφώνονται με μια σειρά από ποιοτικά χαρακτηριστικά.

Ο πρωταρχικός στόχος του λογιστικού πλαισίου βιωσιμότητας είναι η μέτρηση της απόδοσης ως προς την αειφορία. Κεντρικό ρόλο σε αυτό έχει η συζήτηση για το αν η βιωσιμότητα είναι απλά ένας οργανωσιακός στόχος, και αν αυτός ο στόχος μπορεί να είναι μετρήσιμος. Σύμφωνα με τους Starik & Rands (1995), η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης αναγνωρίζεται ευρέως ως μια έννοια πολυεπίπεδη, όπου τα επίπεδα παρουσιάζουν μεταξύ τους έντονη αλληλεξάρτηση. Για την επίτευξη ουσιαστικής προόδου προς την παγκόσμια βιωσιμότητα απαιτείται ανάληψη δράσης σε κάθε επίπεδο. Οι κανόνες έχουν τεθεί για την επίτευξη της αειφορίας σε μακροοικονομικό επίπεδο (Daly, 1990), αλλά η μετάφραση αυτών των κανόνων σε μικροοικονομικό επίπεδο παρουσιάζει προβλήματα.

Λογιστικές πληροφορίες σχετικά με την αειφορία πρέπει να παρουσιάζουν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της διαφάνειας και συγκρισιμότητας και αυτό για να βοηθήσει τους ενδιαφερόμενους να εκτιμήσουν τις περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιπτώσεις του οργανισμού.

Η κοινωνία απαιτεί πληροφορίες που δείχνουν την επίδραση των δραστηριοτήτων ενός οργανισμού ώστε να μπορεί να εκτιμηθεί η συμβολή τους στο στόχο της βιωσιμότητας.

Κεφάλαιο 5: Ανάλυση πλαισίου GRI

5.1 Κατευθυντήριες οδηγίες

Η αποστολή του GRI όπως είναι σαφές, είναι να γίνει η έκθεση αειφορίας πάγια πρακτική. Το GRI παρέχει δωρεάν κατευθυντήριες γραμμές για τις εκθέσεις αειφορίας έτσι ώστε να επιτρέψει σε όλες τις εταιρίες και τους οργανισμούς να επισυνάψουν έκθεση για την οικονομική, περιβαλλοντολογική και κοινωνική απόδοση τους. Για να επιτευχθεί η αποστολή του, το να καθιερωθεί, δηλαδή, η έκθεση αειφορίας μια πάγια τακτική, το GRI τυποποιεί την έκθεση αειφορίας με την παροχή επίκαιρων κατευθυντήριων οδηγιών, δημιουργεί ικανότητα μέσω της κατάρτισης και της προβολής, προωθεί μια έκθεση ή επεξηγηματική προσέγγιση ως προς την πολιτική της εκθέσεως αειφορίας και τέλος υποστηρίζει την εξέλιξη των ενοποιημένων απολογισμών.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες του GRI για τη Σύνταξη Απολογισμού Βιωσιμότητας προσφέρουν τις Αρχές Σύνταξης Απολογισμού, τις Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις και ένα Εγχειρίδιο Εφαρμογής για την κατάρτιση απολογισμών βιωσιμότητας από οργανισμούς ανεξαρτήτως μεγέθους, κλάδου ή γεωγραφικής θέσης.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες προσφέρουν επίσης ένα διεθνές σημείο αναφοράς προς όλους όσους ενδιαφέρονται για τη δημοσιοποίηση της προσέγγισης των οργανισμών σε θέματα διακυβέρνησης και των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών επιδόσεων και επιδράσεων τους. Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες είναι χρήσιμες για την κατάρτιση κάθε τύπου εγγράφου που αφορά στη δημοσιοποίηση τέτοιων στοιχείων.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες αναπτύχθηκαν μέσα από μια διαδικασία στην οποία συμμετείχε πλήθος ενδιαφερόμενων μερών από όλο τον κόσμο (εκπρόσωποι επιχειρήσεων, εργαζομένων, εκπρόσωποι της κοινωνίας των πολιτών και χρηματαγορών, ελεγκτές και εμπειρογνώμονες από διάφορους κλάδους) και σε στενό διάλογο με ρυθμιστικούς και κρατικούς φορείς σε αρκετές χώρες.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες συντάσσονται σύμφωνα με διεθνώς αναγνωρισμένα έγγραφα που αφορούν στη σύνταξη απολογισμών, τα οποία αναφέρονται στις Κατευθυντήριες Οδηγίες.

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες παρουσιάζονται σε δύο μέρη:

1. Αρχές Σύνταξης Απολογισμού και Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις

2. Εγχειρίδιο Εφαρμογής

Το πρώτο μέρος, **Αρχές Σύνταξης Απολογισμού και Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις**, περιέχει τις Αρχές Σύνταξης Απολογισμού, τις Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις, καθώς και τα κριτήρια που πρέπει να εφαρμόσει ένας οργανισμός για να καταρτίσει τον απολογισμό βιωσιμότητάς του «σε συμφωνία» με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες. Περιλαμβάνει επίσης ορισμούς των βασικών όρων.

Το δεύτερο μέρος, **Εγχειρίδιο Εφαρμογής**, εξηγεί πώς εφαρμόζονται οι Αρχές Σύνταξης Απολογισμού, πώς προετοιμάζονται οι πληροφορίες προς δημοσιοποίηση και πώς ερμηνεύονται οι διάφορες έννοιες που περιλαμβάνονται στις Κατευθυντήριες Οδηγίες.

Η σύνταξη απολογισμού βιωσιμότητας σύμφωνα με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες αποτελεί διαδικασία με στάδια που εκτελούνται κατ' επανάληψη. Τα παρακάτω βήματα περιγράφουν πώς χρησιμοποιούνται οι Κατευθυντήριες Οδηγίες στη διαδικασία σύνταξης απολογισμού βιωσιμότητας.

Η περιγραφή αυτή έχει στόχο να κατατοπίσει τους χρήστες στις βασικές ενότητες των Κατευθυντήριων Οδηγιών και δεν παρουσιάζει απαραίτητα μια γραμμική διαδικασία για τη σύνταξη απολογισμού βιωσιμότητας.

Στο επίκεντρο της κατάρτισης ενός απολογισμού βιωσιμότητας βρίσκεται η διαδικασία προσδιορισμού των ουσιαστικών Θεμάτων –με βάση, μεταξύ άλλων, την Αρχή της Ουσιαστικότητας. Ουσιαστικά Θέματα είναι αυτά τα οποία αντανακλούν τις σημαντικές οικονομικές, περιβαλλοντικές και κοινωνικές επιδράσεις του οργανισμού ή επηρεάζουν σημαντικά τις αξιολογήσεις και τις αποφάσεις των ενδιαφερόμενων μερών.

Στάδια εφαρμογής

1. Απόκτηση μιας γενικής εικόνας

Στο στάδιο αυτό οι χρήστες θα πρέπει να διαβάσουν και να γνωρίζουν τις **Αρχές Σύνταξης Απολογισμού** και τις **Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις**.

2. Επιλογή των προτιμώμενων κριτηρίων συμφωνίας

Στο σημείο αυτό οι Κατευθυντήριες Οδηγίες προσφέρουν στους οργανισμούς δύο επιλογές για την κατάρτιση απολογισμού βιωσιμότητας προκειμένου να βρίσκεται «σε συμφωνία» με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες.

Οι δύο επιλογές είναι η **Βασική** και η **Εκτενής**.

Οι επιλογές αυτές ορίζουν το περιεχόμενο που πρέπει να συμπεριληφθεί ώστε ο απολογισμός να συνταχθεί «σε συμφωνία» με τις Κατευθυντήριες Οδηγίες.

Αμφότερες οι επιλογές αφορούν σε οργανισμούς κάθε τύπου, μεγέθους, κλάδου ή γεωγραφικής θέσης.

3. Προετοιμασία για τη δημοσιοποίηση των γενικών τυποποιημένων δημοσιοποιήσεων

Στο τρίτο στάδιο θα πρέπει να προσδιοριστούν οι Γενικές Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις που απαιτούνται για την προτιμώμενη επιλογή συμφωνίας. Είναι σημαντικό να ελεγχθεί εάν υπάρχουν Γενικές Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις που ισχύουν για τον κλάδο στον οποίο ανήκει ο οργανισμός.

Οι Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις του GRI διατίθενται στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.globalreporting.org/reporting/sector-guidance.

Εν συνεχεία, οργανισμός θα πρέπει να διαβάσει και να είναι ενημερωμένος για τις Αρχές Καθορισμού της Ποιότητας του Απολογισμού και ο χρήστης θα πρέπει να σχεδιάσει και να οργανώσει τις διαδικασίες δημοσιοποίησης των Γενικών Τυποποιημένων Δημοσιοποιήσεων. Επίσης, ο οργανισμός θα πρέπει να λάβει υπόψη του τις πληροφορίες που περιέχει το *Εγχειρίδιο Εφαρμογής* αναφορικά με τον τρόπο δημοσιοποίησης των Γενικών Τυποποιημένων Δημοσιοποιήσεων.

Είναι πολύ σημαντικό να υπάρχει επαρκής χρόνος και προσοχή στην ολοκλήρωση των Γενικών Τυποποιημένων Δημοσιοποιήσεων καθώς αποτελούν κεντρικό στοιχείο και των δύο επιλογών συμφωνίας και θα πρέπει να δημοσιοποιούνται σε αμφότερες.

4. Προετοιμασία για τη δημοσιοποίηση των ειδικών τυποποιημένων δημοσιοποιήσεων

Οι Ειδικές Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις περιλαμβάνουν τις Δημοσιοποιήσεις της Διοικητικής Προσέγγισης (ΔΔΠ) και τους Δείκτες.

Στο σημείο αυτό πρωταρχικής σημασίας είναι η επιχείρηση να προβεί στον προσδιορισμό των Δημοσιοποιήσεων της Διοικητικής Προσέγγισης καθώς και των Δεικτών που σχετίζονται με τα ουσιαστικά Θέματα.

Όπως και στις γενικές τυποποιημένες δημοσιοποιήσεις θα πρέπει να ελεγχθεί εάν υπάρχουν Θέματα και Ειδικές Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις που ισχύουν για τον κλάδο στον οποίο ανήκει ο οργανισμός.

Οι Κλαδικές Δημοσιοποιήσεις διατίθενται στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.globalreporting.org/reporting/sector-guidance.

Ο σχεδιασμός των απαραίτητων διαδικασιών δημοσιοποίησης των Ειδικών Τυποποιημένων Δημοσιοποιήσεων είναι ένα από τα σημαντικότερα κομμάτια του GRI. Ο απολογισμός θα πρέπει να καλύπτει τις ΔΔΠ και τους Δείκτες για τα **αναγνωρισμένα ουσιαστικά Θέματα**. Θέματα που δεν έχουν αναγνωριστεί ως ουσιαστικά δεν απαιτείται να συμπεριληφθούν στον απολογισμό.

Ο οργανισμός έχει υποχρέωση να ελέγξει τις πληροφορίες που περιέχει το *Εγχειρίδιο Εφαρμογής* αναφορικά με τον τρόπο δημοσιοποίησης των Ειδικών Τυποποιημένων Δημοσιοποιήσεων. Μπορούν επίσης να συμπεριληφθούν πληροφορίες για ζητήματα τα οποία θεωρεί ουσιαστικά ο οργανισμός αλλά δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο Θεμάτων του GRI.

5. Σύνταξη του απολογισμού βιωσιμότητας

Το σημαντικότερο που αφορά τη σύνταξη του απολογισμού βιωσιμότητας είναι να παρουσιαστούν οι πληροφορίες που έχουν συνταχθεί.

Ένας απολογισμός μπορεί να εκδοθεί με διάφορους τρόπους. Αυτοί μπορεί να είναι σε ηλεκτρονική, διαδικτυακή ή έντυπη μορφή. Οι οργανισμοί μπορεί να επιλέξουν συνδυασμό διαδικτυακού και έντυπου απολογισμού ή μόνο ένα μέσο δημοσίευσης. Για παράδειγμα, ένας οργανισμός μπορεί να επιλέξει να διαθέτει στον ιστότοπό του σε ηλεκτρονική μορφή έναν λεπτομερή απολογισμό και σε έντυπη μορφή μια περίληψη που θα περιλαμβάνει τη στρατηγική του οργανισμού και πληροφορίες σχετικά με την επίδοσή του.

Τις περισσότερες φορές η επιλογή μπορεί να εξαρτάται από τις αποφάσεις του οργανισμού σχετικά με την περίοδο αναφοράς, τα σχέδια του οργανισμού σχετικά με την ενημέρωση του περιεχομένου, τους πιθανούς χρήστες του απολογισμού και άλλους πρακτικούς παράγοντες, όπως είναι η στρατηγική διανομής του απολογισμού.

Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει είτε ο διαδικτυακός είτε ο έντυπος απολογισμός να παρέχει στους χρήστες πρόσβαση σε όλες τις πληροφορίες σχετικά με την περίοδο αναφοράς.

6. Αίτηση ενημέρωσης σχετικά με τη χρήση

Οι οργανισμοί που έχουν συντάξει απολογισμό βιωσιμότητας ζητείται να ενημερώνουν το GRI κατά την έκδοση του απολογισμού, σχετικά με το εάν:

- Ο απολογισμός είναι «σε συμφωνία» με τη Βασική ή την Εκτενή επιλογή των Κατευθυντήριων Οδηγιών
- Ο απολογισμός περιέχει Τυποποιημένες Δημοσιοποιήσεις από τις Κατευθυντήριες Οδηγίες αλλά δεν έχει εκπληρώσει όλες τις απαιτήσεις των βασικών ή των εκτενών κριτηρίων συμφωνίας.

Για την ενημέρωση του GRI, οι οργανισμοί μπορούν να επιλέξουν έναν από τους παρακάτω τρόπους, ή και τους δύο:

- Ενημέρωση του GRI για τον απολογισμό και υποβολή έντυπου ή/και ηλεκτρονικού αντιγράφου
- Καταχώριση του απολογισμού στη Βάση Δημοσιοποιήσεων Βιωσιμότητας του GRI: *database.globalreporting.org*

ΠΙΝΑΚΑΣ 1 : ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ				
Κατηγορία	Οικονομία		Περιβάλλον	
Θέματα ^{III}	<ul style="list-style-type: none"> • Οικονομική Επίδοση • Παρουσία στην Αγορά • Έμμεσες Οικονομικές Επιδράσεις • Πρακτικές Προμηθειών 		<ul style="list-style-type: none"> • Υλικά • Ενέργεια • Νερό • Βιοποικιλότητα • Εκπομπές • Υγρές Εκροές και Απόβλητα • Προϊόντα και Υπηρεσίες • Συμμόρφωση • Μεταφορές • Λοιπά Περιβαλλοντικά Θέματα • Περιβαλλοντική Αξιολόγηση Προμηθευτών • Μηχανισμοί Διαχείρισης Αναφορών για το Περιβάλλον 	
Κατηγορία	Κοινωνία			
Υποκατηγορίες	Εργασιακές Πρακτικές και Αξιοπρεπήs Εργασία	Ανθρώπινα Δικαιώματα	Κοινωνία	Υπευθυνότητα για το Προϊόν
Θέματα ^{III}	<ul style="list-style-type: none"> • Απασχόληση • Σχέσεις Εργαζομένων/ Διοίκησης • Υγεία και Ασφάλεια στην Εργασία • Κατάρτιση και Εκπαίδευση • Διαφορετικότητα και Ίσες Ευκαιρίες • Τση Αμοιβή για Γυναίκες και Άνδρες • Αξιολόγηση Προμηθευτών για Εργασιακές Πρακτικές • Μηχανισμοί Διαχείρισης Αναφορών για Εργασιακές Πρακτικές 	<ul style="list-style-type: none"> • Επένδυση • Αποφυγή Διακρίσεων • Ελευθερία του Συνεταιριζομένου και Συλλογικές Διαπραγματεύσεις • Παιδική Εργασία • Καταναγκαστική Εργασία • Πρακτικές Ασφαλείας • Δικαιώματα Αυτόχθονων Πληθυσμών • Αξιολόγηση • Αξιολόγηση Προμηθευτών σε Θέματα Ανθρώπινων Δικαιωμάτων • Μηχανισμοί Διαχείρισης Αναφορών για Ανθρώπινα Δικαιώματα 	<ul style="list-style-type: none"> • Τοπικές Κοινότητες • Καταπολέμηση της Διαφθοράς • Δημόσια Πολιτική • Ανταναγωνιστική Συμπεριφορά • Συμμόρφωση • Αξιολόγηση Προμηθευτών βάσει των κοινωνικών τους επιδράσεων • Μηχανισμοί Διαχείρισης Αναφορών για Κοινωνικές Επιδράσεις 	<ul style="list-style-type: none"> • Υγεία και Ασφάλεια Πελατών • Σήμανση Προϊόντων και Υπηρεσιών • Επικοινωνία Μάρκετινγκ • Ιδιωτικότητα Πελατών • Συμμόρφωση

Πηγή: G4 Κατευθυντήριες οδηγίες για τη σύνταξη απολογισμού βιωσιμότητας

5.2 Θεμελιώδεις αρχές έκθεσης

Οι αρχές του GRI είναι έντεκα (11) στον αριθμό και έχουν σχηματιστεί για να καθορίσουν ένα συμβόλαιο μεταξύ του οργανισμού του GRI και της εταιρίας που χρησιμοποιεί τον GRI, εξασφαλίζοντας ότι και τα δύο μέρη μοιράζονται ένα κοινό ενδιαφέρον για τις εκθέσεις που γίνονται σύμφωνα με τον GRI.

Σύμφωνα με τις έντεκα (11) αρχές, οι χρήστες του GRI μπορούν να διαβεβαιωθούν ότι οι εκθέσεις αρχικά παρουσιάζουν ένα ισορροπημένο και λογικό απολογισμό της οικονομικής, περιβαλλοντολογικής και κοινωνικής επίδοσης καθώς και την συνακόλουθη συμβολή του οργανισμού στη αειφόρο ανάπτυξη διαχρονικά, διευκολύνουν τη σύγκριση διαχρονικά, καθώς και τις συγκρίσεις μεταξύ των οργανισμών και τέλος, παρέχουν αξιόπιστα στοιχεία για τους ενδιαφερόμενους φορείς.

Οι αρχές του GRI, λοιπόν, είναι οι παρακάτω:

Διαφάνεια: Η πλήρης αποκάλυψη των προόδων, των διαδικασιών και των αξιώσεων στα πλαίσια της προετοιμασίας της έκθεσης, είναι ουσιαστικής σημασίας για την αξιοπιστία της.

Περιεκτικότητα: Θα πρέπει συστηματικά να επιτρέπεται η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών για να βοηθήσουν στην εστίαση και να προάγουν συνεχώς την ποιότητα των εκθέσεων.

Μεθοδικός και λεπτομερής έλεγχος - Ελεξιμότητα: Τα στοιχεία και οι πληροφορίες που αναφέρονται, θα πρέπει να καταγράφονται, να καταρτίζονται, να αναλύονται και να παρουσιάζονται με τέτοιο τρόπο, ώστε να επιτρέπεται από τους εσωτερικούς ελεγκτές ή τους εξωτερικούς παρόχους διασφάλισης να πιστοποιούν την αξιοπιστία.

Πληρότητα: Όλες οι πληροφορίες οι οποίες είναι σημαντικές για τους χρήστες για την αξιολόγηση των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντολογικών επιδόσεων πρέπει να εμφανίζονται στην έκθεση με τέτοιο τρόπο ώστε να συνάδουν με τα δηλωθέντα όρια, την εμβέλεια και τη χρονική περίοδο.

Συνάφεια: Είναι ο βαθμός της σημασίας που αποδίδεται σε μια συγκεκριμένη πτυχή, δείκτη ή σε ένα κομμάτι πληροφοριών και αντιπροσωπεύει το όριο στο οποίο η συγκεκριμένη πτυχή-δείκτης-πληροφορία γίνεται αρκετά σημαντική ώστε να αναφερθεί.

Πλαίσιο Βιωσιμότητας: Θα πρέπει να επιδιώκεται η διευθέτηση των επιδόσεων ώστε να ανήκουν στο ευρύτερο πλαίσιο των οικολογικών, κοινωνικών, ή άλλων ορίων ή περιορισμών, εφόσον το συγκεκριμένο πλαίσιο προσθέτει σημαντικό νόημα στις πληροφορίες που αναφέρονται.

Ακρίβεια: Η αρχή της ακρίβειας αναφέρεται στην επίτευξη του βαθμού ακρίβειας και του χαμηλού περιθωρίου σφάλματος στην αναφορά των απαραίτητων πληροφοριών για τους χρήστες, για να λαμβάνουν αποφάσεις με υψηλό βαθμό εμπιστοσύνης.

Ουδετερότητα: Θα πρέπει να αποφεύγεται στις εκθέσεις η μεροληπτική επιλογή και παρουσίαση των πληροφοριών και επίσης πρέπει να γίνεται προσπάθεια για την παροχή ισορροπημένων απολογισμών.

Συγκρισιμότητα: Θα πρέπει να διατηρείται η συνέπεια του ορίου και του πεδίου εφαρμογής των εκθέσεων, η αποκάλυψη οποιονδήποτε αλλαγών και η τοποθέτηση των πληροφοριών που αναφέρθηκαν προηγουμένως.

Σαφήνεια: Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, πάντα οι διαφορετικές ανάγκες και το υπόβαθρο των ενδιαφερόμενων μερών. Επίσης οι πληροφορίες θα πρέπει να είναι διαθέσιμες, με τέτοιο τρόπο ώστε να ανταποκρίνονται στο μέγιστο αριθμό χρηστών, ενώ παράλληλα να διατηρείται ένα κατάλληλο επίπεδο λεπτομέρειας.

Επικαιρότητα: Οι εκθέσεις πρέπει να παρέχουν πληροφορίες που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των χρηστών και συμφωνούν με την φύση των πληροφοριών αυτών.

5.3 Δείκτες μέτρησης

Οι δείκτες σχεδιάστηκαν για να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την ανάπτυξη και την υφιστάμενη κατάσταση μιας εταιρίας, περιοχής ,τομέα μετατρέποντας τα δεδομένα σε μετρήσιμα μεγέθη.

Μέσω των δεικτών αυτών μπορεί να έχει πλήρη εικόνα για το επίπεδο ανάπτυξης της και το επιθυμητό επίπεδο. Παρέχουν πληροφορίες για τη σχέση μεταξύ οικονομικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών και θεσμικών στοιχείων που συνδέονται μακροπρόθεσμα με τη βιωσιμότητα. Ουσιαστικά μας επιτρέπεται να ορίσουμε μια αναπτυξιακή προσπάθεια ως αειφόρο εάν και μόνο εάν είναι οικονομικά βιώσιμη, κοινωνικά δίκαιη και περιβαλλοντικά υπεύθυνη.

Οι δείκτες βιωσιμότητας θα πρέπει:

- Να αντιπροσωπεύουν με συνέπεια ένα κρίσιμο στοιχείο του οικοσυστήματος.
- Να υπόκεινται σε απομόνωση μέσα στο περιβάλλον.
- Να μετρώνται με ακρίβεια και επαναληπτικά.
- Να γίνονται αντιληπτοί σε σχέση με την υγεία του οικοσυστήματος.
- Να κατανοούνται καλά και να γίνονται αποδεκτοί από το κοινό.
- Να έχουν τη δυνατότητα να συνδέονται με άλλους δείκτες βιωσιμότητας.
- Να αντιπροσωπεύουν και να σχετίζονται με σπουδαίες κοινωνικές αξίες.

Εκτός από το δείκτη GRI, εξίσου γνωστός και σημαντικός είναι ο δείκτης περιβαλλοντικής, κοινωνικής και εταιρικής διακυβέρνησης γνωστός ως ESG.

Περιγράφει τους τρεις κύριους τομείς ενδιαφέροντος που έχουν αναπτύξει οι κεντρικοί συντελεστές για τη μέτρηση της βιωσιμότητας και τις ηθικές επιπτώσεις μιας επένδυσης σε μια εταιρεία ή επιχείρηση. Με το σάλο που έχει προκληθεί τα τελευταία χρόνια γύρω από την απειλή της κλιματικής αλλαγής και την εξάντληση των φυσικών πόρων, οι επενδυτές έχουν ολοένα και περισσότερο επίγνωση της

ανάγκης του συνυπολογισμού της αειφορίας στις επενδυτικές τους επιλογές. Τα έσοδα κάθε εταιρίας δεν επηρεάζονται πια αποκλειστικά και μόνο από τους μηχανισμούς της αγοράς. Η κλιματική αλλαγή, τα επικίνδυνα απόβλητα, η πυρηνική ενέργεια, και η βιωσιμότητα ασκούν εξίσου μεγάλη επιρροή. Συνεπώς οι τρεις έννοιες της κοινωνικής, περιβαλλοντικής και εταιρικής διακυβέρνησης συνδέονται στενά με την έννοια των Υπεύθυνων Επενδύσεων.

Αρχικά ξεκίνησε ως μια περιοχή επένδυσης η οποία απλά εξυπηρετούσε τις ανάγκες όσων επιθυμούν να επενδύσουν εντός ηθικά καθορισμένων παραμέτρων. Στην ευρύτερη κατηγορία των δεικτών αειφορίας ανήκουν οι Περιβαλλοντικοί δείκτες, οι οποίοι αντίστοιχα με τους δείκτες αειφορίας είναι δυνατό να συμβάλλουν στην αειφορική διαχείριση του περιβάλλοντος. Αντικατοπτρίζουν διάφορες τάσεις στην κατάσταση του περιβάλλοντος και παρακολουθούν την αναπτυσσόμενη πρόοδο σε στόχους περιβαλλοντικής πολιτικής. Δίνουν πληροφορίες για φαινόμενα που θεωρούνται χαρακτηριστικά ή κρίσιμα για την ποιότητα του περιβάλλοντος.

Οι δείκτες αυτοί θα μπορούσαν να χωριστούν σε τρεις κατηγορίες :

α) τους περιβαλλοντικούς δείκτες που ανήκουν στο κλασικό μοντέλο οι οποίοι διαφέρουν ανάλογα με το θέμα και την κατηγορία στην οποία αναφέρονται,

β) τους δείκτες βιωσιμότητας,

και

γ) τους δείκτες συνολικής ποιότητας (total quality indicators) ή μοναδικούς ολοκληρωμένους δείκτες όπως ο HDI (Human Development Index).

Επίσης σημαντικοί είναι οι χρηματοοικονομικοί αριθμοδείκτες. Συνιστούν χρήσιμο εργαλείο καθώς με τη χρησιμοποίησή τους εκφράζονται σχέσεις που παρουσιάζουν οικονομικό ενδιαφέρον και οδηγούν σε συγκεκριμένα συμπεράσματα. Παρέχουν ενδείξεις για την πορεία μιας εταιρείας, καθώς και για την αποτελεσματικότητα των πολιτικών που ακολουθούνται από τη διοίκησή της.

Θα μπορούσε κανείς να χωρίσει τους χρηματοοικονομικούς αριθμοδείκτες στις ακόλουθες κατηγορίες:

- α) αριθμοδείκτες ρευστότητας,
 - β) αριθμοδείκτες δραστηριότητας,
 - γ) αριθμοδείκτες αποδοτικότητας,
 - δ) αριθμοδείκτες διαρθρώσεως κεφαλαίων και βιωσιμότητας
- και
- ε) αριθμοδείκτες επενδύσεως.

Γενικά οι δείκτες αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο στα χέρια τόσο των ειδικών όσο και των απλών πολιτών, αφού περιγράφουν ένα σύστημα και βοηθούν στη λήψη πολιτικών αποφάσεων. Το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΕΚΠΑΑ) έχει θέσει ως πρωταρχικό του στόχο τη δημιουργία δεικτών αειφόρου ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο αλλά και για κάθε περιβαλλοντικό ζήτημα ξεχωριστά.

Στην πράξη όμως δεν έχει γίνει καμιά ολοκληρωμένη ενέργεια από την πλευρά της πολιτείας. Ειδικότερα στην Ελλάδα ο σχηματισμός τέτοιων δεικτών σε τοπικό επίπεδο μπορεί να βοηθήσει στην επίλυση σημαντικών προβλημάτων, όπως είναι η έλλειψη ολοκληρωμένου περιβαλλοντικού και χωροταξικού σχεδιασμού, οι οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες μεταξύ των νομών και η διόγκωση της παραοικονομίας. Για να είναι λοιπόν επιτυχής η βιώσιμη ανάπτυξη, πρέπει να εξετάζονται μαζί οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα, αφού αυτά είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους. Το κράτος πρέπει να υποστηρίξει άμεσα την αλληλεπίδραση μεταξύ των μερών που επηρεάζονται. Οι παρεχόμενες πληροφορίες πρέπει να λαμβάνουν τις σημαντικές τεχνολογικές αλλαγές, ώστε να καθιστούν ικανούς τους πολίτες και τα ιδρύματα να συμμετέχουν πληρέστερα. Επομένως, οι δείκτες βιωσιμότητας βοηθούν στη μέτρηση των επιπτώσεων που έχουν οι προσπάθειες για βιώσιμη ανάπτυξη.

Κεφάλαιο 6: Ο ρόλος του Οικονομικού Διευθυντή

Η έννοια της βιωσιμότητας φαίνεται να έχει μια βαθειά επίδραση στο τρόπο που οι επαγγελματίες λογιστές βλέπουν το ρόλο τους.

Παρόλο που μέχρι στιγμής οι επιχειρήσεις θεωρούν ότι πρόκειται για ένα θέμα που αφορά μόνο τους μεγάλους οργανισμούς, πρέπει να τονιστεί ότι τα ζητήματα αιεφορίας πρέπει να απασχολούν όλες τις επιχειρήσεις ανεξαρτήτως του μεγέθους τους.

Σύμφωνα με την **Corinne Proske-Head of Community Finance and Development for National Australia Bank**, η αιεφορία είναι η βάση του ρόλου της, καθώς βλέπει τον εαυτό της ως παράγοντα αλλαγής για τη βιωσιμότητα του οργανισμού. Πρόσθεσε ότι “Η δύναμη των δεξιοτήτων μου στη λογιστική μου επιτρέπει να μιλήσω στην γλώσσα των επιχειρήσεων. Στην ουσία αυτή είναι η γέφυρα μεταξύ δύο πολιτισμών, είμαι ο μεταφραστής τους”.

Ο **Nick Sheperd** πιστεύει ότι η βιωσιμότητα είναι πέρα από τη συμμόρφωση. Είναι το να είσαι ηγέτης και όχι απλά ένας οπαδός.

Henk de Bruin κατέληξε στο συμπέρασμα ότι αν μπορείτε να καταλάβετε τι είναι βιωσιμότητα, τότε μπορείτε να καταλαβαίνετε ότι από τη μία πλευρά σχετίζεται με τον κίνδυνο και τη φήμη και από την άλλη πλευρά είναι η ευκαιρία των επιχειρήσεων.

6.1 Σημαντικότητα του ρόλου

Ο ρόλος των επαγγελματιών λογιστών είναι να συνεισφέρουν στην κατανόηση, την επίδειξη και στην επίτευξη σχετικά με την βελτίωση της αποτελεσματικότητας που ένας οργανισμός μπορεί να κερδίσει μέσω των βιώσιμων επιχειρηματικών πρακτικών. Η επίτευξη της βιωσιμότητας εξαρτάται από την δημιουργία, την ανάλυση, την υποβολή εκθέσεων και τη διασφάλιση ισχυρών και ακριβών πληροφοριών (χρηματοοικονομικών και μη).

Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό ότι οι επαγγελματίες λογιστές να κατανοήσουν τις έννοιες-πτυχές της αειφορίας καθώς και τις προκλήσεις που θέτει για την επίτευξη μακροπρόθεσμης ανάπτυξης σχετικά με την μετοχική αξία ή το ‘value for money’.

Επομένως, μπορούμε να αντιληφθούμε ότι ο ρόλος τω επαγγελματιών λογιστών εκτείνεται πέρα από το προφανές της συλλογής, της ανάλυσης και της υποβολής εκθέσεων που σχετίζονται μόνο με πληροφορίες που έχουν να κάνουν με την αειφορία.

Πολλοί λογιστές στελεχώνουν μια ποικιλία από άλλες θέσεις μέσα στους οργανισμούς, συμπεριλαμβανομένων αυτών της ανώτερης διοίκησης, μέσω των οποίων ασκούν μια πιο άμεση επιρροή σχετικά με τη στρατηγική και τη λήψη αποφάσεων.

Με αυτό τον τρόπο, άμεσα ή υποστηρικτικά, οι λογιστές έχουν την δυνατότητα και μπορούν να βοηθήσουν τους οργανισμούς να ενσωματώσουν τα ζητήματα της βιωσιμότητας στο στρατηγικό σχεδιασμό και στην εκτέλεση του.

Επιπλέον, μέσω των επαγγελματιών λογιστών μπορεί ένας οργανισμός να ξεπεράσει τα διάφορα πολιτιστικά, οργανωτικά και οικονομικά εμπόδια στην αειφορία. Για παράδειγμα, οι αποφάσεις λαμβάνονται σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο και συνήθως βάσει ελλιπών ή ατελών πληροφοριών, οι οποίες εξαιρούν εξωτερικά και άυλα κόστη και οφέλη. Οι επαγγελματίες λογιστές είναι σε θέση να ενθαρρύνουν τους οργανισμούς να έχουν μια πιο μακροπρόθεσμη σκέψη και προσφέρουν ένα ολοκληρωμένο πακέτο πληροφοριών, το οποίο διευκολύνει τους φορείς λήψης αποφάσεων.

Σύμφωνα με τον Peter Baker, «οι λογιστές θα σώσουν τον κόσμο». Για να υλοποιηθεί αυτό το όραμα, οι λογιστές θα χρειαστεί να έχουν μεγαλύτερη ευαισθητοποίηση για το πώς μπορούν να κάνουν τη διαφορά, καθώς και να αναπτύξουν τις επαγγελματικές δεξιότητες και ικανότητες τους για την υποστήριξη ισχυρότερων και πιο βιώσιμων οργανισμών. Για να φέρει αυτό το όραμα πιο κοντά στην πραγματικότητα, διευκρινίζει ότι οι λογιστές μπορούν, και πρέπει, να αγκαλιάσουν την αειφορία για να εξασφαλίσουν ότι οι οργανισμοί που εξυπηρετούν είναι ελαστικοί. Αυτό επιτυγχάνεται με τη σύνδεση της αειφορίας σε μια ευρύτερη επιχειρηματική ατζέντα που επιτρέπει σε ελαστικούς οργανισμούς να αναπτύξουν τα

βασικά στοιχεία στην ανάπτυξη μιας βιώσιμης στρατηγικής και τονίζει πώς οι επαγγελματίες λογιστές μπορούν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση ευκαιριών και προκλήσεων της αειφορίας.

Ο κυριότερος ορισμός της αειφορίας από την έκθεση Brundtland, που χρησιμοποιείται από πολλές κυβερνήσεις και οργανισμούς, αναφέρεται σε: «Βιώσιμη ανάπτυξη είναι η ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες των σημερινών γενεών χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες».

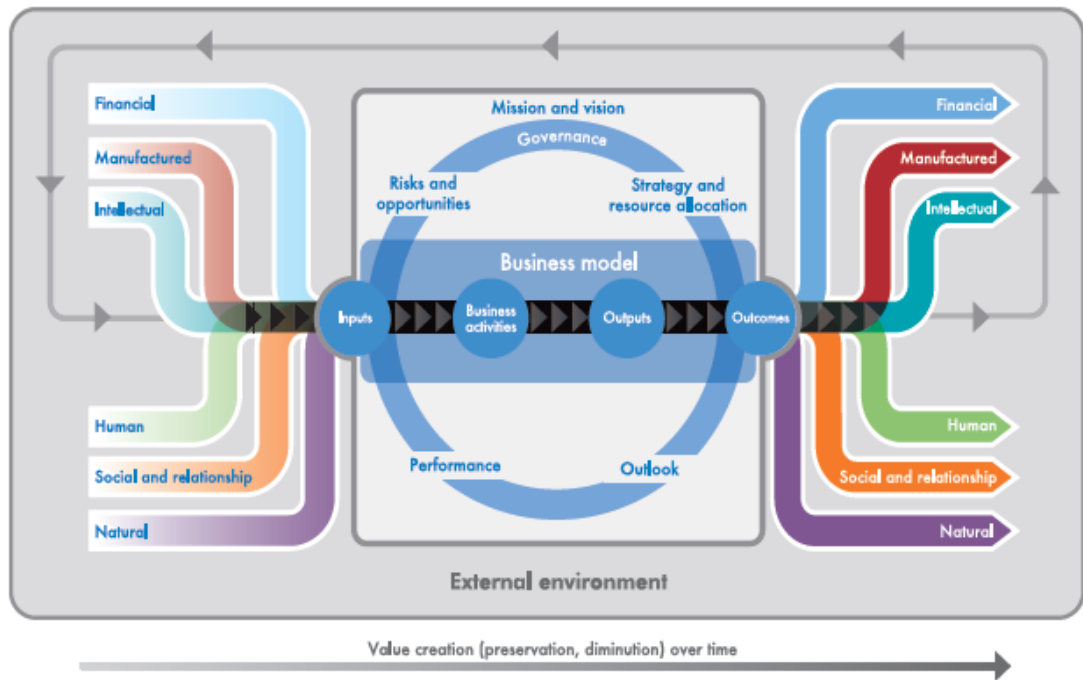
Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό, οι φορείς χάραξης πολιτικής και, τελικά, οι οργανισμοί πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ευρύτερες και μακροπρόθεσμες συνέπειες των αποφάσεων τους. Η οικονομική βιωσιμότητα μιας επιχείρησης είναι παραδοσιακά το κύριο μέλημα των διευθυνόντων συμβούλων και οικονομικών διευθυντών. Αλλά η βιωσιμότητα με την έννοια του ορισμού Brundtland είναι για μια επιχείρηση η ικανότητα για να έχει θετική συμβολή στον πλανήτη Γη να συντηρήσει την ανθρώπινη και βιολογική ζωή αλλά και τους φυσικούς πόρους του πλανήτη.

Αυτή η ευρύτερη θεώρηση καθορίζει επίσης την επιχειρηματική λογική και αναγνωρίζει ότι, σε τελική ανάλυση, οι οργανισμοί αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της κοινωνίας και της οικονομίας. Οι οικονομικές επιδόσεις δεν επιτυγχάνονται σε ένα κενό. Όπως αποτυπώνεται από το υπόδειγμα International Integrated Reporting Framework, οι οργανισμοί βασίζονται σε ένα ευρύ σύνολο των εισροών, ή κεφαλαίων, όπως το οικονομικό, φυσικό και το ανθρώπινο δυναμικό.

Κεφάλαιο, μπορεί να θεωρηθεί ως το απόθεμα αξίας που αυξήθηκε, μειώθηκε ή μετατράπηκε μέσω των δραστηριοτήτων και των αποτελεσμάτων ενός οργανισμού. Αυτή η σκέψη ενισχύει, επίσης, ότι οι επιχειρήσεις αποτελούν μέρος ενός μεγαλύτερου διασυνδεδεμένου συστήματος, και ότι η κατοχή μιας εξωστρεφούς προοπτικής για ολόκληρο το σύστημα θα βοηθήσει τις επιχειρήσεις να εντοπίζουν και να κατανοούν τις εξαρτήσεις και τις επιπτώσεις τους. Αυτή η κατανόηση μπορεί να οδηγήσει στην ανάπτυξη ενός πιο ελαστικού επιχειρηματικού μοντέλου που αποτελεί τη βάση για τη δημιουργία και τη διατήρηση αξία την πάροδο του χρόνου.

Οι επισημάνσεις που εφαρμόζονται σε δραστηριότητες που υποστηρίζουν την αειφορία και την επιχειρηματική ανθεκτικότητα περιλαμβάνουν τον πλανήτη, τους

ανθρώπους, τα κέρδη, και την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Τέτοιοι όροι μπορεί να εφαρμοστεί σε ένα ευρύ φάσμα επενδύσεων που θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν τη φιλανθρωπία για τα κοινοτικά οφέλη για συγκεκριμένες επενδύσεις που επιτρέπουν τη βιώσιμη επιχειρηματική πρακτική και συνδέονται άμεσα με τις βασικές επιχειρηματικές τους στόχους της οργάνωσης.

Πηγή: International Integrated Reporting Framework

6.2 Συμμετοχή στην αειφόρο ανάπτυξη

Ο ρόλος που πρέπει ένας επαγγελματίας λογιστής στην αειφορία διαφέρει από την οργάνωση και την θέση του μέσα στον οργανισμό.

Παρόλα αυτά οι ρόλοι του μπορεί να περιλαμβάνουν:

- Ανάπτυξη πολιτικών για την αντιμετώπιση θεμάτων αειφορίας, για την εφαρμογή τους και την παρακολούθησή τους σε όλη την οργάνωση, καθώς και τη διαχείριση των συναφών κινδύνων λειτουργίας,
- Ανάμειξη με το σχεδιασμό, τη λειτουργία και την παρακολούθηση των αγοραστικών πολιτικών, προτύπων και των συστημάτων διαχείρισης που σχετίζονται με την εφοδιαστική αλυσίδα,

- Υποστήριξη των διαδικασιών δέσμευσης των ενδιαφερομένων μερών με εύκολα προσβάσιμες και αξιόπιστες πληροφορίες, καθώς και η παροχή βοήθειας μέσω της συλλογής και της ανάλυσης των παρατηρήσεων έτσι ώστε να υπάρχει η κατάλληλη ανάδραση στα ενδιαφερόμενους φορείς,
- Τον εντοπισμό των εκούσιων περιβαλλοντικών ή κοινωνικών κωδικών κατάλληλων για την επιχείρησή τους ή ενσωματώνοντας τη λειτουργία των κωδικών με ένα υπάρχον σύστημα διαχείρισης πληροφοριών,
- Στήριξη της συγκριτικής αξιολόγησης με την παροχή αξιόπιστων και έγκυρων πληροφοριών με προσβάσιμους, αντιληπτούς και συγκρίσιμους τρόπους,
- Παροχή αποτελεσματικής υποστήριξης για τις επιχειρήσεις που επηρεάζονται από συστήματα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών, από την συλλογή και την ερμηνεία των πληροφοριών, την παρακολούθηση και τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της αγοράς,
- Διατήρηση και επέκταση των γνώσεων τους για τους κανονισμούς, τους φόρους καθώς και τις επιδοτήσεις που εφαρμόζονται για την επιχείρηση με την οποία εμπλέκονται, έτσι ώστε να παρέχουν έγκαιρη πληροφόρηση σχετικά με περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα, και
- Υποστήριξη της προετοιμασίας των δεδομένων και του μηχανισμού υποβολής εκθέσεων, συμβάλλοντας στη συνδεδεμένη ερμηνεία και τη λήψη αποφάσεων.

Οι οδηγοί των επιχειρήσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα –λογοδοσία και διαφάνεια, διακυβέρνηση και υποβολή εκθέσεων, διαχείριση κινδύνων, εύρεση των πηγών του ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος- όλα επηρεάζουν το έργο του λογιστή.

Συγκεκριμένα, η διαχείριση κινδύνου έχει πλέον αναγνωριστεί ως μια κύρια κινητήρια δύναμη πίσω από την εταιρική εμπλοκή σε θέματα βιωσιμότητας

Παρακάτω μπορούμε να δούμε μια σειρά από τρόπους με τους οποίους η λειτουργία των διαφόρων μηχανισμών για την ενίσχυση της αειφορίας προσφέρει ορισμένες βασικές προκλήσεις και τις ευκαιρίες που σχετίζονται άμεσα με το ρόλο των επαγγελματιών λογιστών:

- Η αύξηση της διαφάνειας και η πίεση να επεκταθούν τα όρια της ευθύνης τονίζουν τη σημασία των ξεκάθαρων εταιρικών πολιτικών για την προστασία της εταιρικής φήμης και την απόκτηση ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος. Ένα ευρύ

φάσμα των περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών θέματα αποτελούν ταυτόχρονα απειλή και ευκαιρία. Οι λογιστές έχουν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη πολιτικών για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων, κατά την εφαρμογή τους σε όλη την επιχείρηση και τη διαχείριση των συναφών επιχειρηματικών κινδύνων.

- Τα πρότυπα της εφοδιαστικής αλυσίδας πρέπει να εφαρμόζονται από όλους τους κύριους προμηθευτές της. Σε αυτό το πλαίσιο, κάθε αγοραστής λειτουργεί κανονικά σε ατομική βάση. Ενώ αυτό μπορεί να έχει πλεονεκτήματα για τον αγοραστή, συχνά θεωρείται από τον προμηθευτή ως αναποτελεσματικό, λόγω της ανάγκης να πληρούν μια σειρά από διαφορετικά πρότυπα. Καθώς αναπτύσσεται πίεση της εφοδιαστικής αλυσίδας, οι λογιστές μέσα στους οργανισμούς είναι πιθανόν να εμπλέκονται με το σχεδιασμό και την παρακολούθηση των πολιτικών της αγοράς, ενώ οι ελεγκτές μπορούν να υποχρεούνται να παρέχουν βεβαιότητα σχετικά με την εφαρμογή των προτύπων στην αλυσίδα εφοδιασμού.
- Η ανάγκη να αναγνωριστεί πιθανή επιρροή των ενδιαφερομένων μερών σχετικά με την αξία της εταιρείας από τη μεριά των μετόχων θα πραγματοποιηθεί από την αυξανόμενη σημασία που θα προκύπτει από την εμπλοκή των ενδιαφερόμενων μερών. Οι εσωτερικοί λογιστές θα πρέπει να στηρίζουν την διαδικασία εμπλοκής των ενδιαφερομένων με εύκολα προσβάσιμες και αξιόπιστες πληροφορίες. Οι επαγγελματίες λογιστές οι οποίοι ενεργούν ως ελεγκτές είναι πιθανό να θεωρήσουν ότι είναι χρήσιμο να επανεξετάσουν την εφαρμογή και τα αποτελέσματα της διαδικασίας δέσμευσης, χωρίς κατ'ανάγκη να εμπλέκονται άμεσα σε αυτές τις διαβουλεύσεις.
- Η ανάπτυξη των εθελοντικών κωδικών έχει λάβει χώρα με ένα μεγάλο αδόμητο τρόπο, με αποτέλεσμα ένα ευρύ φάσμα αρχών που είναι σχεδιασμένοι για την επίτευξη αξιόλογων στόχων και προσφέρουν, ή εμφανίζονται να προσφέρουν, ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα. Οι λογιστές μπορούν να συμμετέχουν στην αναγνώριση ενός κώδικα κατάλληλου για την επιχείρηση ή για την ένταξη της λειτουργίας του κώδικα σε ένα υπάρχον σύστημα διαχείρισης πληροφοριών. Όπου η εταιρική διακυβέρνηση περιλαμβάνει τη συμμόρφωση με ένα εθελοντικό κώδικα, οι εσωτερικοί και εξωτερικοί λογιστές μπορεί να χρειαστεί να αναθεωρήσουν τους σχετικούς έλεγχους λειτουργίας.

- Η αποτελεσματική βαθμολόγηση και συγκριτική αξιολόγηση απαιτεί την έγκαιρη δημοσίευση των πληροφοριών. Οι λογιστές έχουν ένα ρόλο στην υποστήριξη της συγκριτικής αξιολόγησης, παρέχοντας συναφείς και αξιόπιστες πληροφορίες με προσιτό, ουσιαστικό και συγκρίσιμο τρόπο. Η συνεχιζόμενη χρήση ερωτηματολογίων για σκοπούς συγκριτικής αξιολόγησης είναι αναπόφευκτη, αλλά θα πρέπει να υποστηρίζει τις προσπάθειες για την ελαχιστοποίηση των σχετικών προβλημάτων. Ένα μεγάλο μέρος της ζήτησης για πληροφορίες σχετικά με τις περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιδόσεις που απαιτούνται βάσει κατηγορίας και η συγκριτική αξιολόγηση των οργανώσεων θα μπορούσε να ικανοποιηθεί με τη χρήση μιας πιο δομημένης παρουσίασης που επιτρέπει στα δεδομένα να βρίσκονται πιο εύκολα. Υπάρχει επίσης η πρόκληση της αύξησης της διαφάνειας στην μεθοδολογία των οργανισμών αξιολόγησης, στο οποίο οι λογιστές μπορεί να συνεισφέρουν.
- Η έγκαιρη κατανόηση των νέων απαιτήσεων και των απαγορεύσεων, καθώς και των επιπτώσεων τους, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών φόρων και των επιδοτήσεων, θα είναι αναγκαία να αναπτυχθούν τα κατάλληλα μέτρα και σχέδια. Οι επαγγελματίες λογιστές θα πρέπει να διατηρήσουν και να επεκτείνουν τις γνώσεις σχετικά με τους κανονισμούς που ισχύουν για τις επιχειρήσεις με τις οποίες εμπλέκονται, έτσι ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν έγκαιρη πληροφόρηση για σχετικά περιβαλλοντικά και κοινωνικά θέματα, αναφορικά με άλλους ειδικούς, όπου είναι απαραίτητο. Με την επέκταση των φόρων και των επιδοτήσεων που προορίζονται για την προώθηση της αειφορίας, οι λογιστές θα εμπλακούν με τα σχέδια για τη μείωση των ειδικών επιπτώσεων έτσι ώστε να ελαχιστοποιηθεί η φορολογική επιβάρυνση.
- Η αυξανόμενη χρήση των εμπορεύσιμων αδειών και πιστοποιητικών για να επιτευχθεί η ενίσχυση μιας ποικιλίας στόχων βιωσιμότητας θα παρουσιάσει μια μεγάλη πρόκληση για την κατανόηση των συστημάτων, τη μέτρηση της αξίας των μέσων που χρησιμοποιούνται, τις αποφάσεις των εμπορικών συναλλαγών και των συναφών κινδύνων μαζί με τη διαχείριση τους. Οι λογιστές που ασχολούνται με τις επιχειρήσεις που επλήγησαν από τα συστήματα εμπορίας εκπομπών θα πρέπει να αποκτήσουν γνώση των συστημάτων προκειμένου να παρέχουν αποτελεσματική στήριξη στη συλλογή και την ερμηνεία πληροφοριών, καθώς και την παρακολούθηση και τον έλεγχο των δραστηριοτήτων της αγοράς.

- Κάθε ένας από τους μηχανισμούς απαιτεί την προετοιμασία των πληροφοριών και την υποβολή εκθέσεων. Για την υποστήριξη των μηχανισμών και τη συμβολή τους στην ερμηνεία και τη λήψη αποφάσεων, οι εσωτερικοί και εξωτερικοί λογιστές έχουν ένα ρόλο που θα τους επεκτείνει πέρα από τη μέτρηση των επιδόσεων και την υποβολή εκθέσεων. Ταυτόχρονα, είναι σημαντικό για το λογιστικό επάγγελμα να ανταποκριθεί στο αυξανόμενο ενδιαφέρον για το αν η βιωσιμότητα είναι να ενισχύει τη συμβολή των οργανισμών στην αειφόρο ανάπτυξη. Η πρόοδος προς την κατεύθυνση ενός γενικά αποδεκτού πλαισίου για τη λογιστική της βιωσιμότητας και την υποβολή εκθέσεων θα περιλαμβάνει συνεργασία με άλλους ειδικούς και παρέχουν πιο συγκεκριμένη καθοδήγηση, όπου χρειάζεται. Ο στόχος για τις μη χρηματοοικονομικές πληροφορίες είναι ότι πρέπει να αναφέρονται με τα ίδια πρότυπα όπως οι οικονομικές πληροφορίες, τόσο εσωτερικά για τους σκοπούς της διοίκησης όσο και εξωτερικά με έναν τρόπο που να αντιμετωπίζουν τις βασικές ανησυχίες πολλών ομάδων ενδιαφερομένων.
- Η αξιοπιστία των πληροφοριών σχετικά με τη βιωσιμότητα ενισχύεται από διαδικασίες διασφάλισης. Παρά τη σπανιότητα των κατάλληλων κριτηρίων αναφοράς για την προετοιμασία των πληροφοριών, η ανάγκη για τέτοιες διαδικασίες είναι προφανής και είναι πιθανό να καλυφθεί και από άλλες ειδικότητες, εφόσον το λογιστικό επάγγελμα δεν μπορεί ανταποκριθεί στην πρόκληση αυτή. Οι λογιστές σε επιχειρήσεις συμμετέχουν ήδη στην παρακολούθηση, τον έλεγχο και την ερμηνεία πληροφοριών που σχετίζονται με κοινωνικές, περιβαλλοντικές και οικονομικές επιπτώσεις. Παρέχοντας εξωτερικές εκθέσεις διασφάλισης, το λογιστικό επάγγελμα είναι κατ'εξοχήν ειδικευμένο, αξιοποιώντας πρωτοβουλίες σύμφωνα με τις οδηγίες των πλαισίων IAASB και ISAE 3000 σε συνεργασία με άλλους επιστημονικούς κλάδους.

Η Βιωσιμότητα παρουσιάζει μια νέα εστίαση της αγοράς για το επάγγελμα. Με την αυξανόμενη σημασία που αποδίδεται στην προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική ευθύνη, πολλά από τα ζητήματα που τέθηκαν από την αναζήτηση για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι θέματα επιχειρηματικού κινδύνου, μια περιοχή που συνήθως απασχολεί τους λογιστές. Συσκευές όπως οι εμπορεύσιμες άδειες και οι λοιποί μηχανισμοί θα απαιτήσουν τη λογιστική τεχνογνωσία. Οι λογιστές σε επιχειρήσεις με σημαντικές περιβαλλοντικές ή κοινωνικές επιπτώσεις, θα πρέπει να ασχολούνται με

τη μέτρηση, καταγραφή και ερμηνεία των θεμάτων βιωσιμότητας. Μελλοντικά συστήματα διαχείρισης πληροφοριών και ελέγχων θα πρέπει να περιλαμβάνουν περιβαλλοντικά και κοινωνικά δεδομένα, υπογραμμίζοντας τα οφέλη μιας συλλογικής προσέγγισης. Οι λογιστές είναι σε θέση να παρέχουν τον απαραίτητο συντονισμό και την ενσωμάτωσή.

6.3 Εκσυγχρονισμός εργαλείων & μεθόδων οικονομικής ανάλυσης

Ο Solomons (1995) περιγράφει ένα λογιστικό μοντέλο, που αποτελείται από τις παραδοσιακές οικονομικές καταστάσεις (κατάσταση αποτελεσμάτων χρήσης και ισολογισμό) και τις γενικώς αποδεκτές λογιστικές αρχές που διέπουν την προετοιμασία τους. Οι Elliot και Jacobson (1991) διατυπώνουν την ίδια άποψη του παραδοσιακού χρηματοοικονομικού λογιστικού μοντέλου, συμπεριλαμβανομένης και της κατάστασης των ταμειακών ροών στο σύνολο των τελικών εκθέσεων. Ο Ijiri (1983) αναγνωρίζει ότι οι λογιστικές εγγραφές και οι λογιστικές εκθέσεις είναι τα σημαντικότερα εργαλεία ενός λογιστή. Θεμελιώδους σημασίας για την προετοιμασία των παραδοσιακών οικονομικών καταστάσεων οι λογιστικές εγγραφές καταρτίζονται χρησιμοποιώντας εργαλεία όπως το καθολικό και το ισοζύγιο, και το πιο σημαντικό από όλα είναι η αρχή της διπλής εισόδου, η οποία αυξάνει την αξιοπιστία και επηρεάζει τη μορφή των τελικών εκθέσεων. Σύμφωνα με τον Ijiri ο σχεδιασμός των εργαλείων αυτών συνδέεται άμεσα με τη λειτουργία της αξιολόγησης των επιδόσεων της λογιστικής.

Το οικονομικό λογιστικό μοντέλο έχει εξελιχθεί για να παρέχει πληροφορίες σχετικά με τους πρωταρχικούς οικονομικούς στόχους των επιχειρηματιών. Στη λογιστική βιωσιμότητας ο στόχος είναι η αειφορία (ή αειφόρος ανάπτυξη). Χρησιμοποιώντας μία επαγωγική προσέγγιση (Martin, 1994), ένα λογιστικό μοντέλο βιωσιμότητας μπορεί να σχεδιαστεί για να παρέχει πληροφορίες που δείχνουν την απόδοση προς το στόχο αλλά παρέχουν και αξιολόγηση.

Οι πληροφορίες που παρέχονται για γενικούς σκοπούς οικονομικές εκθέσεις θα πρέπει να διαθέτουν ποιοτικά χαρακτηριστικά. Ομοίως, οι κατευθυντήριες γραμμές του GRI παρέχουν ένα ολοκληρωμένο σύνολο ποιοτικών χαρακτηριστικών που

έχουν να κάνουν με πληροφορίες που απαιτούνται για την λογιστική της βιωσιμότητας αειφορίας, που περιλαμβάνονται σε ένα μέρος του λογιστικού πλαισίου βιωσιμότητας.

Τα πέντε στοιχεία που προσδιορίζονται ως αναπόσπαστο μέρος του λογιστικού μοντέλου είναι τα εξής:

- Λογιστικές εκθέσεις
- Λογιστικές αρχές
- Λογιστικές εγγραφές
- Στόχος του λογιστικού μοντέλου
- Ποιοτικά χαρακτηριστικά

Η ιστορία του επαγγέλματος του λογιστή, ιδιαίτερα στο Ηνωμένο Βασίλειο, είναι μια ιστορία που ανταποκρίνεται σε νέες ευκαιρίες στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων των νέων απαιτήσεων που προκύπτουν από μεταβολές στο επίπεδο και τη φύση της επιχειρηματικής δραστηριότητας από τη βιομηχανική επανάσταση και μετά.

Οι έννοιες του επαγγέλματος λογιστικής και των πιστοποιημένων επαγγελματιών λογιστών αντανακλούν την αναγνώριση των προσδοκιών της κοινωνίας για το πώς οι λογιστές θα πρέπει να ανταποκρίνονται στις αναδυόμενες ανάγκες. Οι προσδοκίες αυτές περιστρέφονται γύρω από την ικανότητα και την εφαρμογή της κρίσης μέσα σε ένα ηθικό πλαίσιο.

Ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά των εταιρικών δομών, το διαζύγιο μεταξύ ιδιοκτησίας και του ελέγχου, δημιούργησε νέες απαιτήσεις για τη λογοδοσία και απαίτησε τις έμπειρες- ειδικές υπηρεσίες των λογιστών. Και ενώ, τα πρώτα μέλη των επαγγελματικών οργανώσεων στα τέλη του δέκατου ένατου αιώνα, ασχολιόντουσαν σε μεγάλο βαθμό με την αφερεγγυότητα και την τήρηση βιβλίων, μαζί με συναφείς δραστηριότητες, όπως η ασφάλιση και η είσπραξη χρεών. Έτσι υπήρξε μια σταθερή κίνηση σε νέους τομείς, ιδιαίτερα σε αυτούς του ελέγχου και των φορολογικών υποθέσεων, και όλο αυτό σε απάντηση στις ευρύτερες αλλαγές στην κοινωνία.

Αυτό ακολουθήθηκε από αυξημένη διαφοροποίηση σε λογιστικές και μη-λογιστικές περιοχές και στην προσθήκη των συμβουλευτικών υπηρεσιών. Από τα μέσα του περασμένου αιώνα, επαγγελματικά πιστοποιημένοι λογιστές ενασχολούνται με την

κοστολόγηση και τα συστήματα πληροφοριών, τον εσωτερικό έλεγχο και πρόληψη της απάτης, την αποτίμηση περιουσιακών στοιχείων και επιχειρήσεων, τις εξαγορές και τις ανακατασκευές. Αυτή η ταχεία ανάπτυξη έχει αποδοθεί στην ικανότητα του επαγγέλματος να συγκεντρώνει τα απαραίτητα προσόντα μαζί: γνώση σχετικών νόμων, αριθμητικής, αντικειμενικότητας και ακεραιότητας.

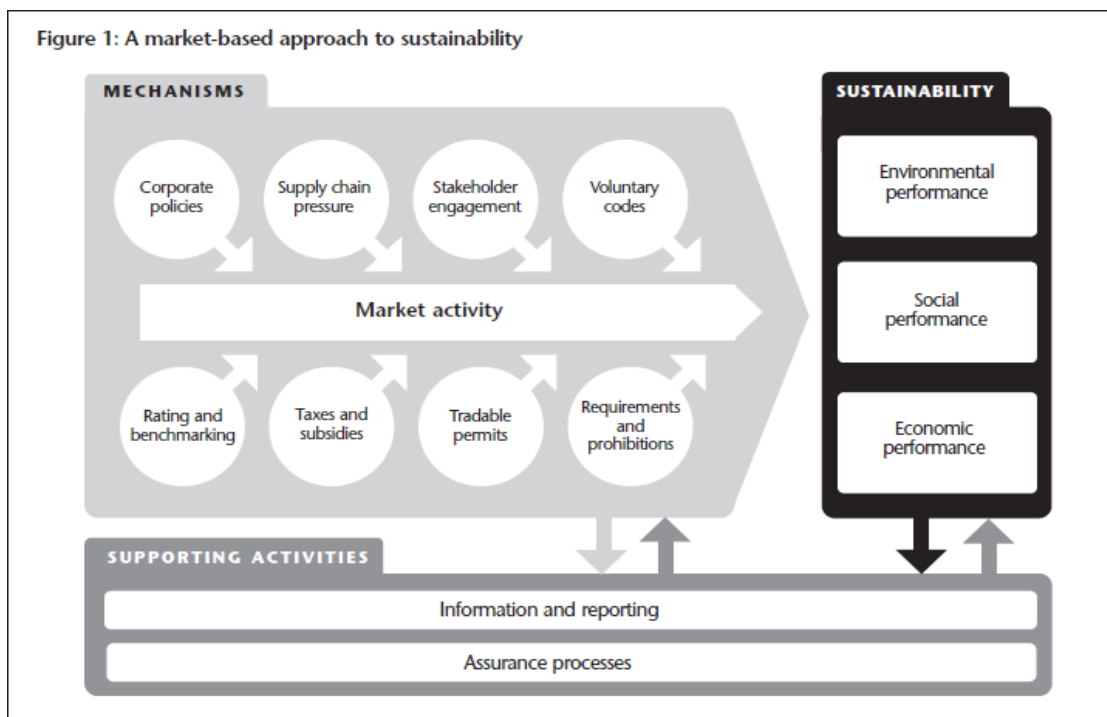
Το λογιστικό επάγγελμα έχει παραδοσιακά ανταποκριθεί στις αλλαγές της αγοράς και τις μεταβολές στη προσδοκίες του κοινού. Η βιωσιμότητα προσφέρει τέτοιες ευκαιρίες και είναι σχεδόν εκπληκτικό το γεγονός ότι ορισμένες πρακτικές της λογιστικής έχουν ενσωματωθεί τα τελευταία χρόνια στην παροχή συμβουλών και ασφαλιστικών υπηρεσιών που σχετίζονται με τις επιδόσεις βιωσιμότητας και την υποβολή εκθέσεων.

Οι άνθρωποι που δραστηριοποιούνται σε θέματα αειφορίας προέρχονται από ένα ευρύ φάσμα επιστημονικών κλάδων όπως το μάρκετινγκ, οι επικοινωνίες, η περιβαλλοντική διαχείριση, οι δημόσιες υποθέσεις και σχέσεις των επενδυτών. Επειδή τα θέματα αυτά έχουν άμεση επίπτωση στο δημόσιο συμφέρον, τα επαγγέλματα γενικά παίζουν ένα ρόλο ως προς το να δείξουν τις τρέχουσες πρωτοβουλίες. Πολλές δικηγορικές εταιρείες έχουν τμήματα τα οποία ασχολούνται με περιβαλλοντικές και κοινωνικές ρυθμίσεις. Αρχιτέκτονες, μηχανικοί και τοπογράφοι αναγνωρίζουν την ανάγκη να βελτιώσουν τα πρότυπα της αειφόρου ανάπτυξης.

Ωστόσο, οι λογιστές είναι εξοικειωμένοι με τη βιωσιμότητα ως έννοια, μέσω μιας μακράς ιστορίας που τους κάνει να ασχολούνται με τη συντήρηση του κεφαλαίου. Στην πάλη με τις έννοιες του εισοδήματος και του κεφαλαίου, οι λογιστές έχουν εδώ και καιρό που σκέφτονται με όρους που σχετίζονται με την αειφορία. Πιο πρόσφατα, όπως εξηγείται στην έκθεση σχετικά με την εμπλοκή του επαγγέλματος των λογιστών με την αειφορία, του Roger Adams για λογαριασμό του Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP) πριν από την Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής του Γιοχάνεσμπουργκ, το επάγγελμα συνέβαλε στην ανάπτυξη της εννοιολογική βάση για την υποβολή εκθέσεων αειφορίας και επαλήθευση. Όμως, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις με αυτά τα θέματα.

Παρά το γεγονός ότι η βιωσιμότητα είναι πλέον ευρέως γνωστή ως μια σημαντική ανησυχία των κυβερνήσεων, των επιχειρήσεων και της κοινωνίας στο σύνολό της, υπάρχουν διαφορετικές απόψεις εντός του επαγγέλματος των λογιστών και έξω από αυτό για τον βαθμό στον οποίο οι λογιστές έχουν ή δεν έχουν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε θέματα βιωσιμότητας. Στην έρευνα ICAEW, πάνω από 56% των ερωτηθέντων συμφώνησαν ότι οι λογιστές πρέπει να μάθουν περισσότερα σχετικά με τις αρχές της αειφορίας, εάν πρόκειται να έχουν μια ανεξάρτητη δυναμική προσέγγιση για την εργασία τους.

Πλαίσιο ανάλυσης της συνεισφοράς των λογιστών στην αειφόρο ανάπτυξη

Υπάρχουν διάφοροι μηχανισμοί, τους οποίους τα άτομα, οι κοινωνίες και οι κυβερνήσεις μπορούν να αναζητήσουν για να επηρεάσουν τα αποτελέσματα, τα οποία διαφορετικά θα μπορούσαν να παραδοθούν από τις αγορές για την ενίσχυση των τριών πτυχών της βιωσιμότητας, δηλαδή των περιβαλλοντικών, των κοινωνικών και των οικονομικών επιδόσεων. Το επάγγελμα των λογιστών πρέπει να έχει ένα ρόλο στο να βοηθάει να επιλεγούν οι κατάλληλοι μηχανισμοί, έτσι ώστε να λειτουργούν αποτελεσματικά και να έχουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα των τριών

πτυχών της βιωσιμότητας. Η καρδιά του επαγγέλματος είναι η αναγνώριση της σημασίας των χρήσιμων πληροφοριών.

Οι αλλαγές στις προσδοκίες και τις συμπεριφορές προς την αειφορία αναγκάζουν τις κυβερνήσεις, τους επενδυτές και τις επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν ένα συνδυασμό των μηχανισμών αυτών. Οκτώ διαφορετικοί μηχανισμοί εντοπίστηκαν και ο καθένας από τους οποίους συνεπάγεται τη στήριξη της ροής των πληροφοριών αυτών.

Παρακάτω αναφέρονται οι μηχανισμοί αυτοί, καθώς και δύο επιπλέον που έχουν υποστηρικτική θέση:

- 1. Εταιρικές πολιτικές**, όπου οι αντιληπτές προσδοκίες της κοινωνίας πείθουν τους οργανισμούς στο να υιοθετήσουν πολιτικές για τη βιωσιμότητα και να δημοσιεύσουν πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές και τις επιπτώσεις τους.
- 2. Πίεση της αλυσίδας εφοδιασμού**, με την οποία οι προσδοκίες της κοινωνίας οδηγούν τους αγοραστές στο να προωθήσουν το επιθυμητό πρότυπο της βιώσιμης απόδοσης και την υποβολή εκθέσεων μεταξύ των προμηθευτών και των υπολοίπων στην αλυσίδα εφοδιασμού.
- 3. Εμπλοκή των ενδιαφερομένων**, επιτρέποντας σε εκείνους με ιδιαίτερο ενδιαφέρον να επηρεάσουν τις αποφάσεις και τη συμπεριφορά ενός οργανισμού να συμμετάσχει σε ένα συνεχή διάλογο και μια διαδικασία ανατροφοδότησης από και προς τα ενδιαφερόμενα μέρη, υποστηριζόμενοι από τη ροή των πληροφοριών σχετικά με την αειφόρο απόδοση.
- 4. Εθελοντικοί κώδικες**, μέσω των οποίων η κοινωνία ενθαρρύνει τους οργανισμούς να βελτιώσουν συγκεκριμένες πτυχές των επιδόσεών της βιωσιμότητας τους, συχνά απαιτώντας μια κοινοποίηση-δήλωση.
- 5. Βαθμολογία και συγκριτική αξιολόγηση**, με την οποία οι επενδυτές και άλλοι, ή οργανισμοί που εργάζονται για λογαριασμό τους, βαθμολογούν τους οργανισμούς με τη χρήση σημείων αναφοράς ή αξιολογήσεις βάσει των πληροφοριών στις πολιτικές για την αειφορία και την απόδοση και με αυτό επηρεάζουν τη συμπεριφορά των οργανισμών και τα ενδιαφερόμενα μέρη.
- 6. Φόροι και επιδοτήσεις**, για την παροχή κινήτρων στους οργανισμούς έτσι ώστε να λειτουργούν με τρόπους που συμβάλλουν στην αειφορία, απαιτώντας πληροφορίες με τη μορφή των φορολογικών επιστροφών και αιτήσεων ενίσχυσης.

- 7. Εμπορεύσιμες άδειες,** όπου οι κυβερνήσεις θα κατανέμουν τους περιορισμένους πόρους ή τις ανεπιθύμητες επιπτώσεις, έτσι ώστε να βελτιωθεί η βιωσιμότητα, η αναζήτηση πληροφοριών για τη χρησιμοποίηση των ποσοστώσεων και οι τιμές για την υποστήριξη της λειτουργίας των δίκαιων αγορών.
- 8. Απαιτήσεις και απαγορεύσεις,** μέσω των οποίων οι κοινωνία δίνει εντολές σχετικά με δράσεις που ενισχύουν την αειφορία, απαιτώντας σχετική ροή πληροφοριών, έτσι ώστε να επιτρέπεται στους οργανισμούς να επιβάλλουν νόμους για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης.
- 9. Πληροφορίες και αναφορές,** μέσω των οποίων οι οργανισμοί πραγματοποιούν, εξωτερικά αλλά και εσωτερικά, τη λειτουργία των μηχανισμών έτσι ώστε να έχουμε αειφόρο ανάπτυξη.
- 10. Διαδικασίες διασφάλισης,** μέσω των οποίων οι οργανισμοί στηρίζουν τη νομιμότητα των μηχανισμών για την προώθηση αειφόρου ανάπτυξης.

Μαζί, οι οκτώ μηχανισμοί και οι δύο τελευταίες υποστηρικτικές δραστηριότητες, αποτελούν μια υποδομή για την προώθηση της αειφορίας, στην οποία ο ρόλος των λογιστών και των μελών του όποιου άλλου επαγγέλματος μπορεί να αναλυθεί από την άποψη της συμβολής της στην ικανοποίηση των επιθυμιών των ατόμων, των κοινωνιών καθώς και των κυβερνήσεων.

Σύμφωνα με τη Διεθνή Ομοσπονδία Λογιστών (IFAC), το πλαίσιο Βιωσιμότητας συνδυάζει όλες τις διαστάσεις της βιωσιμότητας στοχεύοντας στους στόχους του οργανισμού. Το πλαίσιο εκφράζει τέσσερις πτυχές στη συγκέντρωση όλων των κρίσιμων περιοχών οι οποίες λαμβάνονται υπόψη για την επιτυχημένη διοίκηση ενός βιώσιμου οργανισμού.

Οι διαστάσεις αυτές, όπως βλέπουμε και στην παραπάνω εικόνα, είναι οι εξής:

- Business strategy (Επιχειρησιακή στρατηγική)
- Internal management (Εσωτερική διοίκηση)
- Financial investors (Οικονομικοί επενδυτές)
- Other stakeholders (Άλλα ενδιαφερόμενα μέρη)

Οι οργανισμοί οι οποίοι έχουν καταλάβει και έχουν αποδεχθεί τη βιώσιμη ανάπτυξη με σκοπό να δημιουργήσουν προστιθέμενη αξία για τον οργανισμό αλλά και για τα υπόλοιπα ενδιαφερόμενα μέλη, συνήθως έχουν ως γνώμονα τις παραπάνω διαστάσεις και παίρνουν διάφορα μέτρα.

Και οι τέσσερις πτυχές του πλαισίου πρέπει να αξιοποιούνται από τους κατάλληλους ανθρώπους και ανάλογα με τον ρόλο που έχει ο καθένας στον οργανισμό.

Παρακάτω περιγράφονται αναλυτικά οι τέσσερις διαστάσεις του πλαισίου βιωσιμότητας:

Επιχειρησιακή στρατηγική

Το πλαίσιο δίνει έμφαση στην σημαντικότητα της υιοθέτησης μιας στρατηγικής προσέγγισης. Επομένως, η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί μέρος στρατηγικών αποφάσεων, απαιτήσεων και στόχων του οργανισμού και είναι ενσωματωμένη με την ευθύνη του ρίσκου. Διαβεβαιώνοντας ότι η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί σαν έννοια αναπόσπαστο στοιχείο ενός οργανισμού σε στρατηγικό επίπεδο, έχουμε την σιγουριά ότι μπορεί να ενσωματωθεί σε όλα τα τμήματα της διοίκησης. Η βιώσιμη ανάπτυξη μπορεί να θεωρηθεί ως μέρος των εμπορικών πράξεων του οργανισμού έχοντας μια επιχειρηματική στρατηγική προσέγγιση.

Εσωτερική διοίκηση

Μια άλλη διάσταση του πλαισίου βιωσιμότητας είναι αυτή της εσωτερικής διοίκησης, η οποία πρέπει να είναι συγκεντρωμένη με σκοπό να βοηθά τον οργανισμό στην επίτευξη της στρατηγικής, των στόχων και των απαιτήσεων για την βιώσιμη ανάπτυξη. Η εσωτερική διοίκηση πρέπει να στηρίζει και να βοηθά κυρίως τους τομείς, οι οποίοι έχουν να κάνουν με τις επιδόσεις του οργανισμού καθώς και με την διαχείριση της διαδικασίας λήψης των αποφάσεων.

Οικονομικοί επενδυτές

Συνήθως, οι οργανισμοί οι οποίοι έχουν αναπτύξει σωστά την εσωτερική τους διοίκηση μπορούν να παρουσιάσουν αρκετά καλά εξειδικευμένες πληροφορίες στους επενδυτές, σχετικά με τις επιδόσεις της βιωσιμότητας. Σύμφωνα με το πλαίσιο, περιβαλλοντικά θέματα καθώς και άλλα θέματα βιωσιμότητας συνδυάζονται με τις οικονομικές καταστάσεις με σκοπό να υποστηρίξουν τον εποπτικό ρόλο του οργανισμού και να αυξήσουν τις αναφορές και την δημοσιοποίηση των πληροφοριών για τους επενδυτές.

Άλλα ενδιαφερόμενα μέρη

Η διάσταση αυτή του πλαισίου λαμβάνει υπόψη της τη διεύρυνση και επέκταση ενός μέρους της αειφόρου ανάπτυξης, η οποία έχει διαμορφωθεί από την ανάπτυξη των εμπλεκόμενων φορέων, ενάντια στη μεγάλη συλλογή προσδοκιών προκειμένου να βελτιωθεί η διαφάνεια και η όχι οικονομικές εκθέσεις.

Κεφάλαιο 7: Κριτική – Αντίθετη άποψη

7.1 Τάση ή Ουσία

Κατά τη διάρκεια των ετών υπήρξαν πολλές μεγάλες τάσεις που επηρέασαν τις επιχειρήσεις, όπως αυτή του κινήματος της ποιότητας. Τώρα, μια νέα μεγάλη τάση αναδύεται στον τομέα του περιβάλλοντος και ονομάζεται βιωσιμότητα. Η μεγάλη τάση της αειφορίας είναι χτισμένη πάνω στα θεμέλια της προστασίας του πλανήτη μας και των πόρων της. Έχει γίνει μέρος της συνολικής δέσμευσης για την προστασία του περιβάλλοντος, παρέχοντας παράλληλα ένα μέλλον για πολλές γενιές ακόμα. Η πραγματική εφαρμογή της αειφορίας είναι πολύ ευρύτερη ειδικά για τις επιχειρήσεις. Η κοινωνία απαιτεί οι οργανισμοί να γίνονται υπεύθυνοι πολίτες και πολλοί καταναλωτές βάζουν τα χρήματά τους σε εταιρείες που υποστηρίζουν τις αποφάσεις αυτές. Αγοράζουν τα προϊόντα τους, υποστηρίζοντας την ανάγκη για, και την υποστήριξη των οργανισμών που δεσμεύονται για την αειφορία.

Η βιωσιμότητα των επιχειρήσεων προέκυψε από την ιδέα της πράσινης ύπαρξης. Λόγω εξωτερικής πίεσης από ειδικές ομάδες συμφερόντων και σε μια προσπάθεια να ανταποκριθούν στις νέες κανονιστικές απαιτήσεις, ορισμένες βιομηχανίες έχουν αναγκαστεί να αλλάξουν τον τρόπο με τον οποίο οι διαδικασίες και τα προϊόντα τους έχουν επιπτώσεις στο περιβάλλον και στους πελάτες τους. Αν και μπορεί να ήταν απρόθυμοι στην αρχή, οι πρώτες εφαρμογές ήρθαν για να συνειδητοποιήσουμε την ισχυρή επίδραση της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων στο περιβάλλον. Όσοι υιοθέτησαν νωρίς αυτό τον τρόπο σκέψης, έχουν δει τεράστια οφέλη στους τομείς της αποδοτικότητας, την ικανοποίηση των πελατών, τα οφέλη των ενδιαφερομένων μερών, και τις σχέσεις της κοινότητας, ειδικά λόγω των πρωτοβουλιών βιωσιμότητας των επιχειρήσεων τους. Παρά το γεγονός ότι πολλοί από τους πρωτοπόρους είναι μεγάλες εταιρείες όπως η Wal-Mart, Procter & Gamble, η Philips, 3M, Adidas, The Coca-Cola Company, η GE, η Boeing, η Cisco, IBM, η Nike και η McDonalds, οργανισμοί όλων των μεγεθών μπορούν να εφαρμόσουν στις επιχειρήσεις τους την βιωσιμότητα και να καρπωθούν τα οφέλη αυτής της μεγάλης τάσης.

Κανένας οργανισμός δεν θα πρέπει να αντιμετωπίσει τη βιωσιμότητα χωρίς να κατανοήσει το στρατηγικό προσανατολισμός της. Ένας οργανισμός πρέπει να καταλάβει τι κάνει, γιατί το κάνει, και τι πρόκειται να μετρήσει. Το πιο σημαντικό

είναι πως η βιωσιμότητα απαιτεί δέσμευση από την ανώτερη ομάδα ηγεσίας ενός οργανισμού. Δεν μπορείς να εφαρμόσεις αυτά τα είδη των προγραμμάτων από κάτω προς τα πάνω, είναι αδύνατο. Είναι πάντα από πάνω προς τα κάτω. Πρόκειται για μια πολιτισμική αλλαγή. Ως εκ τούτου, για να αναπτυχθεί μια επιχείρησή μέσα από τη βιωσιμότητα, θα πρέπει να καθοδηγείται από την ανώτερη ηγεσία. Δεν είναι ένα πρόγραμμα που υλοποιείται, αλλά μια επιχειρηματική στρατηγική που ορίζεται και πρέπει να είναι ευθυγραμμισμένη με τους ανθρώπους, τις διαδικασίες, και τη δομή του κάθε οργανισμού.

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλο του Walmart, Mike Duke, «Το γεγονός είναι ότι η βιωσιμότητα στη Wal-Mart δεν είναι ένα αυτόνομο ζήτημα που είναι ξεχωριστό από την επιχείρησή μας. Δεν είναι μια αφηρημένη έννοια ή ένα φιλανθρωπικό πρόγραμμα. Εμείς δεν το βλέπουμε ακόμα και ως απλά την εταιρική κοινωνική ευθύνη. Η βιωσιμότητα είναι χτισμένη μέσα στην επιχείρησή μας. Είναι πλήρως ευθυγραμμισμένη με το μοντέλο μας, την αποστολή μας και την κουλτούρα μας. Η βιωσιμότητα μας βοηθά να παραδώσουμε κάθε μέρα με χαμηλή τιμή το επιχειρηματικό μοντέλο μας. Χρησιμοποιώντας περισσότερες ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, μειώνοντας τα απόβλητα, και πουλώντας βιώσιμα προϊόντα μας βοηθά να μειώνουμε το κόστος. Η εξοικονόμηση από αυτό και άλλες πρωτοβουλίες της βιωσιμότητας μεταφράζεται σε χαμηλότερο κόστος και χαμηλότερες τιμές για τους πελάτες μας.»

Παρόλα αυτά, πολλοί οργανισμοί βρίσκουν ως δύσκολο ακόμα να αγκαλιάσουν την βιωσιμότητα ως επιχειρηματική πρακτική. Οι περισσότεροι οργανισμοί δεν αναγκάστηκαν να συμμορφωθούν με πως θα πρέπει να παρουσιάζουν με μετρήσιμους όρους την απόδοση μιας επένδυσης. Οι πρώτες εφαρμογές, όπως στη Wal-Mart, στην IBM, στη Nike και στην GE μετρούν την αξία σε βασικούς τομείς των επιχειρήσεων. Εφόσον τα αποτελέσματα δείχνουν ότι οι μεγάλες εταιρείες έχουν επιτύχει, τότε το ίδιο μπορεί να εφαρμοστεί και σε μικρού και μεσαίου μεγέθους αγορές.

Παραδείγματα του οφέλους αυτού περιλαμβάνουν:

- Μια ισχυρότερη μάρκα
- Βελτιωμένη αφοσίωση των πελατών

- Νέες πηγές εσόδων
- Πρόσβαση σε νέες αγορές
- Ισχυρότερη δύναμη τιμολόγησης
- Βελτίωση λειτουργικών διαδικασιών (αποδοτικότητα & αποτελεσματικότητα)
- Χαμηλότερο κόστος
- Μεγαλύτερη ικανότητα προσέλκυσης εργαζόμενους
- Αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων και της αφοσίωσης
- Πιο αποδοτική χρήση των πόρων
- Καινοτομία

Ο χρόνος δείχνει ότι τα οφέλη είναι πραγματικά. Τα αποτελέσματα δείχνουν πως ανεξαρτήτως του μεγέθους ενός οργανισμού, όταν υπάρχει ενσωμάτωση της βιωσιμότητας με την στρατηγική ή απόδοση των επενδύσεων, του χρόνου και των πόρων είναι δεδομένη.

Η ανάπτυξη της λογιστικής βιωσιμότητας μπορεί να διακριθεί σε δυο κύριες διαδρομές.

Η πρώτη διαδρομή υιοθετεί μια κρίσιμη προοπτική θεωρία. Κριτικοί θεωρητικοί υποστηρίζουν ότι η εταιρική λογιστική βιωσιμότητας είναι η αιτία και η πηγή των προβλημάτων μιας εταιρείας σχετικά με την βιωσιμότητα.(Maunder και Burritt, 1991? Αράς και Crowther, 2009 Gray και Milne, 2002 Gray, 2010), και αυτό γιατί οι συμβάσεις δεν είναι οι κατάλληλες για τον σκοπό της καταγραφής και γνωστοποίησης πληροφοριών σχετικά με τις εταιρικές κοινωνικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις (Gray, 2002 Γκρι και Bebbington, 2000 Welford, 1997).

Για παράδειγμα, ο Gray (2010) υποστηρίζει ότι ο ίδιος ο ορισμός για το τι απαιτείται για τη «βιωσιμότητα» παραμένει άκρως προσβαλλόμενος. Από την κριτική σκοπιά, η λογιστική αειφορίας είναι μια τάση και σύντομα θα εξαφανιστεί στο χρόνο.

Σύμφωνα με τη δεύτερη διαδρομή, η διαχείριση προσανατολίζεται προς τη λογιστική της αειφορίας, και αναγνωρίζει τη σημασία της διαχείρισης και της λήψης αποφάσεων και βλέπει την εταιρική αειφόρο λογιστική ως ένα σύνολο εργαλείων που παρέχουν βοήθεια στα διευθυντικά στελέχη που ασχολούνται με διαφορετικές αποφάσεις και θέματα. Θεωρητικοί της μάνατζμεντ και της λογιστικής υποστηρίζουν ότι οι πληροφορίες που εσωκλείουν οι επιχειρήσεις στις κοινωνικές τους

καταστάσεις παρέχουν σημαντικές πληροφορίες στην διαδικασία λήψης επιχειρησιακών αποφάσεων.

Η ανάπτυξη της διαδρομής της λογιστικής της αειφορίας είναι ένα κρίσιμο αντικείμενο. Σύμφωνα με τον Aras και τον Crowther, η συσκότιση είναι μια ισχυρή λέξη για ακαδημαϊκή χρήση σχετικά με μια έννοια, αλλά οι ίδιοι υποστηρίζουν ότι είναι ότι η έννοια η οποία αντιπροσωπεύει τις 100 κορυφαίες εταιρείες στο Ηνωμένο Βασίλειο. Σύμφωνα με τις εταιρείες αυτές, συσκότιση έχουν σχετικά με την πραγματική κατάσταση όσον αφορά την επίδραση της βιωσιμότητας στο εξωτερικό περιβάλλον και τις επακόλουθες συνέπειες στον μέλλον.

Το πρόβλημα σύμφωνα με τους Aras και Crowther (2009), είναι ότι η βιωσιμότητα δεν είναι επαρκώς κατανοητή έννοια και ως εκ τούτου, οποιαδήποτε αξιολόγηση και αξιοποίηση της έννοιας είναι εσφαλμένη και απλοϊκή.

Σύμφωνα με το MIT και το Boston Consulting Group υπάρχουν δύο διαφορετικές κατηγορίες επιχειρήσεων. Αυτές που αγκαλιάζουν και ενσωματώνουν τη βιωσιμότητα, τοποθετώντας τη ψηλά στην ατζέντα τους και αυτές που προσεκτικά και επιφυλακτικά την υιοθετούν καθώς επικεντρώνονται περισσότερο στην εξοικονόμηση κόστους ενέργειας, την αποδοτικότητα των υλικών, και μετριασμό του κινδύνου.

Η πρώτη κατηγορία επιχειρήσεων επιδιώκουν ανταγωνιστική διαφοροποίηση, όπως θεσπίζοντας τον εαυτό τους και τα προϊόντα τους, εκτός από τους αντιπάλους τους και δημιουργώντας νέα προϊόντα προβλέποντας εξελισσόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών. Επιδιώκοντας παράλληλα την αποδοτικότητα του κόστους και των πόρων, οδηγούνται συχνά από τους ηγέτες που επιδιώκουν να οδηγήσουν την αξία μέσω της ηγεσίας της αειφορίας και ως μέρος μιας στρατηγικής για την ενίσχυση της φήμης τους. Υπάρχουν, επίσης, αποδείξεις ότι οι οργανισμοί που αγκαλιάζουν την εμπειρία της βιωσιμότητας βελτίωσαν τη χρηματοοικονομική τους επίδοση με την πάροδο του χρόνου. Έρευνα από τον Robert Eccles, Ιωάννη Ιωάννου, και τον Γιώργο Σεραφείμ αποδεικνύει πόσο «υψηλής βιωσιμότητας» εταιρείες ξεπέρασαν δραματικά μια αντίστοιχη σειρά «χαμηλής βιωσιμότητας» εταιρείες τόσο στη χρηματιστηριακή αγορά αλλά και λογιστικά κατά τη διάρκεια μιας περιόδου 18 ετών.

Η ξεχωριστή αυτή απόδοση είναι αποτέλεσμα της πολύ διαφορετικής συμπεριφοράς από τις υψηλής βιωσιμότητας εταιρείες όσον αφορά την εταιρική διακυβέρνηση, τα κίνητρα για την κορυφαία διοίκηση, την εσωτερική μέτρηση επιδόσεων, τις εξωτερικές αναφορές απόδοσης, και τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών.

7.2 Μέτρηση των αποτελεσμάτων

Κατά γενικό κανόνα, υπάρχουν δύο προσεγγίσεις κατά τη μέτρηση της εταιρικής βιωσιμότητας.

Η πρώτη ονομάζεται η απόλυτη Βιώσιμη Προστιθέμενη Αξία και η δεύτερη είναι η σχετική Βιώσιμη Προστιθέμενη Αξία (SVA). Η απόλυτη Βιώσιμη Προστιθέμενη Αξία εκφράζεται ως εξής (Figge & Hahn, 2004α, σελ 177.):

Απόλυτη Βιώσιμη Προστιθέμενη Αξία = Προστιθέμενη Αξία – Εξωτερικό περιβαλλοντικό & κοινωνικό κόστος + Σχετική Βιώσιμη Προστιθέμενη Αξία

Absolute Sustainable Value Added = Value added — external environmental and social cost + relative Sustainable Value Added

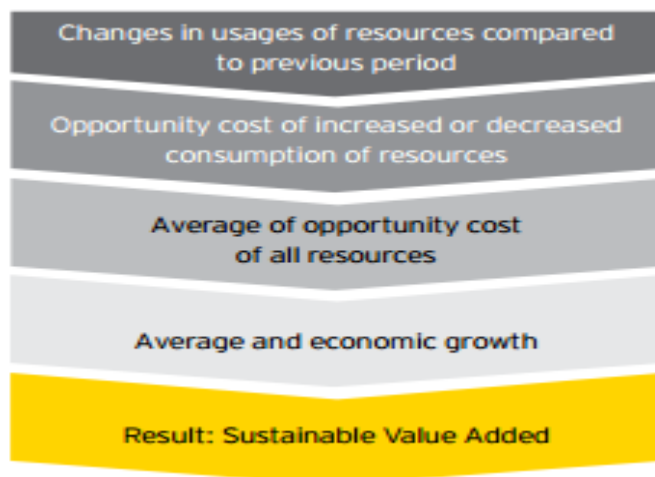
Η απόλυτη SVA δείχνει πόση αξία μια εταιρεία έχει δημιουργήσει ή πόση ζημιά έχει υποστεί ως αποτέλεσμα της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής χρήσης των πόρων της, σε σύγκριση με ένα δείκτη αναφοράς. Κυρίως, η έννοια της SVA είναι η πρώτη βασισμένη στην αξία προσέγγιση που μετρά την εταιρική βιωσιμότητα. Ενώ η συμβατική προσέγγιση εστιάζεται στο κόστος χρησιμοποιώντας ένα συγκεκριμένο σύνολο πόρων, η προσέγγιση SVA επικεντρώνεται στην απόδοση που μπορεί να επιτευχθεί από τη χρήση το ίδιου συνόλου πόρων (Figge et al., 2006, σελ. 17). Η έννοια της σχετικής SVA είναι

ιδιαίτερα χρήσιμη, δεδομένου ότι αφαιρεί τους εξωτερικούς παράγοντες και αντί αυτού δίνει μια ολοκληρωμένη εικόνα των συνεισφορών της εταιρείας προς την αειφορία. Η SVA μπορεί να εκφραστεί με χρηματικούς όρους, έτσι ο χρήστης είναι σε θέση να εκτιμήσει κατά πόσον μια εταιρεία έχει μια θετική ή αρνητική συμβολή στην αειφορία. Με απλά λόγια, η σχετική SVA αντιπροσωπεύει το μέγεθος της συμβολής της επιχείρησης στην αύξηση της βιωσιμότητας εκφραζόμενη με χρηματικούς όρους.

Ο υπολογισμός της σχετικής SVA περιλαμβάνει τέσσερα σημαντικά βήματα:

1. Πρώτον, η αλλαγή στη χρήση των πόρων σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο είναι προσδιορισμένη.
2. Δεύτερον, το κόστος ευκαιρίας της αύξησης ή της μείωσης στην κατανάλωση των εν λόγω πόρων υπολογίζεται με τη βοήθεια ενός κατάλληλου δείκτη αναφοράς.
3. Τρίτον, οι ομάδες των πόρων εξετάζονται. Αυτό σε αντίθεση με τις συμβατικές προσεγγίσεις όπου οι πόροι τυπικά διερευνώνται ξεχωριστά. Με μέσο όρο το κόστος ευκαιρίας όλων των χρησιμοποιούμενων πόρων, η συνολική αξία και το συνολικό κόστος ευκαιρίας λαμβάνονται υπόψη.
4. Τέλος, το συνολικό κόστος ευκαιρίας είναι σε σύγκριση με την οικονομική ανάπτυξη της εταιρείας. Υπό την προϋπόθεση ότι η οικονομική ανάπτυξη υπερβαίνει το κόστος ευκαιρίας, ένα θετικό αποτέλεσμα εγκαθίσταται, δηλαδή, η εταιρεία έχει μια θετική συμβολή στην εταιρική κοινωνική ευθύνη.

Παρακάτω μπορούμε να δούμε την διαδικασία υπολογισμού της SVA:

Πηγή: According to Figge & Hahn, 2004b, p.132

Αν τώρα εξετάσουμε την προσέγγιση της Αξίας των Μετόχων, κύριος σκοπός της είναι μακροχρόνια μεγιστοποίηση των μετόχων πλούτου. Αυτό ισχύει ιδιαίτερα για τις μεσαίες επιχειρήσεις, οι οποίες βλέπουν την αύξηση της αξίας των μετόχων ως απαραίτητη για την επιτυχία μιας επιχείρησης. Προκειμένου να καταστούν λειτουργικές και να εφαρμόσκει η προσέγγιση αξίας των μετόχων, υπάρχουν μερικοί δείκτες μέτρησης, αλλά η μέθοδος Economic Value Added (EVA), είναι μια από τις πιο εφαρμοσμένες μεθόδους μέτρησης, όταν πρόκειται για την τοποθέτηση του Μετόχου. Η προσέγγιση EVA είναι η επικρατούσα αντίληψη και έχει ένα πλήθος πλεονεκτημάτων σε σύγκριση με άλλες προσεγγίσεις (Kunz et al., 2007). Μια έρευνα με 186 μεγάλες επιχειρήσεις των ΗΠΑ που πραγματοποιήθηκε το 1999 κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πλειοψηφία των επιχειρήσεων (87%) ήταν ήδη εξοικειωμένες με τη διοίκηση που βασίζεται σε αξίες. Η λογιστική αντίληψη της αξίας με βάση EVA ήταν μακράν η πιο γνωστή έννοια (Ryan & Trahan, 1999, σελ. 49).

Η EVA δίνεται μετά την αφαίρεση όλων των τόκων επί του καθαρού κεφαλαίου κίνησης. Με άλλα λόγια, η EVA περιλαμβάνει το κέρδος για την περίοδο μετά την αφαίρεση όλων των εξόδων κεφαλαίου. Μια θετική τιμή σημαίνει ότι υπάρχουν υπολειπόμενα εισοδήματα ή πλεονάζοντα κέρδη.

Τυπικά, ο τύπος περιλαμβάνει:

$$E = \text{NOPAT} - (\text{Invested capital} \times \text{WACC})$$

Όπου:

NOPAT = Καθαρά κέρδη λειτουργίας ροών της εταιρείας μετά από φόρους, αλλά πριν από οποιαδήποτε δαπάνη για τόκους

Capital invested = Οικονομικό κεφαλαίο που έχει επενδυθεί στην επιχείρηση και περιλαμβάνει αμφότερα τα ίδια και τα δανειακά κεφάλαια, αλλά δεν περιλαμβάνει τις μη τοκοφόρες υποχρεώσεις

WACC = σταθμισμένος μέσος όρος του κόστους κεφαλαίου

Στην πράξη, το πραγματικό όφελος της EVA είναι η ευκολία με την οποία μπορεί να υπολογισθεί και να κοινοποιηθεί. Η διαδικασία της δημιουργίας αξίας γρήγορα και εύκολα γίνεται εμφανής. Οι οδηγοί αξίας μπορούν να χαρακτηριστούν από τη μεγιστοποίηση του κέρδους, από τη μείωση του κεφαλαίου που επενδύεται, είτε με τη μείωση του σταθμισμένου μέσου όρου του κόστους κεφαλαίου.

Χρησιμοποιώντας την ορολογία EVA, οι προσδοκίες των επενδυτών λαμβάνονται υπόψη σχετικά και με την Αγορά Προστιθέμενης Αξίας (MVA- MARKET VALUE ADDED).

Η υιοθέτηση από τις επιχειρήσεις της EVA θα βοηθήσει στη διαδικασία λήψης αποφάσεων με την ενθάρρυνση της λήψης αποφάσεων που είναι καλύτερα προσαρμοσμένες για την μεγιστοποίηση της αξίας των μετόχων. Ένα από τα κύρια οφέλη της EVA είναι η μεγαλύτερη διαφάνεια, πράγμα που σημαίνει ότι οι μέτοχοι έχουν μια πολύ καλή κατανόηση της επιχείρησης και της αλληλεπίδρασή της με εξωτερικές επιρροές (το οποίο θα μπορούσε επίσης να θεωρηθεί ως εξωτερικό κόστος). Επιπλέον, η EVA αντιπροσωπεύει ένα πολύ ευέλικτο δείκτη, καθώς μπορεί να προσαρμοστεί στις συγκεκριμένες απαιτήσεις χρησιμοποιώντας ειδικά μετατροπές.

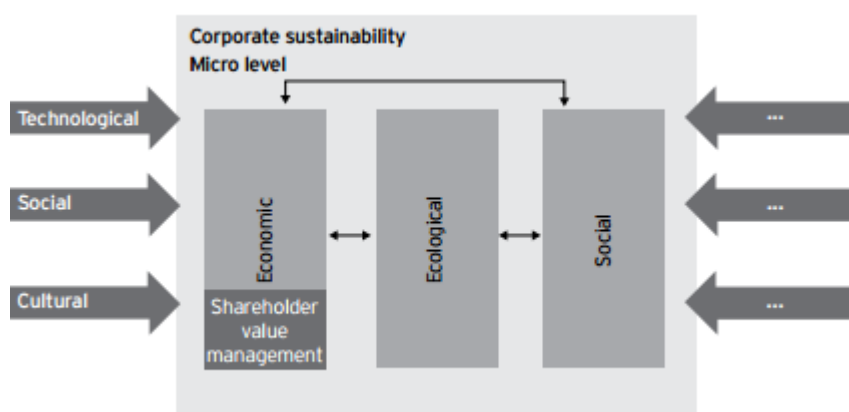
Ο δείκτης EVA παρέχει μεγάλες δυνατότητες για την ενσωμάτωση με όχι μόνο την απόλυτη, αλλά και τη σχετική SVA. Αν και οι δύο έννοιες είναι οπισθοδρομικές (η συμβατική μέθοδος της SVA μετράει πάντα το SVA της προηγούμενης περιόδου, αντί

της τρέχουσας περιόδου. Ενώ η νέα έννοια της SVA αντιπροσωπεύει μια δυναμική διαδικασία, ο δείκτης EVA αγνοεί περιοδικές αλληλεξαρτήσεις. Η εισαγωγή του δείκτη MVA επιχειρεί να αντισταθμίσει αυτή πρόβλημα με τον δείκτη EVA.

Με τον τρόπο αυτό, επιτυγχάνεται μια μέθοδος για τη μέτρηση της απόδοσης της συνεισφοράς μιας εταιρείας στην αύξηση της βιωσιμότητας στο σύνολο. Εάν η SVA έχει υιοθετηθεί επιπλέον της EVA ή MVA, κατά τη μέτρηση της απόδοσης, οι εταιρείες θα βλέπουν την αύξηση των κινήτρων μεταξύ των εργαζομένων και θα είναι σε καλύτερη θέση να πραγματοποιούν το διάλογο με τους μετόχους.

Ο στόχος της εταιρικής βιωσιμότητας είναι να ικανοποιήσει τις ανάγκες τόσο των άμεσων και έμμεσων ενδιαφερόμενων μερών. Ο πρωταρχικός σκοπός της προσέγγισης της αξίας των μετόχων είναι η μεγιστοποίηση της αξίας των μετόχων ή του πλούτου. Ως εκ τούτου, μια σημαντική win-win κατάσταση συμβαίνει όταν οι δύο έννοιες χρησιμοποιούνται μαζί. Η οικονομική διάσταση έχει ως στόχο «την αύξηση αξίας της επιχείρησης», η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας των μετόχων. Ως εκ τούτου, ο οικονομικός πυλώνας της τριπλής προσέγγισης θα μπορούσε να περιγραφεί ως αναπόσπαστο μέρος τόσο της προσέγγισης της αξίας των μετόχων όσο και της έννοιας της εταιρικής βιωσιμότητας.

Παρακάτω στο σχήμα μπορούμε να δούμε πως ο οικονομικός πυλώνας μπορεί να αποτελέσει συνδεδετικό παράγοντα:

Πηγή: Measuring corporate sustainability Christian Faupel, M.A., Project Manager, University of Paderborn, Germany Susanne Schwach, B.A., University of Paderborn, Germany

Εφόσον ικανοποιούνται οι απαιτήσεις των δύο άλλων διαστάσεων (δηλαδή, της οικολογικής και της κοινωνικής), η μεγιστοποίηση της μίας διάστασης (εδώ, της οικονομικό), με στόχο την αύξηση της αξίας των μετόχων, δίνει μια win-win κατάσταση.

Κεφάλαιο 8: Μελέτη Περιπτώσεων

8.1 Johnson & Johnson

Όλοι οι λογιστές αλλά και οικονομολογοί, έχουν ακούσει αρκετά τελευταία για τις αναφορές σχετικά με τη βιωσιμότητα. Η έννοια, η οποία είναι σχετικά νέα και κερδίζει ευρύτερη αποδοχή, αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο οι επιχειρήσεις χειρίζονται μη χρηματοοικονομικούς παράγοντες που σχετίζονται με ζητήματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και διακυβέρνησης που ενδέχεται να επηρεάσουν τη μελλοντική απόδοση, το εισόδημα και την αξία της εταιρείας. Θεωρούμενη ως σύντροφος στις οικονομικές εκθέσεις, η αυξημένη χρήση των αναφορών βιωσιμότητας συμβολίζει τη διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση των ενδιαφερομένων μερών για μεγαλύτερη διαφάνεια και υποβολή εκθέσεων σχετικά με την αειφορία. Αναγνωρίζοντας ότι το φαινόμενο αυτό εξακολουθεί να είναι "νηπιακό", ο IMA παρατήρησε ότι "ενώ ορισμένες οργανώσεις ... πρωτοπορούν, πολλοί είτε αγνοούν τα ζητήματα, είτε δεν έχουν ξεκινήσει ακόμα, ούτε προσπαθούν να υπολογίσουν τι πρέπει να κάνουν, πώς να το κάνουν και πώς να αναλάβουν δράση με προστιθέμενη αξία.

Προς το σκοπό αυτό, για να παρέχουν καθοδήγηση σε νεοεμφανιζόμενες επιχειρήσεις, διεξήγαν μια μελέτη περίπτωσης για μια δημόσια εισηγμένη εταιρεία στην πρώτη γραμμή της αναφοράς βιωσιμότητας: Johnson & Johnson. Βασισμένη στο New Brunswick, N.J., και απασχολώντας περίπου 119.000 ανθρώπους παγκοσμίως, η J & J άρχισε να εκδίδει επίσημες εκθέσεις αειφορίας το 1993 για τις οποίες έχει λάβει ευρύτατο έπαινο όλα αυτά τα χρόνια. Χρησιμοποιώντας τόσο την ανάλυση περιεχομένου όσο και τις συνεντεύξεις με τα στελέχη της εταιρείας, εξετάσαν την τάση της Johnson & Johnson να διευρύνει την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα με τρόπους που αυξάνουν την αξία και τη διαφάνεια, με σκοπό να παράσχουν ένα πλαίσιο για άλλες εταιρείες.

Πως προέκυψαν οι εκθέσεις βιωσιμότητας

Η αναφορά για την αειφορία περιλαμβάνει όρους όπως η εταιρική κοινωνική ευθύνη (ΕΚΕ), η περιβαλλοντική έκθεση, και αποκαλύφθηκε σε μια εξέταση ιστότοπων του 2008 για τις 100 πιο βιώσιμες εταιρείες παγκοσμίως, ότι η "βιωσιμότητα" ήταν ο όρος που χρησιμοποιούσαν συχνότερα. Η βιωσιμότητα περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα εταιρικών πρωτοβουλιών που σχετίζονται με ζητήματα όπως οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις, προγράμματα εργαζομένων για υγιεινή διαβίωση, προγράμματα κοινοτικής ανάπτυξης, προγράμματα ασφάλειας των πελατών και πρακτικές θεμιτού εμπορίου. Πολλά ενδιαφερόμενα μέρη - συμπεριλαμβανομένων κοινωνικά υπεύθυνων επενδυτών, καταναλωτών που επιθυμούν "πράσινα και κοινοτικές ομάδες που ασχολούνται με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις - δείχνουν αυξανόμενο ενδιαφέρον για αυτά τα θέματα.

Ως απόδειξη αυτής της τάσης, επαγγελματικά τα διαχειριζόμενα περιουσιακά στοιχεία που επενδύονται με έμφαση στην κοινωνική ευθύνη έχουν αυξηθεί δραματικά, με την IMA να αναφέρει ότι οι κοινωνικά υπεύθυνες επενδύσεις στις Ηνωμένες Πολιτείες αυξήθηκαν από 639 δισεκατομμύρια δολάρια το 1995 σε 2,29 τρισεκατομμύρια δολάρια το 2005. Παρόλο που οι εκθέσεις δεν διαθέτουν πρότυπα αναφοράς ανάλογες με τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές (GAAP), οι προσπάθειες για τη θέσπιση προτύπων για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα βρίσκονται σε εξέλιξη.

Το 1997, ο μη κερδοσκοπικός οργανισμός CERES (Coalition for Environmentally Responsible Economies) με έδρα τη Βοστώνη ξεκίνησε μια Παγκόσμια Πρωτοβουλία Αναφοράς (GRI). Το Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον (UNEP) συμμετείχε ως εταίρος το 1999, το ίδιο έτος που είχε δημοσιευθεί σχέδιο κατευθυντήριων γραμμών για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα. Το 2002, το CERES δημιούργησε το GRI ως ανεξάρτητο σώμα με αποστολή "να ενσωματώσει και να ενοποιήσει τα πολλά πρότυπα στην αγορά σε ένα ενιαίο, γενικά αποδεκτό πλαίσιο αναφοράς για την αειφορία, το οποίο θα περιλαμβάνει περιβαλλοντικές, κοινωνικές και οικονομικές επιδόσεις ».

Ο GRI δημοσίευσε το πρώτο πλαίσιο αναφοράς και κατευθυντήριες γραμμές το 2000, την αναθεώρηση του G2 το 2002. Οι κατευθυντήριες γραμμές της G3, τις οποίες ο GRI λέει ότι έχουν υιοθετήσει οικειοθελώς περισσότερες από 1.500 εταιρείες παγκοσμίως, καθορίζουν το βασικό περιεχόμενο για τις εκθέσεις βιωσιμότητας. Το πρώτο μέρος καλύπτει τις αρχές εκθέσεων, συμπεριλαμβανομένης της σημαντικότητας, της συμμετοχής των ενδιαφερομένων, του πλαισίου αειφορίας και της πληρότητας. Το δεύτερο μέρος καλύπτει τυποποιημένες γνωστοποιήσεις σε τρεις τομείς που πρέπει να περιλαμβάνονται σε μια έκθεση βιωσιμότητας: στρατηγική και προφίλ, προσέγγιση διαχείρισης και δείκτες απόδοσης. Δεν υπάρχει κανένας κανονισμός που να υποχρεώνει τις αμερικανικές εταιρείες να παρέχουν ανεξάρτητες αναφορές αειφορίας, αλλά η τάση να τις παρέχουν αυτές είναι σίγουρα αυξανόμενη. Μολονότι μόνο το 32% των 100 κορυφαίων εταιρειών των ΗΠΑ από πλευράς εσόδων που ερευνήθηκαν το 2005 εξέδωσε ανεξάρτητες αναφορές αειφορίας, το ποσοστό αναφοράς αυξήθηκε σε 73% το 2008, σύμφωνα με την KPMG.

Η IMA αναγνωρίζει την Johnson & Johnson ως "ηγετικό οργανισμό" σε αυτή την αναπτυσσόμενη τάση σχετικά με την κοινωνική ευθύνη. Για το άρθρο αυτό διεξήγαμε συνεντεύξεις με δύο στελέχη που κατέχουν βασικούς ρόλους στην προετοιμασία των εκθέσεων βιωσιμότητας της J & J: Brian Boyd, παγκόσμιος αντιπρόεδρος για θέματα περιβάλλοντος, υγείας και ασφάλειας και Elizabeth (Tish) Lascelle, τότε διευθύντρια περιβάλλοντος, υγείας και ασφάλειας Στρατηγική και Αξιοπιστία. Επίσης, αναλύσαμε τα SRs της εταιρείας από την αρχή χρησιμοποιώντας ισχυρές τεχνικές ανάλυσης περιεχομένου. Συνολικά, τα ευρήματά μας δείχνουν πώς η αναφορά της βιωσιμότητας έχει εξελιχθεί σε Johnson & Johnson ώστε να γίνει πλήρως ενοποιημένη με την κουλτούρα και την αποστολή της.

Table 1: Johnson & Johnson's Sustainability Reports, 1993–2008

	2008	2007	2006	2005
Title of report	Sustainability Report	Sustainability Report	Sustainability Report	Sustainability Report
Catchphrase	Caring for the world... one person at a time	Profiles in commitment	Passion, performance, possibilities	Engaging more people, preserving the planet
Number of pages	38	45	36	52
Location of credo	Back cover	Back cover	p. ii	p. 2

	2004	2003	2002	2001
Title of report	Sustainability Report	Sustainability Report	Environmental, Health and Safety Sustainability Report	Environmental, Health and Safety Sustainability Report
Catchphrase	Living our credo	Healthy people, healthy planet, healthy futures	Healthy people, healthy planet	Healthy people, healthy planet
Number of pages	44	50	34	34
Location of credo	p. 7	Back cover	Back cover	Back cover

	2000	1999	1998	1996
Title of report	Environmental, Health and Safety Sustainability Report	Environmental, Health and Safety Report	Environmental, Health and Safety Report	Sustaining Our Worldwide Environmental Commitment
Catchphrase	Healthy people, healthy planet	Healthy people, healthy planet	n/a	Sustaining our worldwide environmental commitment
Number of pages	30	18	39	24
Location of credo	Back cover	Back cover	p. 2	Not included

	1993
Title of report	A Special Responsibility
Catchphrase	A Special Responsibility
Number of pages	31
Location of credo	Not included

Εκθέσεις αναφοράς στην J&J

Η Johnson & Johnson έχει ένα σχετικά μακρύ ιστορικό αναφοράς βιωσιμότητας σε σύγκριση με τις περισσότερες αμερικανικές εταιρείες. Αρχικά ξεκίνησε τον καθορισμό περιβαλλοντικών στόχων το 1990. Ακολούθησαν δημόσιες αναφορές το 1993 και το 1996, με ετήσιες εκθέσεις SR που ξεκίνησαν το 1998. Οι πρώτες εκθέσεις επικεντρώθηκαν κυρίως στα περιβαλλοντικά ζητήματα και χρησιμοποίησαν τον τίτλο «Περιβάλλον, Υγεία και Ασφάλεια». Ωστόσο, μέχρι το 2003, οι προσπάθειες υποβολής εκθέσεων για την αειφορία του Johnson & Johnson είχαν σαφώς διευρυνθεί και εξελίχθηκαν σε αυτό που στη συνέχεια μετονομάστηκε σε «Έκθεση για τη βιωσιμότητα». Η ανάλυση των λέξεων δείχνει μια σχεδόν τετραπλάσια αύξηση της διάρκειας των εκθέσεων αυτών, υποδεικνύοντας ότι το περιεχόμενο και τα θέματα που καλύπτονται επεκτάθηκαν δραματικά τα τελευταία χρόνια. Ο πίνακας 1 παρουσιάζει συνοπτικά τις 13 αναφορές αειφορίας του J & J από το 1993 έως το 2008.

Σύμφωνα με τον Brian Boyd, ο οποίος ήταν υπεύθυνος για τη διαδικασία υποβολής εκθέσεων για την αειφορία από το 1999 έως το 2008, όταν μεταφέρθηκε στις Εταιρικές Επικοινωνίες, ο πρωταρχικός λόγος που δημοσιεύει η Johnson & Johnson είναι να συνεργάζεται με εξωτερικούς μετόχους.

Ο σκοπός είναι διττός:

1. Να αναλυεί τι κάνει η Johnson & Johnson σε σχέση με θέματα βιωσιμότητας και ποιες είναι οι στρατηγικές της επιχείρησης, και
2. Να συμμετάσχουν τα ενδιαφερόμενα μέρη στη διαδικασία μέσω της ανταλλαγής πληροφοριών.

Ο Boyd εικάζει ότι ένας από τους πρωταρχικούς παράγοντες των πρωτοβουλιών έγκαιρης πληροφόρησης περιελάμβανε αυξημένη ζήτηση από εξωτερικούς παράγοντες για πληροφορίες σχετικά με τις περιβαλλοντικές πολιτικές της εταιρείας. Αυτό υποστηρίζει τις προηγούμενες έρευνες που υποδηλώνουν ότι οι εθελοντικές SRs μειώνουν την ασυμμετρία πληροφόρησης μεταξύ των επιχειρήσεων και του κοινού. Γενικά, η Johnson & Johnson παράγει SRs για το πλήρες φάσμα των ενδιαφερομένων, από τον γείτονα που ζει κοντά σε ένα εργοστάσιο παραγωγής μέχρι την παγκόσμια επενδυτική κοινότητα.

Γιατι υποβάλουμε τέτοιες εκθέσεις;

Η υποβολή εκθέσεων για τη βιωσιμότητα παραμένει προαιρετική, αλλά η έρευνα προτείνει δύο διαφορετικές θεωρίες σχετικά με το γιατί το κάνουν οι επιχειρήσεις: ηθική έναντι οικονομικής. Οι δεοντολογικές απόψεις καταδεικνύουν ότι οι επιχειρήσεις έχουν κοινωνικές και ηθικές υποχρεώσεις να ασκούν κοινωνικά υπεύθυνες δραστηριότητες και, ως εκ τούτου, να αναφέρουν τις δραστηριότητες αυτές, διότι είναι "το σωστό πράγμα". Οι οικονομικές θεωρίες, αφετέρου υποστηρίζουν ότι οι εκθέσεις βιωσιμότητας δημιουργούν καλύτερη εταιρική φήμη που, με τη σειρά τους, δημιουργεί πλούτο των μετόχων μέσω αυξημένων κερδών. Οι συνεντεύξεις μας στη Johnson & Johnson συμφωνούν και με τις δύο απόψεις. Για παράδειγμα, η εταιρική κουλτούρα της εταιρείας έχει ριζώσει στα πιστεύω της και προκαλεί τους εσωτερικούς φορείς λήψης αποφάσεων «να θέσουν τις ανάγκες και την ευημερία των ανθρώπων που υπηρετούμε πρώτα».

Ο Robert Wood Johnson, πρώην πρόεδρος της εταιρείας και ένας από τους ιδρυτές του, δημιούργησε το πιστεύω του το 1943, πριν η J & J δημοσιοποιηθεί και πολύ πριν κάποιος χρησιμοποιήσει τον όρο "εταιρική κοινωνική ευθύνη". Ο δικτυακός τόπος της εταιρείας εξηγεί: Απλά μια ηθική πυξίδα. Πιστεύουμε ότι είναι μια συνταγή για επιχειρηματική επιτυχία. Το γεγονός ότι η Johnson & Johnson είναι μία από τις λίγες μόνο εταιρείες που έχουν αναπτυχθεί και συνεχίζουν σε περισσότερο από έναν αιώνα αλλαγής. "Η ανασκόπηση των SRs Johnson & Johnson αποκαλύπτει συνεχώς συγκεκριμένες αναφορές στο πιστεύω και τις ευθύνες της εταιρείας Τέσσερις ομάδες

ενδιαφερομένων, με τη σειρά αυτή: πελάτες (συμπεριλαμβανομένων των γιατρών, νοσηλευτών, ασθενών, γονέων, καταναλωτών, προμηθευτών και διανομέων), των εργαζομένων, της κοινότητας (τοπικής και παγκόσμιας) και τέλος των μετόχων. Η διοίκηση της J & J πιστεύει ότι εάν ικανοποιηθούν οι ανάγκες των τριών πρώτων ομάδων ενδιαφερομένων, τότε θα πρέπει να αποκομιστούν δίκαια κέρδη στους επενδυτές.

Ο Πίνακας 2 δείχνει πώς η έμφαση σε κάθε ομάδα ενδιαφερομένων έχει μετατοπιστεί κατά τη διάρκεια των ετών. Ο Brian Boyd αναγνώρισε ορισμένα οφέλη από την έκθεση βιωσιμότητας της εταιρείας, αν και παραδέχεται ότι δεν είναι αναγκαστικά οικονομικά. Με άλλα λόγια, αν και δεν υπάρχει ευθεία γραμμή που να συνδέει τις δραστηριότητες της SR με την εξοικονόμηση κόστους, συχνά ακολουθούν άυλα οφέλη. Για παράδειγμα, ελλείψει πληροφορίας, πολλοί άνθρωποι θα αναλάβουν το χειρότερο από τις δραστηριότητες περιβαλλοντικής, υγειονομικής και ασφάλειας μιας επιχείρησης. Με την παραγωγή ενός ολοκληρωμένου SR ετησίως, η Johnson & Johnson ικανοποιεί τις ανάγκες πληροφόρησης πολλών ενδιαφερομένων, εκτός από τους υπεύθυνους για τη διαχείριση των κινδύνων. Η κοινότητα συνηγορίας, για παράδειγμα, θέλει να μάθει τι κάνουν οι μεγάλες επιχειρήσεις και οι SRs μπορούν να ενθαρρύνουν τη συζήτηση. Παρέχουν επίσης πληροφορίες σε πρακτορεία που αξιολογούν τις εταιρείες με βάση τις δραστηριότητες βιωσιμότητας.

Αυτές οι αξιολογήσεις, με τη σειρά τους, επηρεάζουν τις συστάσεις των οικονομικών αναλυτών και τις αποφάσεις των επενδυτών. Παραδείγματα αξιολογήσεων και οργανισμών περιλαμβάνουν τον δείκτη ευελιξίας Dow Jones (DJSI), τον δείκτη FTSE4Good και τους συμβούλους στρατηγικής αξίας Innovest. Η διαδικασία υποβολής εκθέσεων μετριάξει επίσης τον κίνδυνο. Μια μελέτη του 1997, του Tom Brown και του Peter Dacin, "Η Εταιρεία και το Προϊόν: Εταιρικές Συμπράξεις και Απαντήσεις Καταναλωτικών Προϊόντων", διαπίστωσε ότι οι αρνητικές αντιλήψεις σχετικά με την εταιρική κοινωνική ευθύνη παράγουν αρνητικές επιπτώσεις στη συμπεριφορά των καταναλωτών και αντίστροφα. Ο Boyd επισημαίνει ότι οι SRs μειώνουν το ενδεχόμενο η μη κυβερνητική οργάνωση (ΜΚΟ) να ξεκινήσει μια αρνητική διαφημιστική καμπάνια για ένα θέμα. Μια αρνητική εκστρατεία θα μπορούσε να καταρρεύσει σε μειωμένες

πωλήσεις και μειωμένα κέρδη, παρέχοντας έτσι στήριξη σε οικονομικούς λόγους για την υποβολή εκθέσεων.

Table 2: Changes in Stakeholder Coverage, Content, and Tone

TOTAL PARAGRAPHS = 2,783	EARLY REPORTS (1993 – 1999) 510 PARAGRAPHS	MIDDLE REPORTS (2000-2003) 974 PARAGRAPHS	NEWEST REPORTS (2004-2008) 1,299 PARAGRAPHS	CHANGE FROM EARLY TO NEWEST REPORTS
STAKEHOLDER COVERAGE*				
Customers	2.2%	2.0%	13.2%	+ 501.9%
Employees	30.6%	37.8%	21.0%	- 31.3%
Community	28.2%	21.2%	20.7%	- 26.6%
Investors	0.0%	0.3%	2.5%	n/a
Two or more groups	16.7%	19.4%	34.1%	+ 104.2%
No specific focus	22.3%	19.3%	7.9%	- 64.4%
PARAGRAPH CONTENT*				
Community issues	8.4%	13.5%	15.7%	+ 87.0%
HR/Diversity issues	2.5%	5.4%	5.9%	+ 137.1%
Environmental issues	57.7%	31.3%	30.6%	- 47.0%
General content	8.0%	18.6%	20.3%	+ 153.1%
Health & safety issues	22.4%	29.0%	11.7%	- 47.8%
Supply chain issues	1.0%	7.7%	15.9%	+ 1,485.8%
PARAGRAPH TONE*				
Positive	93.1%	84.1%	85.0%	- 8.7%
Negative	2.2%	4.2%	2.8%	+ 26.0%
Neutral	4.7%	11.7%	12.2%	+ 160.4%

*Chi-square significant at $\alpha = .0001$.

Ποιος είναι υπεύθυνος για τις εκθέσεις αειφορίας;

Πολυάριθμες λειτουργικές ομάδες συμμετέχουν στη διαδικασία υποβολής εκθέσεων J & J σχετικά με τη βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένης της Παγκόσμιας Περιβαλλοντικής, Υγείας και Ασφάλειας, Εταιρικών Εισφορών, Εταιρικών Επικοινωνιών, Επενδυτικών Σχέσεων, Προμηθειών, Παγκόσμιων Επιχειρήσεων, Ανθρώπινου Δυναμικού και άλλων σχετικών ηγετών επιχειρηματικών μονάδων. Για παράδειγμα, εάν η έκθεση βιωσιμότητας περιέχει μια ιστορία σχετικά με τις φαρμακευτικές προόδους της εταιρείας HIV, αυτός ο ηγέτης των επιχειρηματικών μονάδων έχει συμμετάσχει σε αυτό το μέρος της διαδικασίας συζήτησης και έκθεσης. Οι λογιστές διαχείρισης και οι επαγγελματίες του χρηματοπιστωτικού τομέα συμμετέχουν επίσης στη διαδικασία αναφοράς της Johnson & Johnson, καθώς είναι σε θέση να διαχειριστούν και να μετρήσουν βασικά στοιχεία της αναφοράς.

Παρόλο που μεγάλο μέρος των οικονομικών στοιχείων των SRs προέρχεται άμεσα από την ετήσια έκθεση του τρέχοντος έτους, το λογιστικό και οικονομικό προσωπικό συνεισφέρει επίσης με πληροφορίες που δεν είναι άμεσα διαθέσιμες από αυτό. Απευθύνουν ερωτήσεις σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο οι χρηματοοικονομικές πληροφορίες θα πρέπει να δηλώνονται και αντικατοπτρίζουν τους κανονισμούς της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (SEC) και άλλες κατευθυντήριες γραμμές και απαιτήσεις αναφοράς. Είναι ενδιαφέρον ότι δεν υπάρχουν ειδικά συστήματα στη Johnson & Johnson για την παροχή δεδομένων για τις εκθέσεις. Κάθε επικεφαλής της λειτουργίας χρησιμοποιεί τα δικά του εσωτερικά συστήματα για τη συλλογή και αναφορά σχετικών δεδομένων στους επικεφαλείς του έργου, με εξαίρεση τον Ανθρώπινο Δυναμικό. Το HR συνεισφέρει στην επικύρωση της διαδικασίας SR, αλλά όχι απαραίτητα για την παροχή δεδομένων για την αναφορά.

Επίσης, η J & J στερείται επίσημης πολιτικής όσον αφορά την εμπιστευτικότητα, αντί αυτού βασίζεται στην κρίση των επικεφαλών των λειτουργιών για να αποφύγει την απελευθέρωση δεδομένων ευαίσθητων σε ανταγωνιστικό, νομικό ή επιχειρηματικό πλαίσιο. Ενώ ο Boyd έχει υποστηρίξει τη μεγαλύτερη διαφάνεια στη διαδικασία SR, Οι ηγέτες είναι ανήσυχοι με αυτήν την άποψη. Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, το

Τμήμα Εταιρικών Επικοινωνιών της J & J παράγει τώρα τις εκθέσεις βιωσιμότητας μαζί με τις ετήσιες εκθέσεις, συλλέγοντας δεδομένα από τους αντίστοιχους επικεφαλείς των λειτουργιών, οι οποίοι εντοπίζουν τα σχετικά θέματα στις υπηρεσίες τους. Η ομάδα των περίπου 10 αρχηγών των λειτουργιών, συμπεριλαμβανομένου του Boyd, συνεχίζει να συναντάται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας.

Τι περιλαμβάνει η έκθεση;

Γενικά, η Johnson & Johnson παράγει τις εκθέσεις της σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές GRI, με τις πιο εκθέσεις να παρέχουν ένα κλειδί στο τέλος της αναφοράς που αναφέρει τους κώδικες GRI. Η ανάλυση περιεχομένου μας δείχνει ότι ο αριθμός και ο τύπος των πληροφοριών που έχουν αναφερθεί έχουν αλλάξει σημαντικά με την πάροδο των χρόνων, αντανakλώντας τον εσωτερικό αγώνα της J & J για να καθορίσει τι πρέπει να αναφέρεται - και σε ποια ποσότητα και βάθος - για να ικανοποιήσει τις ευθύνες της. Παραδείγματος χάρη, διαπιστώσαμε ότι στις πρόσφατες εκθέσεις εμφανίστηκαν συχνότερα τόσο οι δείκτες υγείας των εργαζομένων (χρήση καπνού, υψηλή χοληστερόλη, αδράνεια κ.α.) όσο και οικονομικοί παράγοντες (έσοδα από πωλήσεις, καθαρά κέρδη, τιμή μετοχών κ.λπ.) Οι παράγοντες ασφάλειας των εργαζομένων (ατυχήματα αυτοκινήτων στόλου, χαμένες εργάσιμες ημέρες και άλλα) παρέμειναν σε μεγάλο βαθμό συνεπείς καθ 'όλη τη διάρκεια του χρονικού πλαισίου. Ο Πίνακας 3 συνοψίζει την εξέλιξη του περιεχομένου των 13 SRS του Johnson & Johnson, συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών δεικτών υγείας, εργαζομένων, ασφάλειας εργαζομένων και περιβαλλοντικών δεικτών που αναφέρθηκαν από το 1993 έως το 2008. (Λεπτομέρειες σχετικά με κάθε σύνολο δεικτών διατίθενται από οποιονδήποτε από τους συγγραφείς. Το τέλος του άρθρου για τις πληροφορίες επικοινωνίας τους.)

Οι εξωτερικές δυνάμεις επηρεάζουν επίσης το περιεχόμενο. Ο Boyd εξήγησε ότι όταν οι ανταγωνιστές άρχισαν να αναφέρουν ορισμένα στοιχεία γραμμής ευρετηρίου, η J & J επέλεξε να συμπεριλάβει τις ίδιες μετρήσεις, παρόλο που δεν έχουν καμία χρησιμότητα ή όφελος για την εταιρεία. Ωστόσο, το DJSI απαιτεί ορισμένες μετρήσεις όταν ταξινομεί εταιρείες που ακόμη και τώρα η Johnson & Johnson δεν αισθάνεται σημαντικό να αναφέρει. Ως αποτέλεσμα, λέει ο Boyd, η εταιρεία λαμβάνει μια

χαμηλότερη κατάταξη για το DJSI επειδή επιλέγει να μετρήσει και να διαχειριστεί αυτό που είναι ζωτικής σημασίας για τον εαυτό της και τους ενδιαφερόμενους, παρά για το τι είναι σημαντικό για τους οργανισμούς αξιολόγησης. Ενώ ο κατάλογος δεικτών GRI δεν οδηγεί το περιεχόμενο των εκθέσεων της Johnson & Johnson, βοηθά την εταιρεία να συντονίζει τα αναφερόμενα στοιχεία και να παρέχει συνεκτικότητα από έτος σε έτος. Αυτό που θέλει να διαχειριστεί η J & J προέρχεται από τη στρατηγική, τη πίστη και τους ενδιαφερόμενους.

Η σαφής περιγραφή της αποστολής συμβάλλει στην υποβολή εκθέσεων εταιρικής βιωσιμότητας. Ο Boyd θεωρεί ότι η Johnson & Johnson βρίσκεται μπροστά από την καμπύλη υποβολής εκθέσεων για την αειφορία, επειδή παραμένει πιστή στην πίστη της και επειδή παρακολουθεί στενά τις παγκόσμιες τάσεις σε ό, τι δεδομένα αναφέρονται παγκοσμίως, όχι μόνο στη φαρμακευτική βιομηχανία ή στις ΗΠΑ. Αναφέροντας τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα προτού υπάρξει μεγάλη δημόσια ώθηση για τις πληροφορίες.

Table 3: Characteristics of Johnson & Johnson's Sustainability Reports, 1993–2008

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002
Number of awards/recognitions	25	18	14	16	19	22	21
Number of organizational partners	18	n/a	6	13	20	20	20
Organizational chart included	No	No	No	No	Yes	Yes	Yes
Indicators presented in tables and/or graphs							
Economic	11	9	9	4	5	5	1
Employee health	4	4	4	4	4	4	4
Employee safety	2	4	5	5	5	5	5
Environmental	11	10	9	12	13	12	17
Total indicators	28	27	27	25	27	26	27

	2001	2000	1999	1998	1996	1993
Number of awards/recognitions	18	14	7	27	4	0
Number of organizational partners	18	17	0	14	10	13
Organizational chart included	Yes	Yes	No	Yes	Yes	No
Indicators presented in tables and/or graphs						
Economic	1	3	4	4	4	2
Employee health	4	0	3	0	0	0
Employee safety	5	5	5	5	0	0
Environmental	16	12	10	11	7	10
Total indicators	26	20	22	20	11	12

Λόγω των φόβων για εσωτερική προκατάληψη, ορισμένοι υποστηρικτές της διαφάνειας υποστηρίζουν την ανεξαρτησία της ασφάλειας τρίτων, αναφέροντας εκθέσεις βιωσιμότητας τείνουν να επικεντρώνονται σε θετικά αποτελέσματα και ότι οι περιγραφικές πληροφορίες σπανίως συνοδεύουν δεδομένα αναφοράς. Η ανάλυση περιεχομένου μας υποστηρίζει αυτό το εύρημα. Έχουμε κωδικοποιήσει κάθε παράγραφο των εκθέσεων της Johnson & Johnson ως θετικό, αρνητικό ή ουδέτερο και διαπίστωσε ότι οι θετικές πληροφορίες αντισταθμίζουν δραματικά αρνητικές ή ουδέτερες πληροφορίες (βλ. Πίνακα 2). Ωστόσο, τα τελευταία 15 χρόνια - ενδεχομένως σε αντίθεση με τις εξωτερικές πιέσεις - οι μεταβολές στον τόνο ήταν σημαντικές: η θετική

κάλυψη μειώθηκε περίπου 9%, ενώ η αρνητική και ουδέτερη κάλυψη αυξήθηκε κατά 26% και 160% αντίστοιχα.

Υπάρχουν διάφορες πηγές εξωτερικής διασφάλισης, συμπεριλαμβανομένων των παρόχων επαγγελματικής ασφάλισης (όπως οι δημόσιες εταιρείες λογιστικής), των ομάδων ενδιαφερομένων ή άλλων ομάδων. Η KPMG αναφέρει ότι οι περισσότερες εταιρείες Fortune Global 250 (G250) που χρησιμοποιούν αξιοπιστία τρίτων βασίζονται σε έναν σημαντικό λογιστικό οργανισμό, ωστόσο η πλειοψηφία των εταιρειών που διεξήγαγε έρευνα για την έκθεσή της για το 2008 δεν χρησιμοποίησε καμία μορφή εξωτερικής διασφάλισης. Επιπλέον, τα ποσοστά αξιοπιστίας είναι τα χαμηλότερα στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά.

Ο αριθμός των εταιρειών G250 / N100 που ανέφεραν επίσημη βεβαιότητα στις αναφορές τους αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, αλλά παρέμεινε μόλις το 40% το 2008. Από τον Ιούνιο του 2009, 338 από τις εκθέσεις που υποβλήθηκαν στο GRI είχαν "+" Αναφέροντας τη βεβαιότητα τρίτων. Αν και αυτό είναι μόνο το ένα τρίτο των 1.002 αναφορών που υποβλήθηκαν από την 1η Ιανουαρίου 2008, αντιπροσωπεύει το 48% των 701 αναφορών που κατατέθηκαν με επίπεδο εφαρμογής και 72% των 285 αναφορών στο επίπεδο εφαρμογής A. (Τα επίπεδα εφαρμογών παρέχουν μια ένδειξη του βαθμού στον οποίο οι εκθέσεις βιωσιμότητας χρησιμοποιούν κατευθυντήριες γραμμές GRI. Τα επίπεδα περιλαμβάνουν το A, B ή C, με τα προαναφερθέντα "+" για εξωτερική διασφάλιση. Τα υψηλότερα επίπεδα εφαρμογής απαιτούν πρόσθετες γνωστοποιήσεις και περισσότερους δείκτες απόδοσης.) Johnson & O Johnson δεν δηλώνει επί του παρόντος ένα επίπεδο αναφοράς. Αντ' αυτού, η πλέον πρόσφατη έκθεση περιλαμβάνει δείκτη με αναφορά στους δείκτες G3 που αναφέρονται στην έκθεση.

Σύμφωνα με την Elizabeth Lascelle της J & J, η εταιρεία σχεδιάζει να αυτοανακηρύξει ένα επίπεδο αίτησης χωρίς την εξασφάλιση τρίτου. Ενώ η εξωτερική ασφάλεια αυξάνει την αξιοπιστία και την εγκυρότητα των εκθέσεων, οι επιχειρήσεις θα την επιδιώξουν μόνο όταν τα καθαρά οφέλη υπερβούν το καθαρό κόστος. Η Johnson & Johnson αποφεύγει την εξωτερική διαβεβαίωση επειδή βρίσκει τη διαδικασία πολύ δαπανηρή και χρονοβόρα χωρίς προστιθέμενη αξία, τουλάχιστον από την προοπτική του Brian

Boyd. Η J & J ζήτησε επίσημη διαβεβαίωση για μια προηγούμενη έκθεση, αλλά η διαδικασία ήταν τόσο κουραστική ώστε το γραφείο του Μπόντς αποφάσισε να σταματήσει τη διαδικασία τα τρία τέταρτα του δρόμου. Μια άλλη επιλογή περιλαμβάνει την άσκηση κάποιας μορφής εξωτερικής διαβεβαίωσης από τις ομάδες ενδιαφερομένων.

Η Johnson & Johnson διατηρεί συχνές επαφές με πολλές από αυτές τις ομάδες (συμπεριλαμβανομένων των επενδυτών, των ακαδημαϊκών, των συμβούλων, των ΜΚΟ και των κοινοτικών οργανώσεων) προκειμένου να κατανοήσει καλύτερα τι χρειάζεται να κάνει η εταιρεία για να παραμείνει υπεύθυνη από κοινωνική και περιβαλλοντική άποψη. Επί του παρόντος, ωστόσο, η εταιρεία δεν ζητά από αυτές τις ομάδες να παρέχουν οποιαδήποτε διασφάλιση των τελικών εκθέσεων ή της ίδιας της διαδικασίας αναφοράς. Αυτή η αλληλεπίδραση απλά βοηθάει τη J & J να καθορίσει τη στρατηγική και τους στόχους της για να ανταποκριθεί στις ανάγκες των ενδιαφερομένων.

Ο ρόλος των μετόχων και η διανομή των εκθέσεων

Στη Johnson & Johnson, τα ενδιαφερόμενα μέρη παραμένουν αξιόλογοι συμμετέχοντες στον καθορισμό στρατηγικών, όπως ο Healthy Planet 2010, ο οποίος περιγράφει τους μείζονες περιβαλλοντικούς στόχους της εταιρείας και τα έργα βελτίωσης. Εν τω μεταξύ, κάθε χρόνο η J & J στέλνει τελικά, εγκρίνει την έκθεση αειφορίας ηλεκτρονικά σε όλους τους υπαλλήλους και με αντίγραφα για το διοικητικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και τα κορυφαία ανώτερα διευθυντικά στελέχη παγκοσμίως. Όλοι οι αυτοαποκαλούμενοι "κοινωνικά υπεύθυνοι" επενδυτές, οι σχετικοί κρατικοί φορείς και οι ανταγωνιστές λαμβάνουν επίσης αντίγραφα, όπως και άλλοι ενδιαφερόμενοι, κατόπιν αιτήματος. Επιπλέον, νέες και παλαιότερες αναφορές είναι πάντα διαθέσιμες στην ιστοσελίδα Johnson & Johnson. Η ανατροφοδότηση των ενδιαφερομένων μερών συνεχίζει να διαμορφώνει τις εκθέσεις βιωσιμότητας της J & J. Η εισαγωγή το 2007 σημειώνει τον αντίκτυπο της ανατροφοδότησης από τους υπαλλήλους και τα εξωτερικά κόμματα, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, και από τρεις εξωτερικές αξιολογήσεις σχετικά με τη μορφή της έκθεσης. Με βάση τα δεδομένα που συγκεντρώθηκαν από αυτές τις πηγές, ο Johnson & Johnson κατέληξε στο συμπέρασμα ότι οι χρήστες των αναφορών συνήθως επιθυμούν εμπειριστατωμένη συζήτηση σχετικά με ζητήματα

σημαντικά για τους, αντί να χρειάζεται να διαβάσουν τις εκθέσεις. Σε ανταπόκριση, η εταιρεία τροποποίησε την αναφορά του 2007 για να παρέχει πληρέστερη κάλυψη σε βασικά θέματα. Είναι σαφές από την εμπειρία της Johnson & Johnson με την αναφορά βιωσιμότητας ότι πρέπει να υπάρξει διαχείριση buy-in για να είναι επιτυχής η διαδικασία.

Όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, η υποβολή βιωσιμότητας είναι εντελώς εθελοντική στις Ηνωμένες Πολιτείες και επιβάλλει πρόσθετο κόστος σε μια επιχείρηση, ωστόσο τα οφέλη ενδέχεται να είναι άυλα. Επίσης, ελλείψει πληροφοριών, οι ενδιαφερόμενοι θα αναλάβουν το χειρότερο. Η Johnson & Johnson διαπίστωσε ότι για να είναι η υποβολή εκθέσεων βιωσιμότητας πραγματικά επωφελής για την εταιρεία, τα δεδομένα πρέπει να καθοδηγούνται από αυτό που η εταιρεία θέλει να μετρήσει και να διαχειριστεί, καθώς και από το τι απαιτούν οι εξωτερικοί ενδιαφερόμενοι. Μια εστιασμένη ανάλυση των αναγκών των ενδιαφερομένων θα αποδειχθεί επωφελής για την ενίσχυση της αναφοράς της βιωσιμότητας της επιχείρησής σας. Η διαδικασία αναφοράς της J & J αποτελεί ένα λαμπρό παράδειγμα του σωστού τρόπου να προχωρήσουμε.

Επίλογος

Αντικείμενο της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας αποτέλεσε η ενασχόληση με τον τομέα της βιωσιμότητας και συγκεκριμένα της αειφόρου λογιστικής.

Στο πρώτο κεφάλαιο παρατέθηκαν γενικά στοιχεία για τη βιωσιμότητα καθώς και η εξέλιξη που έχει όρος κατά τα τελευταία 30-40 χρόνια.

Στο δεύτερο κεφάλαιο, παρουσιάστηκε η έννοια της αειφόρου λογιστικής. Αναλύεται η ιστορική εξέλιξη της έννοιας, αλλά και το ποια η σύνδεση της με την ανάπτυξη ενός οργανισμού.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάστηκαν τα αποτελέσματα από την εφαρμογή της αειφόρου λογιστικής. Είδαμε ποια είναι τα ενδιαφερόμενα μέρη και αναπτύχθηκαν τα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα που μπορεί να προκύψουν.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθενται τα πλέον γνωστά πλαίσια εκθέσεων αειφορίας. Αναλύεται το κάθε ένα ξεχωριστά, δίνοντας έμφαση στα χαρακτηριστικά τους αλλά και στον τρόπο προσέγγισης του κάθε ενός από αυτά. Αυτά είναι το GRI, το TBL (Triple Bottom Line), ο OECD, UNCSD και το Πλαίσιο αειφόρου λογιστικής

Στο πέμπτο κεφάλαιο πραγματοποιείται ανάλυση του πλαισίου GRI, παρουσιάζοντας τις Κατευθυντήριες οδηγίες, τις θεμελιώδεις αρχές έκθεσης καθώς και τους Δείκτες μέτρησης.

Στο έκτο κεφάλαιο, αναφέρεται ο ρόλος του οικονομικού διευθυντή. Σε πρώτο επίπεδο αναλύεται η σημαντικότητα του ρόλου του και ποια η συμμετοχή του στην αειφόρο ανάπτυξη. Αλλά γίνεται λόγος και για τα εργαλεία που χρησιμοποιεί αλλά και ποιες μεθόδους οικονομικής ανάλυσης.

Στην συνέχεια, παρουσιάζεται η κριτική – αντίθετη άποψη

Τέλος, μελετάμε την περίπτωση του οργανισμού Johnson & Johnson.

Βιβλιογραφία-Αρθογραφία

Accounting for Sustainability Project (2007). Accounting for Sustainability. <<http://www.accountingforsustainability.org/files/pdf/The%20Accounting%20for%0Sustainability%20Report.pdf>>.

Accounting for Sustainability Project (2010). The International Integrated Reporting Committee (IIRC) Press Release. <<http://www.accountingforsustainability.org/files/pdf/Press%20Release.pdf>>.

Adams, C. A., & Larrinaga-González, C. (2007). Engaging with organisations in pursuit of improved sustainability accounting and performance. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 20, 333-355.

Arrow, K., Dasgupta, and Maler (2004). Are We Consuming Too Much?, *Journal of Economic Perspectives*, American Economic Association, Vol. 18(3), pages 147-172.

Adams, C. and Whelan, G. (2009), “Conceptualising future change in corporate sustainability reporting”, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 22 No. 1, pp. 118-43.

Adams, C.A. (2002), “Internal organisational factors influencing corporate social and ethical reporting: beyond current theorising”, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 15 No. 2, pp. 223-50.

Adams, C.A. and Larrinaga-Gonzalez, C. (2007), “Engaging with organisations in pursuit of improved sustainability accounting and performance”, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 20 No. 3, pp. 333-55.

Accounting for Sustainability Group. (2006). *Accounting for Sustainability: A Review of Academic Literature*: ASG. HRH The Prince.

Antheaume, N. (2007). Full cost accounting: Adam Smith meets Rachel Carson? In J. Unerman, J. Bebbington & B. O’Dwyer (Eds.), *Sustainability accounting and accountability*. London: Routledge.

Atkinson, G. (2002). Measuring corporate sustainability. *Journal of Environmental Planning and Management*, 43(2), 235–244.

- Ayres, R. U. (1995). Life cycle analysis: A critique. *Resources Conservation and Recycling*, 14, 199–223.
- Azar, C., Holmberg, J., & Lindgren, K. (1996). Socio-ecological indicators for sustainability. *Ecological Economics*, 18, 89–112.
- Baker, M. (2002). The GRI—The will to succeed is not enough. *Corporate Social Responsibility News and Resources*, <http://www.mallenbaker.net/csr/CSRfiles/GRI.html>.
- Banerjee, S.B. (2008), “Corporate social responsibility: the good, the bad and the ugly”, *Critical Sociology*, Vol. 34 No. 1, pp. 51-7.
- Bartelmus, P. (1992). Accounting for sustainable growth and development. *Structural Change and Economic Dynamics*, 3(2), 241-260.
- Bartelmus, P. (2007). SEEA-2003: Accounting for sustainable development? *Ecological Economics*, 61(4), 613-616.
- Bebbington, J., Higgins, C. and Frame, B. (2009), “Initiating sustainable development reporting: evidence from New Zealand”, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, Vol. 22 No. 4, pp. 588-625.
- Bebbington, J., & Gray, R. (2001). An account of sustainability: Failure, success and a reconceptualization. *Critical Perspectives on Accounting*, 12, 557–587.
- Bebbington, J., & Tan, J. (1996). Accounting for sustainability. *Chartered Accountants Journal*, (July), 75–76.
- Bebbington, J., & Tan, J. (1997). Accounting for sustainability. *Chartered Accountants Journal*, (February), 37–40.
- Bebbington, J., Unerman, J., & O’Dwyer, B. (Eds.). (2014). *Sustainability accounting and accountability* (2nd ed.). London, UK: Routledge.
- Bebbington, J., & Gray, R. (2001). An account of sustainability: Failure, success and a reconceptualization. *Critical Perspectives on Accounting*, 12, 557–587.

- Birkin, F. (2000). The art of accounting for science: A prerequisite for sustainable development? *Critical Perspectives on Accounting*, 11(3), 289–309.
- Birkin, F., Edwards, P., & Woodward, D. (2005). Accounting's contribution to a conscious cultural evolution: An end to sustainable development. *Critical Perspectives on Accounting*, 16(3), 185-208.
- Borkowski, S., Welsh, M., and K. Wentzel (2010). Johnson & Johnson: A Case Study on Sustainability Reporting. *IMA Educational Case Journal*, Vol. 3, No. 2, Art. 1 (June).
- Bothwell, G. (1993). Life cycle assessment: How precise? *Beverage World*, 112(1554), 42.
- Broadhead, L. (2002). *International environmental politics: The limits of green diplomacy*. Boulder: Lynne Rienner.
- Brundtland, G. (1987). *Our Common Future: The World Commission on Environment and Development*. (Oxford: Oxford University Press).
- Burritt, R.L., & Schaltegger, S. (2010). Sustainability accounting and reporting: fad or trend? *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 23, 7, 829-846.
- Clarkson, M. (1995). A stakeholder framework for analysing and evaluating corporate social performance. *Academy of Management Review*, 20, 92-117.
- Chiras, D. (1992). *Lessons from nature: Learning to live sustainably on the earth*. Washington, DC: Island Press.
- Christiansen, K. (1997). *Simplifying LCA: Just a cut?* SETAC Europe: LCA Screening and Streamlining Working Group.
- CICA. (1994). *Reporting on environmental performance*. Toronto: Canadian Institute of Chartered Accountants.
- Coleman, R. (2004). Measuring genuine progress—indicators for enlightened society. In *International conference on operationalizing gross national happiness*.

- Cooper, C. (1992). The non and nom of accounting for (m)other nature. *Accounting Auditing and Accountability*, 5(3), 16–39.
- Costanza, R., & Daly, H. (1992). Natural capital and sustainable development. *Conservation Biology*, 1(March), 37–46.
- Daly, H. E. (1990). Toward some operational principles of sustainable development. *Ecological Economics*, 2, 2–6.
- Deegan, C., & Newson, M. (1996). Environmental performance evaluation and reporting for private and public organisations. Sydney: Environmental Protection Authority (NSW).
- Deegan, C. (2002). Introduction: the legitimising effect of social and environmental disclosures – a theoretical foundation. *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 15, 282-311.
- Dey, C. and J. Burns (2010). Integrated Reporting at Novo Nordisk, in *Accounting for Sustainability: Practical Insights*. Ed: Hopwood, A., Unerman, J., and J. Fries (London: Earthscan) 215–232
- Elkington, J. (1999). Triple bottom-line reporting: Looking for balance. *Australian CPA*, (March), 19-21.
- Epstein, M. (2008). *Making Sustainability Work, Best Practices in Managing and Measuring Corporate Social, Environmental, and Economic Impacts*. (San Fransisco: Greenleaf Publishing).
- Gray, R. (1992). Accounting and environmentalism: An exploration of the challenge of gently accounting for accountability, transparency and sustainability. *Accounting, Organizations and Society*, 17(5), 399-425.
- Gray, R. (2001). Thirty years of social accounting, reporting and auditing: what (if anything) have we learnt? *Business Ethics: A European Review*, 10(1), 9-15.
- Gray, R. (1993). *Accounting for the environment*. London: Paul Chapman.

Gray, R. (1994). Corporate reporting for sustainable development: Accounting for sustainability in 2000 AD. *Environmental Values*, 17–45.

Gray, R. (2002). The social accounting project and accounting organizations and society. Privileging engagement, imaginings, new accountings and pragmatism over critique? *Accounting Organizations and Society*, 27, 687–708.

Gray, R., Adams, C.A., & Owen, D. (2014). *Accountability, social responsibility and sustainability: Accounting for society and the environment*. Harlow, UK: Pearson.

Gray, R. (2010), “Is accounting for sustainability actually accounting for sustainability and how would we know? An exploration of narratives of organisations and the planet”, *Accounting, Organizations and Society*, Vol. 35 No. 1, pp. 47-62.

Gray, R. and Bebbington, J. (2000), “Environmental accounting, managerialism and sustainability: is the planet safe in the hands of business and accounting?”, *Advances in Environmental Accounting & Management*, Vol. 1, pp. 1-44.

Gray, R.H. and Milne, M. (2002), “Sustainable reporting: who’s kidding whom?”, *Chartered Accountants Journal of New Zealand*, Vol. 81 No. 6, pp. 66-74.

Global Reporting Initiative (GRI). (2002). *Sustainability reporting guidelines*. Boston.

GRI. (2007). *Sustainability Reporting 10 Years On*. Netherlands: Global Reporting Initiative.

Hawken, P. (1993). *The ecology of commerce: A declaration of sustainability*. London: Phoenix.

Herath, & Gamini. (2005). Sustainable development and environmental accounting: The challenge to the economics and accounting profession. *International Journal of Social Economics*., 32(12), 1035-1050.

Hines, R. (1991). On valuing nature. *Accounting Auditing and Accountability*, 4(3), 27–29.

Hitchcock, D., & Willard, M. (2006). *The Business Guide to Sustainability*. London : United Kingdom.: Earthscan Press.

Howes, R. (1999). Accounting for environmentally sustainable profits. *Management Accounting*, 77(11), 32–33.

International Federation of Accountants (IFAC). (2006). *Professional Accountants in Business: At the Heart of Sustainability?* : IFAC. Information Paper. Professional Accountants in Business Committee.

Ijiri, Y. (1983). On the accountability-based conceptual framework of accounting. *Journal of Accounting and Public Policy*, 2, 75–81.

Ioannou, I., & Serafeim, G. (2014, August 20). The consequences of mandatory corporate sustainability reporting: Evidence from four countries. Harvard Business School Research Working Paper, (11-100).

Jasch, C., & Stasiškienė, Ž. (2005). From environmental management accounting to sustainability management accounting., 34(4), 77-88.

Jasch, K. (2015). Sustainability reporting and impact assessment. EMAN-EU 2015 Conference: Sustainability Accounting for Innovation Management, San Sebastian, Spain, 25-27 March 2015.

Jones, M. J. (1996). Accounting for biodiversity: A pilot study. *British Accounting Review*, 28, 281–303.

Jones, M. J. (2003). Accounting for biodiversity: Operationalising environmental accounting. *Accounting Auditing & Accountability Journal*, 16.(5).

Jorgensen, H. B. (1993). The “green account” of the Danish SteelWorks Ltd. *Social and Environmental Accounting*, 13(1), 2–5.

Kee, P., & de Haan, M. (2003). *Accounting for Sustainable Development*. Netherlands: Division of Macro-economic Statistics and Dissemination Development; Statistics Netherlands.

KPMG (08). *KPMG International Survey of Corporate Responsibility Reporting 2008*.

Lamberton, G. (2005). Sustainability accounting – a brief history and conceptual framework. *Accounting Forum*, 29(1), 7-26.

- Lamberton, G. (1998). Exploring the accounting needs of an ecologically sustainable organisation. *Accounting Forum*, 22(2), 186–209.
- Lamberton, G. (2000). Accounting for sustainable development—A case study of city farm. *Critical Perspectives on Accounting*, 11(5), 583–605.
- Lee, J. L., O’Callaghan, P., & Allen, D. (1995). Critical review of life cycle analysis and assessment techniques and their application to commercial activities. *Resources Conservation and Recycling*, 13, 37–56.
- Lehman, G. (1995). A legitimate concern for environmental accounting. *Critical Perspectives on Accounting*, (6), 393–412.
- Lehman, G. (1999). Disclosing new worlds: A role for social and environmental accounting and auditing. *Accounting Organisations and Society*, 24(3), 214–217.
- Letmathe, P., & Doost, R. K. (2000). Environmental cost accounting and auditing. *Managerial Auditing Journal*, 15(8), 424-430.
- López, M. V., A. Garcia, and L. Rodriguez (2007). Sustainable Development and Corporate Performance: A Study Based on the Dow Jones sustainability Index. *Journal of Business Ethics*. 75: 285-300.
- Martin, C. (1994). *An introduction to accounting*. Sydney: McGraw-Hill.
- Mathew, M.R. (1997), Twenty-five years of social and environmental accounting research: Is there a silver jubilee to celebrate?, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 10(4): 481-531
- Mathews, M. R. (1993). *Socially Responsible Accounting*. London: Chapman & Hall.
- Mathews, M. R. (1995). Social and environmental accounting: A practical demonstration of ethical concern? *Journal of Business Ethics*, 14(8), 663–671.
- Maunder, K. (1996). *Environmental accounting—Is it necessarily an Oxymoron?* Environmental Accounting Symposium: Canberra: Australian National University.

Maunder, K., & Burritt, R. (1991). Accounting and ecological crisis. *Accounting Auditing and Accountability*, 4(3), 9–26.

McKinsey & Co. (2010), “How companies manage sustainability: McKinsey Global Survey results

https://www.mckinseyquarterly.com/Energy_Resources_Materials/Environment/How_companies_manage_sustainability_McKinsey_Global_Survey_results__2558?gp=>

Medley, P. (1997), Environmental accounting – what does it mean to professional accountants?, *Accounting, Auditing & Accountability Journal*, 10(4): 594-600

Milne, M. J. (1991). Accounting, environmental resource values, and non-market valuation techniques for environmental resources: A review. *Accounting Auditing and Accountability*, 4(3), 81–109.

Moldan, B., Billharz, S., et al. (1997). Sustainability indicators: A report on the project on indicators of sustainable development. Chichester: John Wiley & Sons.

Nilsson, J., & Bergstrom, S. (1995). Indicators for the assessment of ecological and economic consequences of municipal policies for resource use. *Ecological Economics*, 14, 175–184.

Organization for Economic Cooperation and Development (OECD). (2001). *Strategies for Sustainable Development: Practical Guidance for Development Co-operation.*: OECD.

Pearce, D., & Turner, K. (1990). *Economics of natural resources and the environment.* Baltimore: Johns Hopkins Press.

Rappaport, A. (1998). *Creating shareholder value – a guide for managers and investors.* New York, NY: The Free Press.

Rubenstein, D. B. (1994). *Environmental accounting for the sustainable corporation: Strategies and techniques*

Schaltegger, S., & Burritt, R. (2006). *Corporate Sustainability Accounting. A Catchphrase for Compliant Corporations or a Business Decision Support for*

Sustainability Leaders? Sustainability Accounting and Reporting (pp. 37-59): Springer Netherlands.

Schaltegger, S. & Burritt, R.L. (2000), *Contemporary Environmental Accounting – Issues, Concepts and Practice*, Greenleaf Publishing, Sheffield, UK

Stevens, C. (2005). *Measuring Sustainable Development: Statistics Brief*. Paris, France.: Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD).

SAC 3. (2002). *Accounting handbook*. Sydney: Prentice Hall.

Sivaraksa, S. (1992). *Seeds of peace. A Buddhist vision for renewing society*. Berkeley: Parallax Press.

Solomons, D. (1995, March). Criteria for choosing an accounting model. *Accounting Horizons*, 9(1), 42–51.

Starik, M., & Rands, G. P. (1995). Weaving an integrated web: Multilevel and multisystem perspectives of ecologically sustainable organisations. *Academy of Management Review*, 20(4), 908–935.

Sveiby, K. E. (1997). The intangible assets monitor. *Journal of Human Resource Costing & Accounting*, 2, 73-97.

Taplin, J. R. D., Bent, D., & Aeron-Thomas, D. (2006). Developing a sustainability accounting framework to inform strategic business decisions: A case study from the chemicals industry. *Business Strategy and the Environment*, 15(5), 347-360.

Van den Bergh, J. (1996). *Ecological economics and sustainable development*. Cheltenham: Edward Elgar.

Victor, P. A. (1991). Indicators of sustainable development: Some lessons from capital theory. *Ecological Economics*, 4, 191–213.

WCED. (1987). *Our common future*. Oxford University Press.

Westing, A. H. (1996). Core values for sustainable development. *Environmental Conservation*, 23(3), 218–225.

WMC. (2001). Sustainability report. Melbourne: Western Mining Corporation.